

59964

duhovno življenje

la vida espiritual

*Glavni oltar božjepotne cerkve
na Sveti gori pri Gorici*

STO LET PO SLOMŠKU

Pred sto leti je ugasnilo zemsko življenje ene najkrepkejših slovenskih osebnosti, Antona Martina Slomška. A tako življenje ima svoj smisel tudi za kasnejše rodove. Ti naj bi vstopali v njegov čas in prostor in v njem črpali zase svetlobe in moči.

Vse Slomškovo življenje se razvija iz dveh misli, iz dveh ljubezni: iz odnosa do Boga in naroda. Njegova ljubezen do obeh je neizmerna in vsaka misel se spočenja in najde svoj smisel v tem dvojem. Zanj je služba Bogu in svojemu ljudstvu prirejena: prestop dolžnosti do ljudstva in jezika mu ni nič manjši greh kakor kršitev božjih zapovedi, prestop božjih zapovedi je pa spet greh proti lastnemu ljudstvu. Potrebo po ljubezni do jezika in naroda podkrepi z božjo zapovedjo ter tako zasidra slovensko narodno prerodenje v samem Bogu. Samo tako je mogoče razumeti njegovo čudovito združenost verskih in narodnostnih načel.

Bogu in svojemu ljudstvu daruje Slomšek vse svoje talente. Prebira slovenske knjige in se vadi v pisateljstvu, poučuje v materinem jeziku in navdušuje zanj, nabira narodne pesmi in se sam poskuša v njih, potuje po domači zemlji in drugod, da bi ujel njegovo govorico in začutil njegove potrebe, blaži ljudsko mišljenje in čustvovanje in budi v njem zavest o človekovem dostojanstvu, ustanavlja šole in piše knjige, izdaja Drobtinice in ustanovi Mohorjevo družbo, slovensko Štajersko hoče cerkveno združiti, zato prenese škofijski sedež iz Št. Andraža v Maribor, spoveduje in pridiga, vodi ljudske misijone in preskrbi misijonarje, ustanovi dijaški zavod in semenišče, skrbi za versko in svetno petje, pa še prej v osebnem življenju išče zveze z Bogom v vseh oblikah.

Upanje je, da bo kdaj to življenje postavljeno v zgled ne le nam, ampak vsemu svetu. Pa tudi ko bi do tega ne prišlo, za Slovence je Slomškovo življenje čudovit ideal.

Z grozo opazujemo, kako se v teh časih rušijo temelji našega naroda, tako božji kot narodni, tako tukaj kot tam. Narod, ki je skozi tisočletja dokazoval in dokazal svojo življenjsko odpornost, je v najtežji preizkušnji. Ali jo bo prestal?

Naj nam posveti na pot Slomšek s svojo mislijo in svojim življenjem. Pa nič manj s svojo besedo pred Bogom.

B. R.

Sedanji mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik je o škofu Antonu Martinu Slomšku izjavil, da je svetilnik, ki ga je sam Bog prižgal, da razsvetljuje slovenskemu ljudstvu temno pot v najtežji dobi njegove zgodovine

Slovinci, ki žive danes v domovini in v tujini, še nikoli niso tako potrebovali zgledov in vzorov, ki bi jim kazali pravo pot, kakor jih potrebujemo danes. Slovinci v domovini nimajo verske svobode. Brezbožni komunizem načrtno zatira krščansko kulturo, ki je Slovence več ko tisoč let duhovno bogatila in jih dvignila na stopnjo najbolj kulturnih narodov v Evropi; namesto nje pa mu usiljuje svojo kruto, materialistično brezbožno kulturo.

Slovinci na Koroškem in Primorskem se morajo stalno boriti za svoje naravne, narodne pravice. Ker ne uživajo pravic, katere jim priznava naravno, božje in mednarodno pravo, se ne morejo razvijati narodno, versko in kulturno tako, kakor bi se razvijali, če bi imeli popolno narodno svobodo. Bojevati se morajo za svoj obstoj, za svoje šole in svoj jezik proti tuji oblasti, ki težko prenaša slovenske narodne manjšine v svoji državi.

Slovenski izseljenci pa smo razkropljeni po tujini, ki je izredno materialistična in versko zelo plitva. Posebno pogubno vpliva na našo izseljensko mladino tuji svet s svojim sijajem in razkošjem. Zato je v resni nevarnosti, da se izneveri veri svojih očetov in narodu, iz katerega je izšla. Pa tudi mnogo odraslih Slovencev tujina omamlja in trga iz njihovih src ljubezen do Cerkve in do domovine.

V to trojno temno obzorje našega verskega in narodnega življenja pa sije svetla, rešilna luč — stoletnica smrti

^vŠkof ^vSlomšek vzgojitelj in ^vučitelj Slovencev

velikega slovenskega moža, škofa Antona Martina Slomška.

Mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik je za novo leto 1962 izdal o Slomšku posebno pastirsko pismo. V njem priporoča vsem vernim Slovincem, naj se v tem letu dobro seznanijo z življenjem tega svetniškega škofa in z vsemi dogodki ob njegovi smrti. Mnogo naj molijo, da bi bil božji služabnik Slomšek kmalu prišet med blažene. V svojih stiskah in potrebah naj se radi zaupno z zasebnimi molitvami zatekajo k njemu po pomoč. Izredna uslišanja naj po župnijskem uradu sporoče škofijskemu ordinariatu v Mariboru. Da bodo njihove molitve bolj uspešne, naj jih združujejo s pogostnim prejetjem svetih zakramentov zlasti ob prvih petkih in prvih sobotah. Obiskujejo naj tudi radi grob božjega služabnika Slomška, ki počiva v frančiškanski cerkvi pod večno lučjo. Manjše proslave stoletnice Slomškove smrti bodo v lavan-

tinski škofiji najprej po dekanijah. Glavna proslava pa bo 23. in 24. septembra v Mariboru.

Zakaj bodo Slovenci v domovini slovensko proslavili stoletnico smrti tega preprostega, ponižnega in gorečega slovenskega škofa? Zato, da se mu bodo najprej zahvalili za vsa velika dela, ki jih je v svojem življenju izvršil za sveto Cerkev in naš narod. S proslavami stoletnice njegove smrti hočejo tudi doseči, da bi vsi Slovenci v domovini in tujini spoznali življenje tega velikega rojaka, ga posnemali v zvestobi do Cerkve in do naroda in ju po njegovem zgledu ljubili. Naš narod ni še nikoli tako potreboval sinov, ki bi se tako kakor Slomšek žrtvovali zanj, kakor jih potrebuje danes.

I. SLOMSKOVO DELO ZA VERSKO POGLOBITEV

Ko je Slomšek postal duhovnik, se je dobro zavedal, da je vztrajal.

ljudi in postavljen za ljudi v tem, kar se nanaša na Boga, da daruje dari in daritve za grehe in more imeti potrpljenje s tistimi, ki so nevedni in se motijo“ (Hebr 5, 1-2). Že tedaj, ko je bil dijak, je okušal vso trdoto življenja, ki so ga Slovenci tedaj imeli. Ko je bil drugo leto v latinski šoli v Celju (1813), je nastopila huda lakota. Ljudje so jedli travo in lubje drevesnih skorij mleli za moko. Tedaj je tudi mali dijak Slomšek stradal kruha in že zgodaj spoznal, da je dijaški kruh grenek. Toda želja, da bi postal duhovnik, mu je vlivala moči, da je vztrajal.

Naš narod pa niso tedaj stiskate samo zunanje nesreče, ampak še druge, večje nadloge. Divjale so vojske. Z njimi je med naš narod prihajal nov duh, ki ni bil naklonjen veri in življenju po njej. To je bila mrzla doba racionalizma, pretiranega povzdigovanja in oboževanja človeškega razuma. Tedaj je začel tudi vedno bolj dvigati svojo glavo liberalizem, ki je učil, da je človek popolnoma samostojno bitje, neodvisen tudi od Boga.

Evropa je tedaj iskala samo sebe. Njeni narodi so silili preko Slovenije na Jadransko morje. Slovenci so bili posebno Nemcem na poti. Slovenski jezik je bil ponižan in zatiran. V slovenskih mestih je odmevala tuja nemška govornica. Zgledalo je, da bodo Slovenci z vsem svojim kulturnim bogastvom propadli in se ponemčili.

Tedaj je nastopil svojo prvo službo mladi kaplan Slomšek. Nemška kultura in nemški jezik nista osvojila njegovega srca. Ohranil je ves čas slovenskega duha, že v dijaških letih je tako obvladal slovenski jezik, da ga je že v bogoslovju poučeval.

Mladi duhovnik Slomšek se je že tedaj, ko je zapustil bogoslovje, dobro zavedal, da je najprej dolžnik svojemu narodu. Zato mu je hotel pošteno pla-

čati svoj dolg. K temu so ga tudi pri-ganjale besede sv. Pavla: „Ako pa kdo za svoje, in zlasti za domače, nima skrbi, je vero zatajil in je hujši od ne-vernika“ 1 Tim 5.8).

1. Slomšek poglablja vero

Slomšek je dobro vedel, kako ga slovenski narod potrebuje. Zato mu je odprl svoje duhovniško srce. Hotel mu je dati to, kar mu more zagotoviti ob- stoj, razvoj in napredek. Zavedal se je, da sta katoliška vera in materina be- seda najtrdnjša temelja vsake prave kulture. Zato je sebi in vsem rojakom izbral za življensko geslo in vodilo be- sede: „Sveta vera bodi vam luč, mate- rin jezik pa ključ do zveličavne narodne omike.“

Da bi uresničil to geslo, se je Slom- šek ne samo tedaj, ko je bil kaplan, ampak tudi potem, ko je bil škof, resno in vztrajno prizadeval, da bi svoje ver- nike in ves slovenski narod versko pre- rodil, dvignil in jih času primerno vzgo- jil. S svojo živo in pisano besedo je širil, poglabljal in utrjeval vero in lju- bezen do Cerkev. Gorečnost za božjo čast in za zveličanje duš ga je vedno razjedala. Nikoli si ni privoščil primer- nega počitka. Bil je neutrudljiv cerkve- ni govornik. S svojo lepo, iskreno do- mačo besedo je osvajal Slovence in jih klical na pravo pot. Kadar je bilo treba, je tudi v pozno noč spovedoval, ali pa pisal verske, vzgojne in poučne knjige.

Slomšek je bil velik vzgojitelj. Zato je vedel, da Marijino čiščenje izredno važno za versko življenje. Ko mu je že v prvih dijaških letih umrla zemeljska mati, je izbral Marijo za svojo duhovno mater. Zaupno in goreče jo je častil. Ko je postal duhovnik, je svoje čiščenje do Matere božje še bolj poglobil. Z be- sedo in zgledom je pridobival svoje ver- nike, da so goreče častili Marijo. O tem priča tudi šmarnična pobožnost, ki

jo je vpeljal že v št. Andražu na Ko- roškem in pozneje tudi v Mariboru. Z Marijino pomočjo in pod njenim po- sebnim varstvom je Slomšek izvršil ve- lika, občudovanja vredna dela za Cer- kev in versko preroditev, med našim na- rodom. Pri svojem dušnopastirskem delu je imel zato tako velike uspehe, ker je tudi sam izvrševal vse, kar je dru- gim priporočal.

2. SLOMSKOVO DELO ZA MLADINO

Slomšek je dobro vedel, da je bo- dočnost slovenskega naroda predvsem odvisna od mladine, mladina pa od šole. Prve dobre, krščanske šole je ustano- vila Cerkev. Toda v Slomškovem času so tudi države začele ustanavljati šole in si lastile vso pravico tudi do kr- ščanskih, verskih šol. Tedaj je Slom- šek prišel na zelo srečno misel. Napi- sal je knjižico „Blaže in Nežica v ne- deljski šoli“. S to vzgojno knjižico je opozoril na važnost krščanske šole za mladino in dal jasna navodila zanjo.

Šolska vzgoja mora obsegati vse otrokovo življenje. Zato ga mora učiti spoznavati Boga in domovino, obenem pa ga navajati k vestnemu spolnjeva- nju stanovskih dolžnosti. Z omenjeno knjižico je veliki vzgojitelj Slomšek jasno povedal, da so za mladino zelo pogubne tiste šole, ki jo brez Boga vzgajajo. Vse dežele, ki so pod komu- nistično oblastjo — med temi je tudi naša Slovenija — živo pričajo, da je vzgoja brez Boga pogubna za mladino. Slomšek je že pred sto leti to spoznal. Zato je Slovence opozarjal, naj pola- gajo važnost na verske šole. Povsod naj jih ustanavljajo in jih podpirajo, če ho- čejo imeti versko in narodno zavedno mladino. Morda je eden izmed vzrokov naše zadnje največje narodne nesreče tudi ta, da smo na slovenske krščan- ske šole in na vzgojitelje mladine po- lagali premalo važnosti.

3. MARIBOR, ŠKOFIJSKO MESTO

Ko je postal Slomšek škof, je vse življenske moči in zmožnosti posvetil svoji čredi. Bog ga je na to vzvišeno službo že prej pripravil. Sedež lavantinske škofije je bil tedaj v št. Andražu na Koroškem. Slomšek je bil že leta 1844 imenovan za šentandraškega stolnega kanonika. V tem času je dobro spoznal stanje lavantinske škofije. Maja leta 1846 je Slomšek postal škof. Dne 5. julija je bil v solnograški stolnici slovesno posvečen, 19. julija pa v št. Andražu slovesno utoličen.

Njegov prijatelj Marko Glazer, župnik v št. Petru pri Mariboru je leta 1848 skupno z drugimi duhovniki prosil škofa Slomška, naj sprejme Maribor z vso okolico v svojo škofijo. Škof Slomšek je imel to prošnjo za božji opomin. Takoj je prosil solnograškega nadškofa za dovoljenje, da bi smel predstaviti sedež lavantinske škofije iz št. Andraža v Maribor. Župnije na Koroškem bi odstopil celovškemu škofu, v svojo škofijo pa bi sprejel slovenske župnije sekovske škofije v Gradcu.

Solnograški nadškof Farnozey je po pristanku celovškega in graškega škofa prošnjo priporočil in jo poslal v Rim. Sveti oče je na božji poti Matere božje v Loretu podpisal odlok, da je odslej Maribor sedež lavantinske škofije. Tako je Maribor postal škofijsko mesto. V Rimu so 18. in 20. maja 1857 uradno objavili listine o preselitvi škofijskega sedeža lavantinske škofije v Maribor.

Škof Slomšek se je 1. junija 1859 prisrčno poslovil od svojih koroških ovčic in jih s posebnim pastirskim pismom izročil celovškemu škofu. Dne 14. avgusta 1859 je lavantinski škofijski ordinariat v št. Andražu nehal uradovati. Na praznik Marijinega vnebovzeta 1.

SLOMŠKOVO ŽIVLJENJE

1800, 26. novembra, rojen na Slomu pri Ponikvi.

1814—1819 v gimnaziji v Celju.

1819—1820 na ljubljanskem liceju.

1820—1821 študira v Senju.

1821 stopi v celovško bogoslovje.

1824 posvečen v duhovnika.

1825—1826 kaplan na Bizeljskem.

1827—1828 kaplan v Novi Cerkvi.

1829—1838 spiritual celovškega bogoslovja.

1838—1844 dekan in šolski nadzornik v Vuzenici.

1844—1846 kanonik in šolski nadzornik za lavantinsko škofijo.

1846 opat v Celju.

1846—1862 lavantinski škof.

1862, 24. septembra umrl v Mariboru.

1859 pa se je škof Slomšek ganljivo poslovil od št. Andraža, po službi božji sedel na voz in se takoj odpeljal. Škof Slomšek je prišel v Maribor čisto tiho že 20. avgusta 1859. Slovenske župnije graške škofije je uradno sprejel 1. septembra 1859. Slovesno pa je bil v Mariboru ustoličen na angelsko nedeljo 4. septembra 1859.

Tako je Maribor postal sedež lavantinske škofije, obenem pa stopil na pozornico slovenske in vesoljne cerkvene zgodovine. Vsem, zlasti pa štajerskim Slovencem, je tedaj začela žareti zarja nove, lepše verske pomladi.

4. SLOMŠKOVO DELO ZA ZEDINJENJE

Slomšek je vedno imel velikodušno katoliško srce. To dokazuje zlasti njegovo delo za zedinjenje ločenih kristjanov s katoliško Cerkvijo. Slomšek se je zavedal, da je Bog določil slovenskemu narodu to posebno življensko poslanstvo, da dela za zблиžanje pravoslavnega Vzhoda s katoliškim zapadom in zlasti za zedinjenje pravoslavnih Slovanov s katoliško Cerkvijo.

Škof Slomšek je bil velik častilec Matere božje. Zato je dobro vedel, da je Marija najprisrčnejša in najgloblja vez med katoliškimi pravoslavniimi Slovani. Da bi Slovincem za to delo dal trdno podlago, je leta 1851 napravil osnutek pravil za „Bratovščina svetega Cirila in Metoda pod varstvom blažene Device Marije“. Njegovi duhovniki so osnutek navdušeno sprejeli. Še isto leto je bratovščina svetega Cirila in Metoda potrdil tudi sveti oče. Danes to bratovščino imenujemo „Apostolstvo sv. Cirila in Metoda“.

Nekaj let pred smrtjo je škof Slomšek začel bolehati. Toda na to ni polagal nobene važnosti. Z veliko modrostjo in gorečnostjo je delal za versko preroditev svojega ljudstva. Pozno je hodil k počitku, pa zgodaj vstajal. Veliko je molil in delal, pa malo govoril. Ko se je ponoči Maribor zabaval in se veselil, se je škof Slomšek zanj in za svoje ljudstvo pokoril. Da bi svoje vernike ohranil zveste Bogu, Cerkvi in domovini, je dal pobudo za misijone v Mariboru in tudi po župnijah svoje škofije. Večkrat je pri njih tudi sam sodeloval, govoril in spovedoval.

II. SLOMŠKOVO DELO ZA NAROD

Slomšek je že v zgodnji mladosti z vsem srcem vzljubil materino besedo. Zato v drugem delu svojega gesla pra-

vi o njej, da je ključ do prave narodne omike. Opazoval pa je tudi, kako tisk vedno bolj osvaja, vzgaja in vodi množice in kako Cerkev poudarja važnost dobrega tiska. Slomšek je ljubil Cerkev. Zato je z odprtim srcem sprejemal njena navodila za dušno pastirstvo. Bil je moder, dalekoviden dušni pastir. Dobro je poznal dobre in slabe strani svojih ovac, poznal pa tudi njihove težnje in potrebe. Slovensko ljudstvo se je šele tedaj začelo močno prebujati k narodni zavesti. Vedno bolj je spoznavalo, da mora ljubiti in negovati slovenski jezik, če hoče priti do prave narodne izobrazbe in do samostojne kulture. Slomšek, ki je sam izšel iz tega ljudstva, je vedel, da Slovenci nujno potrebujejo slovenskih knjig, če hačejo ohraniti svojo narodno zavest. Toda kako priti do njih?

1. USTANOVITELJ DRUŽBE SV. MOHORJA

Da bi svoje rojake ohranil zveste domovini in veri svojih očetov, je Slomšek že v kaplanskih letih vzel pero v svoje roke in začel pisati verske, vzgojne in poučne knjige in pesmi. Ker pa sam ni mogel zadostiti vsem potrebam je pridobil še več drugih duhovnikov in izobražencev, da so pisali slovenske knjige. Toda želja slovenskega ljudstva po svežem viru slovenske besede je bila tako velika, da je duhovnik in škof Slomšek sklenil, da bo ustanovil posebno družbo, ki bo skrbela za dobre slovenske knjige. Sklep je res izvršil. Leta 1852 je ustanovil s svojimi sodelavci Družbo svetega Mohorja. Tako ta ustanova že 110 let izdaja in pošilja Slovincem dobre knjige. S tem je Slomšek izvršil neprecenljivo delo za versko in kulturno vzgojo našega naroda. S temi knjigami ni vzgajal samo Slovencev v domovini, na Koroškem in Pri-

morskem, ampak tudi Slovence, razkropljene po vsem svetu in jih tako ohranil zveste Bogu in domovini. Z ustanovitvijo družbe svetega Mohorja si je v srcih vseh vernih in zavednih Slovencev postavil trajen spomenik. Dokler bodo živeli Slovenci, bodo s spoštovanjem in z veliko hvaležnostjo izgovarjali njegovo ime.

2. IZREDEN LJUBITELJ IN SVETILNIK NARODA

Sedanji mariborski škof dr. Maksimilijan Držičnik je zapisal o škofu Slomšku besede, da je eden največjih domoljubov, največjih učiteljev in vzgojiteljev slovenskega naroda. Obsipal je svoj narod s časnimi in večnimi dobrinami. Izvršil je velika dela v božjo čast in v duhovni blagor vernih Slovencev. Besede „Sveta vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ“, so bile Slomškovo življensko geslo in njegova oporoka.

Škof dr. Držičnik pa je o škofu Slomšku tudi izjavil, da je svetilnik, ki ga je Bog sam prižgal, da razsvetljuje slovenskemu ljudstvu temno pot v najtežji dobi njegove zgodovine.

Toda, ali morda ni rekel preveč? Ali nam more biti škof Slomšek, ki je živel pred več ko sto leti, še svetilnik? Ali niso današnji moderni časi, ki se ponašajo z izrednimi iznajdbami in odkritji, z izrednimi tehničnim napredkom, popolnoma različni od tistih, v katerih je deloval Slomšek? Brez dvoma je med njimi velika razlika. Vendar Slomškovo življenje in delo ima trajno vrednost. Zato nas škof Slomšek tudi danes z zgledom in besedo izredno lepo uči ljubezni do vere, do domovine in matere besede. Iz groba kliče Slovence v tujini in domovini: „Sveta vera bodi

vam luč, slovenski materin jezik pa ključ do zveličavne narodne omike!“

II. MNENJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA O NJEM

Letos januarja je mariborski škof dr. Držičnik tudi izjavil, da je verno slovensko ljudstvo prepričano, da je bil škof Slomšek svetnik. Vse njegovo življenje in delovanje nam dokazujeta, da je imel nenavadno, izredno gorečnost za božjo čast in za zveličanje duš. Že leta 1926 je tedanji lavantinski škof dr. Andrej Karlin z odobrenjem Svete stolice ustanovil posebno sodišče, ki je začelo delo za postopek, da bi se Slomšek proglasil za blaženega. Na Slomškovih dnevih leta 1936 v Mariboru je slovensko ljudstvo izročilo škofu dr. Ivanu Tomažiču prošnjo, ki jo je podpisalo 400.000 slovenskih vernikov, da bi bil Slomšek proglašen za blaženega. Druga svetovna vojna je to važno in veliko delo prekinila.

Leta 1947 se je to delo spet začelo nadaljevati. Kmalu bo končano. Potem bodo vse izročili Sveti Stolicy. Morda se bo to zgodilo že v začetku prihodnjega leta. Zato je dolžnost vseh Slovencev, da goreče, zaupno in vztrajno vsak dan molimo:

„Vsemogočni Bog, Oče luči, ki od Tebe pride vsak dober dar in ki si nam v svojem škofu Antonu Martinu Slomšku poslal tolikega učenika in pastirja, usliši naše pobožne molitve in poveljaj ga, da bo pred vesoljno Cerkvijo prištet zveličanim. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.“

Gregor Mali

Nihče se sam ne naredi za duhovnika. Nikomur ne dajo poklica ne starši, ne drugi duhovniki, ne škof. Duhovniški poklic prihaja od Boga. „Niste si mene izvolili, ampak jaz sem vas izvolil,“ je rekel Jezus apostolom. Zato moramo za duhovnike predvsem moliti.

DRUŽINA MOLI

K poročnemu oltarju sta pristopila ženin in nevesta, oba čista, neomadeževana, z najsvetejšo voljo, da bosta osnovala vzorno krščansko družino. Dogovorila sta se, da bosta v ta namen vsak dan skupno izmolila rožni venec.

„Vendar“, pomisli nevesta, ki se je prej navduševala za misijone, „treba bo še za misijone kaj storiti!“

„Prav“, je bil ženin sporazumen, „v ta namen bova vsak dan dodala še eno desetko, da nam Bog da sina misijonarja.“

Držala sta sklep. Nikdar nista izpustila ne rožnega venca ne tiste desetke. Otrokom nista o tem nikdar spregovorila.

Vseeno so trije sinovi postali duhovniki, in vsi trije misijonarji!

To je moč molitve! Včasih pusti Bog človeka namenoma v stiski, samo da se zave, kako potrebna mu je božja pomoč. Včasih Bog namenoma dopusti, da pade število duhovnikov, samo da se zavemo, kako potrebni smo jih, kako velika milost so za nas, pa tudi kako smo odvisni od božje pomoči.

Zato moramo za duhovnike predvsem moliti. Nihče se sam ne naredi za duhovnika. Nikomur ne dajo poklica ne starši, ne drugi duhovniki, ne škof. Duhovniški poklic prihaja od Boga. „Niste

Z
A
D
U
H
O
V
N
I
K
A

vi mene izvolili, ampak jaz sem vas izvolil“, je Jezus rekel apostolom (Jn 15,16).

Bog bi lahko sam rešil svet. Toda je dober in nesebičen. Če nam privoščičast, da moremo pri tako važnem delu sodelovati, to hoče zato, da mu - njemu Vsemogočnemu — pomagamo! Vsaj z molitvijo! Lahko bi nam brez naših prošenj pošiljal duhovnike, a jih potem ne bi znali ceniti, kakor ne cenimo vode in zraka, ki nam ju je Bog dal v izobilju. Zato hoče, da ga prosimo za duhovnike, saj je izrecno naročil: „Prosite Gospoda žetve, naj pošlje delavcev na svojo žetev!“ (Lk 10,2).

Kdo naj moli za duhovnike?

Najprej oče, glava družine. Neki bogoslovec je lani dobil obvestilo, da je očetu zelo slabo. Odhitel je domov, vendar očeta ni bilo več med živimi. Pač pa mu je mati dala pismo, ki ga je oče napisal nekaj tednov pred smrtjo in naročil, naj ga sinu izroče šele po njegovi smrti. Z ne majhnim razburjenjem je sin odprl pismo, v katerem mu bo ljubljeni oče zadnjikrat spregovoril. Pisalo je: „Dragi sin! Ob koncu svojega življenja ti sporočam tole: Odkar sem začel družinsko življenje, sem vsak dan prosil Boga, naj mi da milost, da vzgojim sina duhovnika. In glej, Bog mi je prošnjo uslišal! Tebi je dal to milost in Tebe je poklical za svojega služabnika! A zdaj, ko jaz ne morem več tukaj moliti, moli Ti pri Bogu in božji Materi za sebe in mene grešnika. Ne daj se zlomiti v težkih dneh, ampak ostani Bogu zvest do zadnjega diha. A zdaj sprejmi zadnji pozdrav od očka. Hvaljen Jezus in Marija!“

Prav tako naj molijo matere, da bi jim Bog naklonil sina duhovnika!.

Leta 1959 ob stoletni obletnici smrti arškega župnika, sv. Janeza Vianeya, nebeškega zaščitnika vseh župnikov, se je po vsem svetu slavilo posebno „duhovniško leto.“ Ob tej priložnosti so romale na grob arškega župnika tudi francoske duhovniške matere, ki so od leta 1926 dalje združene v posebni bratovščini. V Arsu so molile za svoje sinove, za vse duhovnike in za duhovniški naraščaj.

Pa tudi sestre so izmolile poklic mnogim duhovnikom, svojim bratom.

Pater Patrick Peyton

Med znane danšnje duhovnike štejemo tudi p. Patricka Peytona. Ves svet ga pozna kot apostola rožnega venca. Pridobil je nad 10 milijonov družin, po obeh Amerikah in po Evropi, ki so se obvezale, da bodo vsak večer molile rožni venec.

Kako je postal duhovnik? Odšel je iz Irske v Ameriko, ne zato, da bi postal duhovnik, ampak milijonar. Mlajša sestra Nellie pa ga je silno rada imela in je goreče molila, da bi postal duhovnik. Res je v Ameriki Patrick skupaj z drugim bratom Tomom vstopil v semenišče. V šoli mu je med mnogo mlajšimi tovariši šlo presneto trdo. Že je mislil odnehati, a ga je držala neka neznana sila. Načo pa je zbolel na jetiki. Skoraj brezupno je bilo, a ko se je priporočil Materi božji, je nagloma ozdravel. Sklenil je, da bo vse življenje širil Marijino čast.

Kratko pred mašniškim posvečenjem pa mu je na hitro umrla sestra Nellie. Poslala je bratoma zadnje sporočilo: Želim, da postaneta prava duhovnika, taka kot Jezus, Veliki duhovnik. Ko je Patrick pozneje pregledoval njeno zapuščino, je v njenem molitveniku našel ponudbo, ki jo je napisala Bogu:

naj v zameno za bolnega brata vzame rajši njeno življenje.

Za Nellie res veljajo besede: Če zrno ne umrje, ostane samo; ko pa umrje, rodi stoteren sad. Vse dobro, kar ga je storil njen brat in vsi milijoni molivcev po svetu — vse ima svoj začetek v Nellini žrtvi.

Poklicani so zlasti bolniki

Posebno učinkovita je molitev bolnikov, saj jo podpirajo z lastnim trpljenjem. Na svečnico leta 1935 je umrla v Münchenu trinajstletna Berta Bauman. V kratki dobi svojega življenja je izpolnila veliko nalogo. Bila je od rojstva hroma. Na otroškem vozičku so jo prevažali v šolo, na vrt, v kapelo. Neprenehoma je nosila železen steznik, ki ji je povzročal hude bolečine.

Ko je bila stara devet let, je prejela prvo sv. obhajilo. Tedaj je začutila v srcu glas Zveličarja, naj vse svoje trpljenje daruje za uboge poganske otroke, za misijonarje in duhovnike. To je vsak dan izpolnjevala.

Nekoč je hudo zbolela. Vsi so mislili, da bo umrla. Berta pa je prosila: Ljubi Jezus, pustj me še malo živeti, da bom lahko še več molila in trpela za duhovnike. Res je ozdravela, v kolikor se lahko imenuje ozdravljenje sposobnost, da še nadalje trpiš.

Slučajno je zvedela za duhovniško soboto. Takoj je sklenila: na prvo takšno soboto bom Bogu darovala svoje življenje za vse duhovnike.

Ta sobota je bila prav na svečnico 1935. leta. Berti se je naglo poslabšalo. Ni mogla v cerkev k sv. obhajilu. „No, to je pa lepa duhovniška sobota — brez Jezusa!“ je v otroški preprostosti potožila Mariji. „Ljuba mati Ma-

rija, to vendar ne gre. Pošlji mi vendar g. kaplana, da me bo obhajal. Saj danes je moja prva duhovniška sobota!“

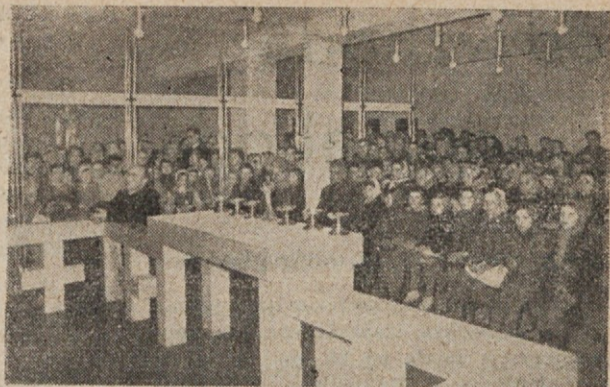
Gospod kaplan pa je nujno moral k težkemu bolniku. Šele pozneje se je vrnil in Berti takoj podelil sv. popotnico. Berta je bila zelo slaba. Ponovila je: „Jezus, tebi darujem svoje življenje za duhovnike. Sprejmi ta dar!“ Vse je žalostno jokalo okoli nje, edino Berta je vselo vzkliknila: „Rada umrjem, ker hoče ljubi Bog tako — za duhovnike.“ Umrla je. Njena smrt pa je bila velika prošnja za duhovnike.

Za duhovnike naj molijo vsi! Tudi tiiste družine, ki nimajo sinov. Naj nam bo vzgled družina sv. Terezije od Deteta Jezusa. Oče Martin je zelo želel, da bi postal duhovnik. Ko je bil star 20 let, je potrkal na samostanska vrata pri Velikem Sv. Bernardu, a so ga odslovili zaradi pomanjkljivih listin in izobrazbe. Tudi Marija Celina Guérin je hotela postati usmiljenka. A ko so ji rekli, da to ni božja volja, se je poročila z Martinom. Imela sta same hčerke. Ni se jima izpolnila želja, da bi dobila sina duhovnika. Pa vendar — koliko je ta družina izprosila duhovnikov! Sv. Terezijo namreč častimo kot mebeško zavetnico poklicev. Prvi čudež, ki ga je po smrti naredila, je bilo ozdravljenje duhovniškega pripravnika v semenišču v Bayeuxu.

Kdaj naj družina moli za poklice?

Pri skupni molitvi, če ne vsak dan, vsaj ob nedeljah, ob prvih sobotah, ob smrti kakega duhovnika. Zlasti pa pri posebnih molitvenih urah na četrtke pred prvim petkom. Posebno vi, dragi otroci, radi hodite k tem svetim uram za duhovnike. Kako radi imate verouk, s kakšnim veseljem hodite k maši, k

*Nova kapela.
na Lokah
pri Zagorju
ob ustoličenju
Fatimske Gospe
31. marca 1962.
Spredaj kleči
dekan
g. Anton Smerkolj*

spevedi, k obhajilu! A vse to je mo-
goče zaradi za to, ker ste tako srečni,
da imate duhovnika. Če ga ne bi bilo,
kako pusto in žalostno bi bilo vse! Za-
to boste zaradi prosili Jezusa, naj nam
pošlje še veliko duhovnikov.

Za duhovnike pa bomo vedno mo-
lili skupaj z Marijo. Marija je rodila
svetu prvega duhovnika, Marija izprosi
svetu vsakega duhovnika.

Škof iz Athabasko v severni Ka-
nadi je na svoji zlati maši odkril zgo-
dovino svojega poklica. „Ko mi je bilo
10 let, so starši obupali nad mojo ne-
popravljenostjo. Ne zlepa ne zgrda mi
niso mogli do živega.

Nekoč smo se na poti v šolo skrili.
Namesto v šolo smo se šli igrati. Kar
se prikaže med nami — moj oče. Zgra-
bi me za ovratnik in me začne poriči-

vati proti domu. Poti naju je vodila
mimo cerkve. Oče me zvleče pred Ma-
rijin oltar in začne kratko možato
molitev:

Mati božja, tega otroka ti povsem
darujem. Če moreš z njim še kaj sto-
riti, stori! Jaz ne pridem z njim nika-
mor. Prepričan sem, da je bil uslišan.
Spremenil sem se. Po dveh letih sem
se prijavil v semenišče. Ko sem po-
stal duhovnik, sem se takoj javil v
misijone. Ko sem se poslavljajal od do-
ma, je oče rekel pol v šali pol zares:
Marija, ti si vzela moje besede preveč
resno! Vzela si otroka, da bo res samo
tvoj!“

Marija, naša nebeška Mati, vzemi
še mnogo naših otrok! Naj bodo res
samo tvoji!

P. MIHA ŽUŽEK S. J.

*Samota in družba se morata vrstiti in menjati. V samoti bomo za-
hrepeneli po družbi, v družbi po samoti. — Seneka.*

Novi red, ki ga danes svet pričakuje, bo obrnjen proti nam, če ga
ne bomo gradili mi katoličani. — Kard. Suchard.

od vzhoda do zahoda

„PAX ROMANA“ JE ZBOROVALA

„Pax Romana“, mednarodna organizacija katoliških izobražencev in visokošolcev, je imela od 25. do 30. julija svoj kongres v Montevideo. Udeležilo se ga je nad 300 zastopnikov iz 100 dežel. Tema kongresa je bila: „Socialna odgovornost univerze in visokošolca“. Govorili so: severnoameriški škof msgr. Wright; prof. Vito, rektor katoliške univerze v Milanu; prof. Manglapus, filipinski senator; prof. Josué de Castro, predsednik Zveze proti lakoti v Braziliji; prof. Montalva, čilski senator.

SPIRITIZEM V BRAZILIJ

V Braziliji, največji južnoameriški državi, se je zadnje čase zelo razširil spiritizem. „Služba božja“ teh ljudi je v tem, da se najprej močno opijejo, kadro omamljiva zelišča, plešejo do onemoglosti in slednjič padejo v neko omotično stanje. Pri svojem čaranju pa rabijo petelinje perje in goroče sveče.

V KANADI SO PREVLADALI KATOLIČANI

Zvezni urad za štetje v Kanadi je uradno objavil, da so katoličani številčno prevladali nad protestanti. Trenutno je v Kanadi 8,324.826 katoličanov, vseh pripadnikov raznih protestantskih sekt pa 8,291.801. Ostali, kakih 2 milijona, pripadajo drugim veram.

NEKATOLIČANE SO POVABILI NA KONCIL

Tajništvo za odnose z ločenimi cerkvami, kateremu predseduje nemški jezuit kardinal Bea, je poslalo povabila nekatoliškim cerkvam, naj pošljejo svoje zastopnike kot opazovalce na vesoljni cerkveni zbor, ki se bo pričel dne 11. oktobra letos.

TUDI V GVATEMALI SE CERKEV POTEGUJE ZA DELAVSTVO

Nadškof Arellano iz Gvatemale je odločno obtožil odgovorne predstavnike južnoameriških držav. Dejal jim je: „Vi brezplodno tratite čas, ako v središču vaših razglabljanj ni vprašnja, kako bi mogli dati delavcem zadostno plačo, kako bi jim mogli pomagati iz bede na gospodarskem, kulturnem in verskem področju in kako bi s strogimi zakoni postopali proti bogatim podjetnikom, ki neusmiljeno izkoriščajo stisko in bedo revnih.“

ZANIMIVA PROŠNJA KAT. ŽENSKE ZVEZE V NEMČIJI

Katoliške ženska zveza v Nemčiji se je obrnila na glavno komisijo bodočega vatikanskega zbora s prošnjo, naj bi cerkveni zbor deloval na to, da bi zlasti pri izobrazbi duhovnikov in pri višji izobrazbi sploh jasno poudarjali vrednost žene na vseh delovnih področjih. Le na ta način bo mogoče pomagati tako občutno pomanjkanje poklicev v socialno-strežniški službi v premnogih deželah.

KATOLIŠKA UNIVERZA V PERUJU

Novo ustanovljeno in državno priznано vseučilišče v Arequili v državi Peru bodo vodili redovniki. V čast Marii božji je ustanova dobila ime „Santa Maria“.

V ARGENTINI JE POLOŽAJ RESEN

Vso argentinsko skupnost je objelo zlo, ki more roditi posledice, kakršnih si niti predstavljati ne moremo. Vendar rešitev je še mogoča. Odvisna pa je od sodelovanja vsega argentinskega ljudstva. Zato škofje opozarjajo vse svoje vernike in sodržavljanke, naj se zavedajo, da smo že na križišču, od katerega vodijo poti do hudih pretrsov, ki morejo povzročiti, da bomo za vedno izgubili ustavno življenje, pridobljeno in ohranjeno z neizmernimi žrtvami.

Sile in nasilja se bomo izognili le tedaj, če bomo med seboj edini. Edinost naj vse državljanke pripravi do tega, da se bodo varovali vsega, kar jih razdvaja, nehali iskati samo osebne in strankarske koristi ter z združenim močmi delali za rešitev in blagor domovine. Treba je za vsako ceno ohraniti slogo

in mir in pri iskanju rešilne poti odklanjati vsako silo in nasilje. To važno delo pa zelo ovirajo podjetniki, industrialci in trgovci, pa tudi posamezniki, ki imajo velike vsote denarja, pa ga rabijo le za špekulacijo in za oduroštvo. Njihov cilj je: čim več zaslužiti in pridobiti.

GIBANJE ZA BOLJŠI SVET

Vodj ga znani p. Lombardi. Letos je gibanje za boljši svet praznovalo desetletnico svojega obstoja. Pij XII. je na to gibanje opozoril ves svet. Sedez gibanja je danes ob Albanskem jezeru v Italiji, narodni centri pa so tudi drugod po svetu, največ v Ameriki.

MOHAMEDANCI PODPIRAJO KARMELIČANKE

Ugledni mohamedanci mesta Jolo v filipinski pokrajini Sulu so obljubili, da bodo z rednimi prispevki podpirali karmeličanke, ki so se lansko leto tam naselile. Prva dva mohamedanca, ki sta obljubila reden mesečni prispevek za vzdrževanje samostana, sta bila vladni zastopnik in župan mesta Jolo.

ŠPANSKI MISIJONARJI

Po zadnji statistiki, ki so jo objavili v misijonskem letnem poročilu, deluje v misijonskih deželah po svetu 10.452 španskih duhovnikov in bratov laikov ter 15.799 španskih redovnic. Skupaj deluje torej 26.251 španskih misijonarjev po svetu.

LJUDJE BREZ DUHOVNIKA

V gorskih predelih države Perú je predel s 50.000 prebivalci, ki se vsi prištevajo h katoličanom, pa že 30 let nimajo nobenega duhovnika.

kulturne vrednote

Kultura v najširšem smislu pomeni človekovo in človeške družbe tvorno dejavnost in dobrine, ki iz te izvirajo. Kulturne vrednote v tem smislu zajemajo vse stvaritve in stvari, ki so nastale vsaj ob sodelovanju človeškega prizadevanja, torej verske in npravne vrednote (kultura duše, srca, značaja), umetniške in znanstvene tvorbe (kultura v ožjem pomenu) in pa stvarne izdelke (materialna kultura). Človeške skupnosti se uspešno razvijajo in nudijo posameznikom ugodne pogoje za napredek, kadar je celotna kultura harmonična, to je, kadar so njeni deli v ravnovesju. Premik v smeri najvišjih vrednot kot odsev izredne poduhovljenosti nastopa bolj izjemno, res pa daje potem še naslednjim dobam iz svojega bogastva (primer: zadnja stoletja srednega veka, iz katerih so zajemale celo poznejše struje, ki so jim bile nasprotno: humanizem, renesansa, razsvetljenstvo). Poudarek na vrednotah, ki posredujejo med najvšjim; — tistimi, ki segajo v

nadnaravni svet — in najnižjimi — tistimi, ki preobražajo stvar —, povzroči zunanji sijaj, nato pa usihanje verske zavesti in npravnosti (primer: stari Grki, renesansa). Znamenje propada pa je obrnitev v tvar, podelitev prve besede gospodarstvu in iskanje udobja in razkošja (primer: rimski imperij po Avgustu, današnja doba).

Pomembnost kulture

Navadno pa razumemo pod kulturo gojitev umetnosti in znanosti: ustvarjanje, razširjanje in uživanje umetnin in znanstvenih del. Kultura nikakor ni določena le „gornjim desetisočem“ marveč mora bogatiti duha, vse notranje zmožnosti celega naroda. V sedanji dobi krščanstva in demokracije bi bilo krivično, da bi bila najvišja doživetja v naravnem redu, ki vodijo k durim nadnaravnega sveta, na razpolago le nekaterim izvoljencem. Res je, da so celo sužnji; in tlačani mogli doseči veliko modrost in da so gojili skupinske

in uporabne panoge umetnosti — prav to je dokaz, da človeška narava tega potrebuje —, gotovo pa je, da so prepadi med družbenimi plastmi v škodo celoti, predvsem pa spodnjim plastem. Narodna kultura se more prav razviti le, če ima trdno podlago v ljudski tvornosti in če se iz te življenjski sokovi pretakajo v „visoko“ kulturo, odtod pa se tok vrača in oplaja folkloro. Taka kulturna stavba je spomenik narodove polnoletnosti, tako ustvarjanje daje ugled v svetu; razvoj umetnosti in znanosti, ki se razpredeta do zadnje koč, posreduje, narodu odpornost in življenjsko silo. (1)

Niso redki ljudje, ki še niso prišli do spoznanja in priznanja velikega pomena kulturnih vrednot: mesto le-teh je najvišje za nadnaravnimi in нравni vrednotami; od naravnih vrednot je višje le življenje. Prav ta najvišja naravna dobrina — življenje, bivanje —, ki je pogoj za doseg vseh drugih, polaga nekaterim na jezik ugovor: najvažnejše so reči, ki so za življenje neobhodno potrebne: živež, obleka, stanovanje; zato je kmečko in obrtniško delo važnejše od truda učenjakov in ustvarjanja umetnikov. Kdor tako sklepa, ima v vidu čase jamskega človeka; pa še tedaj so ljudje vedeli, da morajo dobiti čas in oblike za bogoslužna dejanja; so našli čas za risbe po pečinah (velike umetnine so med njimi), gotovo tudi za petje in ples. Človeška družba je zgrajena na načelih delitve dela in vzajemnosti: posamezniki in stanovi imajo kaj različne zmožnosti in zanimanja; drug drugemu si tako posredujejo dobrine, katerih nižje so navadno pogoj za doseg višjih; vendar pa celo najvišje niso brez te naloge: od človeka, ki živi po veri, je pričakovati n. pr. bolj vestnega dela pri pridobivanju tvarnih dobrin. (2)

¹ Zakaj ne bi tu navedel nekdanjega soglasnega mnenja Jožeta Vidmarja o tem? V svoji knjigi „Kulturni problem slovenstva“ (1932) je, potem ko je omenil elementarne sile, ki narode ustvarjajo, nadaljeval takole: „Toda že v teh velikih in prvobitnih procesih se javlja kot odločilna moč kultura, in sicer v vseh primerih, pri katerih sploh more priti v poštev. V narodih, ki nastajajo potom spajanja, vedno prevladujejo kulturnejše prvine. Še večji pomen ima kultura v nadaljnjem življenju narodov. Prebujenje narodne zavesti je skoraj vedno v zvezi s kakim velikim kulturnim dejanjem in narod je le toliko časa odporen nasproti tujim vplivom in le toliko časa resnično živi, dokler je kulturno tvoren“ (Str. 35). Kultura je vprav smisel narodov. Ta namen pa bolje dosegajo majhni narodi. Čim manjši je namreč narod, „tem intenzivnejše je vsak njegov član pritegnjen h kulturnemu delu, tem živeje in siloviteje prešinja kulturna energija vse narodno telo“ (Str. 73). — Tako je pisal Vidmar tedaj, ko se je imel za javnega sorodnika „samostojno misleče, strankarsko neoddeljene in tudi nezaslepljene slovenske svobodoumne inteligence, ki je sol tega naroda in pravi izraz njegove najgloblje kulturne volje“ (6). Danes ga najgloblja kulturna volja slovenskega naroda vsaj javno več ne vznemirja.

² Zanimivo mnenje o tem, da je vernost pogoj za razvijanje umetnosti, najdemo pri sodobnem estetu Vladimiru Weidljú: Umetnost „se z vsemi svojimi koreninami globoko vrašča v versko življenje; s tem pa ni rečeno, da more vero nadomestiti. Nasprotno: ako gine, je to prav zato, ker se ne nahaja v svetu, prešinjenu z vero alj vsaj okrepljenem z нравnostjo in duhovnostjo verskega izvora; umira, ker jo duši razumarsko ozračje, veri nasprotno.“

(Ensayo sobre el destino actual de las letras y las artes — prevod iz francoščine —, Buenos Aires, 2. izdaja 1951, str. 120).

Pretirano poudarjanje stvarnih dobrin je izraz materializma. Po navadi so nehote pristaši materializma tudi ljudje, ki sicer veri priznavajo prvo mesto, prezirajo pa vmesne pasove med nadnaravnimj in stvarnimi dobrinami. Poklic za puščavnika ima malokdo; ostali ljudje pa smo „harfa, ki jo prebira Gospod“ in igra na vse strune; Gospod sam je napel vse strune in noče, da bi katera zarjavela, zakaj vse zvene Njemu v čast in v veselje Njegovih otrok. Resnično: kulturne stvaritve nudijo — poleg drugega — najbolj plemenito razvedrilo. Človek je tak, da brez razvedrila dolgo ne more shajati. „Kdor je oropan duhovnega razvedrila,“ tako ugotavlja sveti modrec Tomaž Akvinski, „bo zašel v meseno zabavo.“ Svetniški ljudje so cenili znanstveno in umetniško delovanje tako, kot to zaslužita. Sv. Cecilija je gojila glasbo, fra. Angelico je bil slikar, sv. Janez od Križa pesnik, Toniolo sociolog, C. Ferrini pravnik. Sv. Terezija Velika je izjavila, da bi bilo življenje brez poezije neznosno celo za kontemplativce. Sodobni katoliški filozof Maritain ne more dovolj poudariti pomena umetnosti za človeško družbo. V knjigi, ki je kot povzetek razmišljanj vsega njegovega življenja o tem predmetu, pravi: „Pustimo torej, da se umetnik posveča svoji umetnosti: umetnik bolje služi skupnosti kot inženir ali trgovec.“ Znanost in umetnost zaposlita, ogrejeta in nahranita najvišje in najgloblje človekove dušne sposobnosti

in jih usmerita preko dejstev, resničnosti, resnice in lepote ustvarjenega sveta k neustvarjeni Resnici in Lepoti. Največji blagoslov znanosti je v tem, da istočasno ko nasičuje razum s spoznanji o stvarstvu, zbudi ali utrdi v njem idejo Stvarnika. Največji blagoslov umetnosti: vodj nas v globine duše; estetsko doživljanje nas osvobodi površinske dejavnosti (prečiščenje, katarza); lepoto zaslutimo in začutimo z vsem svojim bitjem, poetično spoznanje nas privede do praga kontemplacije, za katerim biva večna Lepota.

Po vsem tem ni težko uvideti, kako velik je pomen kulturnih vrednot s psihološkega, družbenega, narodnostnega, nramnega in verskega stališča. Ni težko priznati, da imajo talenti dolžnost, da svoje znanstvene ali umetniške darove razvijajo. Ali je mogoče, da ostali ne bodo hvaležno sprejemali njih plodov in tako rastle v kulturi, jo pa tudi moralno in gmotno podpirali? Vendar bo vedno nekaj takih, ki so po naravi nedovzetni za duhovno kulturo; takih, ki bodo s samovšečno praktičnostjo, z nakopičenimi stvarnimi dobrinami, ali takih, ki bodo z utilitarističnimi teorijami zapeljani osle kazali „slepecu, ki se s petjem ukvarja“, ga prezirali, ker „živi, umrje brez d'narja“ — ne da bi se zavedali svoje krščanske dolžnosti do njega in njegovih del —, in očitali kulturnim delavcem in ljubiteljem resnice in lepote, da žive v oblakih. Takim je dovolj krepko odgovoril francoski pisatelj, ženin „gospe revščine“ in srčiti borec za katoliške vzore Leon Bloy: „To, da imaš rad nekaj, kar ni vsakdanje, gnusno ali neumno; to, da te privlači lepota, luč, blaženost; to,

3) J. Maritain, The Responsibility of the Artist (Umetnikova odgovornost); španski prevod: La responsabilidad del artista, Buenos Aires 1961, str. 78.

da ti je bolj všeč umetnina kot zmakec ali Michelangelova „Poslednja sodba“ bolj kot poslovni obračun ob koncu leta; to, da se prej pobriša za dušno hrano kot za polna čreva; skratka, to, da veruješ v poezijo, junaštvo, svetost — to je tisto, kar imenuje buržuj (filister, meželj, zbiralec za lastni žep, propovednik praktičnosti in koristnosti) 'živeti v oblakih.' („Razlaga 'splošno veljavnih' trditev“).

Stranpota

Kot vse drugo delovanje pa skriva tudi kulturno delo nevarnosti za človeško naravo, oslabiljeno zaradi izvirnega greha. Zgodovina pripoveduje o filozofih, znanstvenikih, umetnikih, ki so podlegli napuhu in tako postali jetniki svoje stroke in sužnji svojih utvar; o ustvarjalcih, ki so se „osvobodili“ materinstva Cerkve ali celo pretrgali zveze z Bogom, zato pa začeli malikovati plovce lastne misli in domišljije. (Iz naše kulturne zgodovine: pesnik Anton Aškerc je namesto duhovnika postal svečenik „svobodne misli“; neki profesor na naši medicinski fakulteti je resno ponovil staro šalo, da v razrezanem človeškem telesu ni našel prostora za dušo; elektrotehnik Milan Vidmar si je domišljjal, da bo druge prepričal njegov pogled na svet brez Boga, in da jim omogoči ta razgled, jim je zgradil oslovski most; „svobodomiseln“ kritik Josip Vidmar je učil, da je „notranja gesta umetnosti v nasprotju z vsako moralo in religijo“, da kristjan ne more biti umetnik; komunistični literati so božjim otrokom dopovedovali, da so le izdelek materije in jih vabili v revolucijo, v boj za pravice — kot se je izkazalo — „novega razreda“). Kulturni delavec, ki ne ve ali noče vedeti, da mora najprej iskati božjega kraljestva in njegove

pravice v svoji duši — potem mu bo navrženo in blagoslovljeno tudi kulturno ustvarjanje —, se izpostavlja največji nevarnosti, obenem pa lahko postane zvodnik neštetim bratom; ni mu več mesto med „vodniki in preroki“, temveč more zaiti med ubijalce duš, rušitelje vere, skrunilce nraavnosti. Prav pa je, da tudi njegovim žrtvam izprašamo vest (zlasti če so te žrtve odrasli ljudje, v veri vzgojeni): Kdo te je silil, da si bral, gledal, poslušal, kar te zavaja? Kako da nisi poučen o cerkvenem indeksu? Zakaj se ne meniš za moralno oceno filmov? Ali je mogoče, da vzameš v roko knjigo in revijo, da kupiš vstopnico za gledališče in kino, da obrneš gumb na televizijskem aparatu, ne da bi prej pozvedel, kakšne so stvari, ki ti jih ponujajo? Kako je to, da se ne odvrneš od proizvoda, ki čutiš, da te pohujšuje? Ko ne bi bilo kupcev brezverskih spisov, nemoralnih knjig in revij, obiskovalcev slabih predstav in filmov, kandidatov za različna „razvedrila“ — kdo bi še pisal, tiskal, izdajal, režiral, igral take „kulturne“ „stvaritve“? Odgovornost do Boga, naroda, družbe, bližnjega je na obeh straneh, odgovornost ustvarjalca iz uživatelja pa je tudi medsebojna.

Potreba orientacije

Pri določanju idejne in moralne vsebine del, prav tako kot pri določanju zadostnosti kvalitete ravni, se izkaže zredlost, izobrazba, sposobnost ne le kritikov (ki jim ta presoja predvsem pripada), marveč tudi drugih predstavnikov ljudstva, vsakega posameznika in občinstva v celoti. So dela, ki jih je treba brezobzirno zavreči; so druga, ki jih z občudovanjem sprejememo, in spet druga, ki jih je treba primerno osvet-

liti, ločiti resnico, dvome in zmote, dognati, koliko oživlja delo nravna resnoba, koliko je sentimentalne mehkužnosti in če je ka j naravnost moralno zavržnega. Večkrat je odločilen celotni vtis, vzdušje, naravnost, zlasti glede na posebno občutljivost neke dobe. Goethejev Werther je s svojim sentimentalnim junakom bralce iz viharne in prve romantične dobe pehal v obupanost, celo v samomor. Danes nam je tisto razpoloženje tuje in že Stritarjev posnetek Wertherja sto let kasneje („Zorin“) je vzbujal precej drugačne odmeve. Da je jedki Shaw s svojo „Sveto Ivano“ marsikomu „dokazal“, da je svetništvo doma le v legendah in lahkoverni domišljiji (medtem ko se je v istem času židovski mislec Bergson prav v preučevanju svetniških osebnosti dokopal do krščanstva), ni bilo v tedanjem ozračju skepse in laicizma nič čudnega; prav tako ni čudno, da je marsikomu zmešal pojme o „svobodni osebni vesti“, ko je na zmoten način prikazoval njeno veljavnost pred vsemi postavami — to, kar je pri nas istočasno delal Ivan Cankar. Prav Cankar naj bo primer za to, kako je v takih zadevah soditi in postopati. Ali ga moramo zaradi te in nekaterih drugih zmot, pretiravanj, nejasnosti zavreči in se s tem odreči tolikemu lepotnemu, pa tudi idejnemu in nravnemu bogastvu, ki ga je nakopičil v svojih novelah, črticah, dramah? Se razume, da ne. Zrel človek, ki se ne uči verouka in moralke iz novel, pač pa jim je hvaležen, da ga na marsikatero poglavje po

svoje opozore, bo tu osvežil ali poiskal pravi nauk o dvomnem predmetu, tako kot je to javno storil Aleš Ušeničnik, ki je ob Shawovi „Sveti Ivani“ opozoril na našega pisatelja: „Toda prav s tem, da predstavlja Shaw sveto Ivano kot braniteljico „svobodne vesti“, dela tudi kvar človeštvu, ker povzroča zmedo nravnih pojmov. Ta kvar bo pri nas tem večja, ker je že Iv. Cankar s svojimi spisi napravil glede tega mnogo zmede.“ („čas“ 1928). Zrel človek bo tudi vedel, kaj dati v roke desetletnemu sinčku ali štirinajstletni hčeri; ne bo pa vsega leposlovja, vse umetnosti, pa morda še znanost presojal s tega pedagoškega stališča. To so pri nas često počeli „Staroslovenci“ in s tem napravili škodo ne le razvoju naše kulture, ampak tudi nazorom, ki so jih tako neogljenost — včasih tudi neiskreno — branili. (4)

Kritika in samokritika

Na nobenem torišču človeškega snovanja se ni nadejati rasti, če ni prave kritike, predvsem pa samokritike. Za kulturno delo moraš imeti talent in veselje, resno zanimanje in vztrajno prizadevnost, težnjo po neprestanem vzponu. Ko se izpopolnjuješ ob velikih vzorih in večajš študijem in vajo svojjo zmogljivost, čutiš, koliko ti še manjka in kako skromen je ta dosežek, oni nastop. Samokritika ne da, da bi se prevzel, gradi na resničnosti — torej na ponižnosti —, te neprestano spodbuja k napredku in kaže sredstva za

4) Za primer tole iz ocene, ki jo je o 1. letniku dunajskega Zvona napisal dr. Ulaga: v Stritarjevi pesmi „Pri zibelki“ graja kritik, da mlada nezakonska mati „pohujšljivo javka“ in trdi, da bi se namesto nje prikazana „uboga zakonska vdova vsakemu blagemu srcu bolj prikupila“. (Zg. Danica 1870, št. 3).

to. Hvaležno sprejema kritiko drugega, saj ta more marsikako pomanjkljivost prej opaziti kot ti sam. Razmerje med kulturnim ustvarjalcem in kritikom ni razmerje med sovražnikoma, temveč mora biti razmerje med sodelavcema v službi istih idealov in istega cilja: čim višje stopnje na določenem duhovnem področju.

Pri nas imamo glede tega od nekdanj težave. Izvirale so deloma iz tega, ker ni bilo jasno, kaj je namen kulturnega dela in kritike (ki je področje kulturnega dela), predvsem pa iz osebne in skupinske sebičnosti, občutljivosti, nečimrnosti, napuha in premajhne zavzetosti za stvar. Kritiki so le prečesto kazali nezadostno pripravljenost, negotovost v tehtanju vrednot, ozko obzorje, neobjektivnost, združeno s strankarsko — skupinsko — patriarhalno — provincialno enostranostjo: ljudem in strujam izven naše je treba delo oblatiti, proizvodom in prireditvam znižati ceno, posebej pa ustvarjalce same v idejnem ali nravnem pogledu napraviti sumljive (klasičen zgled: zasebna in javna namigavanja prvakov — in po zameri „mladoslovenskim“ voditeljem tudi letih —, da je Levstik podkupljen od Nemcev), ali celo moralno ubiti in družabno onemogočiti (klasičen zgled: prvaški izbruh proti Levstiku: „Pogine naj pes!“); nasprotno pa je treba še tako neznatne uspehe, celo neuspehe in revščino v lastni hiši povzdigovati do neba (primer: znana Bleiweisova kardinica v „Novicah“ 5). Niti navadnim poročilom o krajevnih prireditvah ne pristojno izrabljeni klišeji, polni superlativov, kj poznavalcem stvari in na prireditvi navzočim in pametnim nastopajočim zvane kot roganje.

Mladim, ki med nami stopajo v vrste kulturnih delavcev, veljaj iskren

opomin: osebna ponižnost in navdušenje za stvar, študij in izpopolnitev, samokritika in hvaležno sprejemanje objektivne kritike! Odločno pa odbijaj lažkanje in hvalisanje, ki žalita tvoje delo in sta vse kaj drugega kot prava spodbuda.

(Nadaljevanje in konec
v prihodnji številki)

Prof. ALOJZIJ GERŽINIČ

⁵ N. pr.: „To ti je bilo ploska in veselega krika, da se je dvorana zibala! Pa so tudi igrali od konca do kraja vsj tako dobro, nekateri res klasično, da je bilo veselje... Ne spodobi se, da bi to, kar se dela le zgolj iz domoljubja in dobrovoljnosti, s kritičnim drobnogledom javnega plačanega gledišča preiskovali ali da bi dlako cepili... rečemo tedaj le to, da vsakemu javnemu gledišču bi bilo to igranje na čast in hvalo.“ (Novice, 23. 12. 1863 ob igrici „Dobro jutro“ v ljubljanski čitalnici). Ali: „Igrala sta gospoda kakor gospodičina tako izvrstno, predstavljali so nam igro tako živo in resnobno, da se je človek mislil v gledišču velikega mesta.“ (Novice, 22. 3. 65 ob burki „Strup“). Ko je Levstik prišel do besede v Einspielrjerjem „Slovenec“, je kmalu opozoril na škodljivost takega početja: „Naše besede in veselice so zares zabavne, ali premalo se vendar za duševno omiko skrbi... Ali hvalimo le samo izvrstno petje in dobro igro; kar je pa pomanjkljivega, pa spodobno tudi naznanjamo; vsak si bo prizadeval napake odpraviti.“ (Slovenec, 3. 5. 1865). — Kulturno plosanje „Novic“ imenuje literarni zgodovinar Prijatelj po pravici stavbo „zgrajeno na koristni, domoljubni ‘lepi laži’.“

GLAS IZ RIMA

MOLITEV IN ŽRTVE

Molitev je velikega pomena za redovno življenje. To ni neko mehanično ponavljanje obrazcev, ampak je nena-domestljiva, ker omogoči zvezo s Stvar-nikom. Otresti se je treba tudi tvarnih skrbi, zavedajoč se, da je glavno duša in večnost. Vse to je izredno važno za du-hovno življenje, je njegovo b'stvo. Kljub temu pa redovnice ne smejo biti brez-brižne do življenja, ki jih obdaja, od okolja, v katerem živijo. Tudi do njih mora priti krik bolečin, potrebe ljudi, ne smejo prezreti tehničnega napredka in tudi ne političnega in socialnega do-gajanja. Biti morajo prisotne povsod tam, ker je potrebna duhovna pomoč in kjer napredek in mir potrebujeta nji-hovo delo in molitev. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru redovnicam 7. ju-lija 1962.)

MIR DEŽELAM IN NARODOM AFRIKE!

V nedeljo, 3. junija je sv. oče Janez XXIII. poslal narodom Afrike toplo poslanico in klic za mir. Božja zapoved nam ukazuje: Ne ubijaj! Ta nam ščiti in brani naša življenja, katerih gospodar je samo Bog, stvarnik narave in vesoljstva. V svojem bližnjem moramo videti brata z enakimi pravicami in dol-žnostmi, vedno se pa truditi, da mir in ljubezen zavladata med posamezni-

ki, družinami in narodi. Naša življe-nja in vse kar obstoja, pripada Bogu, ki je naš Gospodar, zato iščimo rešitev težav samo pri Njem, kjer ni rasnih in narodnostnih razlik. Pri tem so potreb-ne različne odpovedi in žrtve, a samo ta pot vodi do mednarodnega sodelo-vanja in miru.

ВСI SODELUJMO ZA DOBER USPEH VESOLJNEGA CERKV. ZBORA

Pri tem pozivu ni potrebno dosti govoriti. Potrebno je samo, da pomi-slimo na namen in cilj, ki ga ima ta vesoljni zbor, pogledjmo samo kaj po-meni za misijonsko in apostolsko delo Cerkve, za prizadevanja, da čimprej več človeštva pride h Kristusu in v naročje Njegove Cerkve. Pogledjmo samo na to, kako sodobna tehnika in civilizacija po-trebujeta Kristusa, da v sodobni družbi zavlada Njegovo kraljestvo, pa bomo videli, kako je potrebno, da molimo in sodelujemo po svojih močeh in na svo-jem mestu pri tem velikem delu kato-liške Cerkve. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru salezijanskim sotrudnikom 27. 5. 1962.)

VAŽNOST POKLICNE IZOBABZE

Poklicna vzgoja in izobrazba sta za vsakega človeka velikega pomena. Ven-dar to ni dovolj. Ljudi je treba vzgo-

jiti tudi v dobre kristjane. V naših časih je izredno važno in potrebno, da tudi katoličani nastopamo v socialnem življenju in da branimo ter širimo katoliška načela. Biti moramo dosledni, prepričani in praktični katoličani. Posebno apostolsko delo se mora razviti med mladino. Pri tem velikem delu pa morata med katoličani vladati edinost in bratska ljubezen. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru predstavnikom stalnega odbora katoliških združenj za poročno izobrazbo 1. 6. 1962.)

TVARNI NAPREDEK MORA BITI SPREMLJAN Z DUHOVNIM NAPREDKOM LJUDSTEV

Radi prizadevanj za tvorni napredek se ne sme zanemarjati duhovne potrebe človeka. Gospodarski napredek je enostranski, nezadosten, škodljiv za človekovo dušo, če se istočasno ne skrbi tudi za potrebe mednarodnega življenja. Vse, kar obstoja na zemlji, ima svoj vzrok, pomen in namen, zato mora tudi boljša življenjska raven služiti k duhovnemu dvigu ljudstva. Zato se ne sme v človeku nikoli zatajiti duše, ampak jo dvigniti k Bogu ter ga prositi, da pošlje Svetega Duha, ki naj obnovi obličje zemlje. (Sv. oče Janez XXIII. v poslanici avstrijskemu Katholikentag-u 23. 5. 1962.)

ODGOVORNOST MLADINE

Mladost se izraža v apostolatu, žrtvah in prizadevanjih za svetost. Zato so potrebni odločni značaji, resnost v namenih in skromnost v vedenju. Velike so maloge in odgovornost sodobne mladine. Ima dolžnost velikega apostolskega dela, to je apostolata besede, zgleda in ljubezni v Kristusu. Širiti je treba resnico, krščansko ljubezen, za-

vest dolžnosti, da smo vsi dolžni delati za rešitev lastne in tudi duše bližnjega. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru deklariški Katoliški akciji milanske nadškofije.)

CERKEV VEDNO UČI

Katoliška Cerkev ne bo nikoli opustila svoje dolžnosti učiti narode in ljudstva. Noče obsoditi nikogar, hoče pa pokazati možnosti življenja lepših dni za posameznike in družine, pripraviti boljše življenje v tvarnem in nravnem pogledu za bodočo generacijo. Tako tudi z okrožnico Mati in učiteljica nadaljuje to delo, ki je vodilo za lepe uspehe. Vendar to še ni dovolj. To socialno okrožnico je treba študirati in njena načela vzkladi v vseh deželah sveta. Zato moli vedno tudi sv. oče in vabi vse katoličane, da mu v tej molitvi sledijo. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru delavcem tržaških ladjedelnic 15. 5. 1962.)

ZA BLAGINJO ČLOVEŠTVA

S pravično rešitvijo finančnih težav, ki zadevajo narode in sodobno gospodarstvo, se more doseči potrebna blaginja, ki jo potrebuje sodobna družba, predvsem revni sloji. Dandanes že vsak razume, da noben narod več ne more sam rešiti svojih finančnih težav. Potrebno je sodelovanje izkušenih strokovnjakov in tudi narodov. Ta pomoč je še posebej potrebna mladim narodom, ki so šele komaj stopili v mednarodno skupnost in je njihovo gospodarstvo še v začetkih razvoja. Cerkev ima nalogo v prvi vrsti skrbeti za moralni napredek človeške skupnosti, a je že zaradi tega prisotna tudi pri vseh prizadevanjih za blaginjo človeštva. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru udeležencem Mednarodne finančne konference dne 18. maja 1962.)

Med vprašanji, ki se nam pogosto vzbujajo, je zlasti vprašanje o številu zveličanih. Ali jih je veliko, ali malo, ki dosežejo večni cilj? Kako je z neštetimi otroci, ki umirajo brez krsta?

V ŠTEVILO V ZVELIČANIH

Vse leto se ustavljamo v naših razmišljanjih o Bogu pri njegovi neskončni dobroti, ljubezni in usmiljenju. V tem je namreč najvišji in najlepši cilj našega življenja, da bi se tukaj Bogu bližali in mu služili bolj z ljubeznijo, kot s strahom, in bi se v večnosti enkrat združili z njim, ki je ljubezen sama, v popolni sreči in blaženosti. Koliko ljudi doseže ta končni cilj?

Vedno je vzbujalo zanimanje vernih ljudi na zemlji vprašanje o številu zveličanih. Ali jih je veliko, ali malo, ki dosežejo svoj večni cilj? V evangeliju sv. Luka beremo, da je nekoč sama Gospoda Jezusa nekdo glede tega povprašal: „Gospod, je li malo teh, ki se zveličajo?“ Jezus mu na vprašanje ni dal zaželjenega odgovora, ampak je nanj odgovoril s splošnim opominom: „Prizadevajte si, da vslopite skozi ozka vrata; zakaj povem vam, mnogi bodo želeli vstopiti, pa ne bodo mogli“ (Lk 13, 23-24). Število zveličanih je božja skrivnost. Cerkev moli v svoji molitvi: „Gospod Bog, samo tebi je znano število izvoljenih, ki jih boš postavil na mesta rajske slave.“ Bog

si je to skrivnost pridržal in je ljudem ni razodel. Zato tudi ne smemo misliti, da bi mi mogli dati na naslovno vprašanje točen in zadovoljiv odgovor. Ni pa Cerkev nikoli prepovedala o tem razmišljati in tako so se o tem skrivnostnem vprašanju v teku stoletij izrekla in napisala številna mnenja in ugibanja, ena stroga in vznemirljiva, druga milejša in pomirjujoča, kakor so pač posameznj razlagalci umevali mesta svetega pisma, ki se na to vprašanje nanašajo.

Gotovo ni neumestno, ako ta mnenja in ugibanja o številu zveličanih skušamo spoznati tudi mi. Ne iz prazne razdovednosti, ki glede božjih skrivnosti ni nikoli na mestu, ampak v želji, da morda tudi ob tem vprašanju odkrijemo nove sledi božje ljubezni in usmiljenja. To pa je nagib, ki je Bogu gotovo po volji.

Strogo mnenje

Stari cerkveni očetje, to so tisti možje, ki so se v prvih krščanskih stoletjih odlikovali po svoji svetosti in učenosti in so v svojih spisih resnice svete vere razložili in utemeljili, da jih sveta Cerkev po pravici slavi z nazivom duhovnega očetovstva, so v večini mnenja, da bo število zveličanih manjše, kot število pogubljenih. V tem strogem mnenju se opirajo na nekatere mesta v evangeliju, ki se zde, da ga zagovarjajo. Tudi jih je v tem gotovo potrjeval pogled na življenje v svetu, ki je bilo vedno polno greha in hudo-bije. Ne le glede človeštva v celoti, ampak celo glede katoliških kristjanov so bili mnenja, da se jih bo zveličal le majhen del, ker je bilo med njimi že od začetka veliko grešnikov, krivovercev in odpadnikov. Poleg tega so bili prepričani, da se pogubijo tudi vsi otroci, ki umrjejo brez svetega krsta, z izvirnim grehom na duši. V tem strogem mnenju je sledil svetim očetom velik del uglednih bogoslovnih učiteljev in razlagalcev svetega pisma.

Na vse to moremo reči, da v svetem evangeliju resnično ne manjka mest, ki to strogo mnenje, vsaj na prvi videz, potrjujejo. V svojem znamenitem govoru na gori pravi Gospod Jezus: „Vstopite skozi ozka vrata; zakaj široka so vrata in prostorna je pot, ki drži v pogubo, in mnogo jih je, ki v

pogubo po njej hodijo. Kako ozka so vrata in tesna je pot, ki drži v življenje, in malo jih je, ki jo najdejo“ (Mt 7, 13-14). Kot vidimo, so te Gospodove besede še ostrejše, kot je odgovor, ki ga je dal v uvodu omenjenemu vpraševalcu. Ako vzamemo te Jezusove izjave v doslovnem smislu, potem je mnenje, da jih je le malo, ki se zveličajo, po njem samem potrjeno.

Ali iz v uvodu omenjenega vprašanja in Jezusovega odgovora bi smeli sklepati, da ni hotel ne z eno ne z drugo izjavo odkriti božje skrivnosti v številnem razmerju. Njegove besede so na obeh mestih resen opomin, da se moramo za zveličanje resno truditi, kakor se trudijo ljudje, kadar se v množici porivajo skozi ozka vrata, ali se v potu obraza po ozki in tesni poti vzpenjajo na visoko goro. Opomin Jezusov gre za tem, da nas posvari pred slabimi zgledi premnogih, ki žive po svojih strasteh, brez čuta in smisla za odpoved in samozatajajo, kar ponazori s podobo širokih vrat in prostrane poti, ki peljeta v pogubo.

Dvakrat tudi v evangeliju Gospod Jezus izjavi: „Veliko je poklicanih, ali malo izvoljenih.“ Prvič to pove v priliki o delavcih v vinogradu (Mt 20, 1-16); drugič pa v priliki o kraljevski svatbi (Mt 22, 1-14). Zopet je tako, da, ako vzamemo njegov pretresljiv klic sam zase, brez zveze s celoto, je z njim mnenje o malem številu zveličanih potrjeno. Ali razlagalci, ki se nagibljejo k milejši sodbi, pravijo, da Jezus tudi s to izjavo ni hotel številčno odkriti božje skrivnosti.

V priliki o delavcih v vinogradu je izrecno rečeno, da je za svoje delo vsak dobil dogovorjeno plačilo, da pa je gospodar v svoji dobroti isti denar, ki ga je dal onim, ki so delali ves dan, izplačal po svojem oskrbniku tudi tem,

ki so delali le nekaj časa, ali celo le eno uro. Onim, ki zaradi tega njegovega ravnanja godrnjajo, pravi: „Ali ne smem storiti s svojim, kar hočem?“ In Jezus zaključuje: „Tako bodo poslednji prvi in prvi poslednji. Zakaj veliko je poklicanih, a malo izvoljenih.“ Slovenski prevod sv. pisma pravi v razlagi teh besed: „Plačilo v nebeskem kraljestvu ni odvisno samo od tega, kolikó časa se je kdo trudil za to kraljestvo, temveč od sodelovanja človekovega z milostmi, ki jih prejme, in od božje volje.“ Zasluženi denar, ki pomeni večno zveličanje, prejmejo vsi delavci. In k večnemu zveličanju so v resnici vsi ljudje poklicani. Izredne milosti, izredne stopnje božje slave v nebesih pa so delež manjšega števila, ki ga Bog izbere izmed množice poklicanih, in sicer po svojih mislih in sklepih, v polni svobodi, kot Gospod milosti, ki jo deli, komur in kakor hoče.

V priliki o kraljevski svatbi govori Jezus judovskim prvakom, ki so pripravljali njegovo smrt, da jih bo Bog zaradi njihove zakrnjenosti in hudobije kaznoval s težkimi kaznimi in da bodo namesto njih, ki so bili prvi povabljeni, poklicani pogani. Za te pa in za vse, ki se hočejo zveličati, velja pogoj, da pridejo na svatbo v svatovskem oblačilu, to je v posvečujoči milosti božji. Kdor pride v večnost nespokojen, v smrtnem grehu, bo zvezan na rokah in nogah in vržen v temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi. Te napovedi konča Jezus z gori omenjenim kličem, glede katerega slovenski prevod sv. pisma pravi: „Neppravilno je sklepati iz tega mesta na majhno število zveličanih. Besede Gospodove: „Veliko je poklicanih, a le malo izvoljenih“ se nanašajo na prvi del prilike in pomenijo: Izmed velikega števila Izraelcev, ki so kot izvoljeno ljudstvo prvi pokli-

cani v Kristusovo kraljestvo, jih bo le malo vanj vstopilo.“ Zares je v tej priliki tolažilno to, da je kralj, ki je prišel zbrane svate pogledat, našel v polni dvorani le enega, ki je bil brez svatovskega oblačila.

Vidj se torej iz vsega tega, da se dajo ostre in vznemirljive Jezusove izjave, na katerih so sveti očetje in starejši bogoslovni učitelji gradili svoje ostro mnenje o majhnem številu zveličanih, razlagati v milejšem smislu, ako jih skušamo umeti v zvezi s celoto.

Milejše mnenje

V razvoju verskih resnic, to je v njihovem vedno natančnejšem obravnavanju in umevanju, se v novejših časih uveljavlja pri bogoslovnih učiteljih milejše mnenje, da bo število izvoljenih večje od števila zavrženih in to tako glede celotnega človeškega rodu, kakor še posebno glede katoliških kristjanov. Tudi to milejše mnenje se opira na sveto pismo.

Zagovorniki tega milejšega mnenja pravijo: Ako gledamo sveto pismo v celoti, tedaj govori veliko bolj v prid milejšemu stališču, kot strogemu mnenju starejših. V večini Gospodovih prilik je potrjeno milejše mnenje. Od delavcev v vinogradu prejmejo, kot že omenjeno, prav vsi zaslužno plačilo, ki je večno zveličanje. Nekateri so deležni izredne dobrote, a zavržen ni nobeden. Na kraljevski svatbi je izmed vseh le eden sam spoznan za nevednega. V priliki o sejavcu se izgubi sicer mnogo semena, ker ga pade nekaj na shojeno pot, nekaj na skalo, nekaj med trnje in ne obrodí sadu. Ali, če bi dejali, da le ena četrtna pade v rodovitno zemljo, bi sodili prestrogo. Navadno pade večina semena v dobro zemljo in dozori za žetev. V priliki o ribčih, ki

po končanem ribolovu ločijo dobre od slabih rib, tudi ni treba misliti, da je slabih več, kot dobrih. Skušnja uči, da je vsaj redno več dobrih, kot slabih v mrežah. Tudi v priliki o ljuljki med pšenico si moremo misliti, da je zdravega žita več, kot plevela. V priliki o talentih sta dva služabnika poplačana z večnim plačilom — le eden je zavržen. Le v priliki o pametnih in nespametnih devicah jih Gospod Jezus šteje po pet in pet. In res so bili nekateri razlagalci evangelija, ki so iz tega skleпали, da bo zveličanih in pogubljenih vsakih polovica. Drugi pa to razlago zavračajo, ker se iz drugih, že omenjenih Jezusovih izjav vidi, da glede števila zveličanih in pogubljenih nikoli ni hotel dati točnega odgovora, torej gotovo tudi v tej priliki ne.

Z velikim in upravičenim zadoščanjem pa zagovorniki milejšega mnenja navajajo zlasti besede iz Skrivnostnega razodetja, kjer sveti Janez zamaknjen gleda v nebasa in vidj Boga, sedečega na prestolu, in zraven njega božje Jagne Jezusa in pravi: „Slišal sem število zaznamovanih: stoštirinštirideset tisoč zaznamovanih iz vseh Izraelovih rodov. Zatem sem videl veliko množico, ki je nihče ni mogel prešteti, iz vseh narodov in rodov in ljudstev in jezikov; stali so pred prestolom in pred Jagnjetom, oblečeni v bela oblačila in s palmami v rokah“ (Raz 7). Število izvoljenih Izraelcev je izraženo v skrivnostni številki; zveličanih iz vseh drugih narodov in ljudstev in jezikov na zemlji je neizmerna množica: „Nihče je ne more prešteti“. In če še pomislimo, ako sme mo preroška videnja meriti s časom, da je sveti Janez to videl in zapisal koncem prvega stoletja krščanske dobe, ko se sveta vera še ni bila razširila po vsem svetu, kaj bi videl in zapisal šele danes, ko sveta Cerkev že obstoja dva

tisoč let! Vsekakor je to mesto sv. pisma eno najbolj tolažilnih glede našega vprašanja.

Še drugi razlogi za milejše mnenje

Sveti Pavel piše Timoteju: „Prosim pred vsem, naj se opravljajo prošnje, molitve in zahvale za vse ljudi... To je namreč dobro in všeč Bogu, našemu odrešeniku, kj hoče, da bi se vsi ljudje zveličali in prišli k spoznanju resnice“ (I, 2, 1.5). Tu torej sv. Pavel, od sv. Duha navdihnjen, jasno trdi, da je resnična božja volja in ne samo želja, da bi se zveličali vsi ljudje. Iz te vsezveličavne božje volje pa lahko sklepamo, da Bog da vsakemu človeku za zveličanje potrebne milosti. Sveti Tomaž glede tega uči, da je Bog pripravljen tudi čudež storiti, ako bi človek, ki je blage volje, po redni poti posvečenja ne mogel priti do spoznanja božje resnice.

V svoji ljubeči skrbi za svet je šel Bog tako daleč, „da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje. Bog namreč ni poslal svojega Sina na svet, da bi svet sodil, marveč, da bi se svet po njem zveličal“ (Jan 3, 16-17). Božji odrešenik je prišel na svet „iskat in zveličat, kar je izgubljenega“ (Lk 19,10). Na križu je umrl za vse ljudi: „On je sprava za naše grehe; pa ne samo za naše, marveč tudi za ves svet“ (1 Jan 2, 2). Zato se pri sveti maši, kj je resnično obnavljanje njegove zveličavne smrti na križu, njegova daritev vsak dan, na nešteti oltarjih sveta, daruje „za naše in vsega sveta zveličanje“, pri spremenjenju keliha mašnik govori: „To je kelih moje krvi, nove in večne zaveze, skrivnost vere, ki se za vas in za mnoge preliva v odpuščanje grehov“.

Vse to potrjuje verno zaupanje, da se bo v resnici zveličalo mnogo ljudi.

V istem zaupanju nas morejo potrditi naslednja sklepanja: Bog je ustvaril svet v svojo slavo in v blagor stvari. Za zveličanje človeštva je storil velika in čudovita dela. Ali ni po vsem tem težko sprejeti mnenja, bo večni Stvarnik dosegel svoj cilj le v majni, njegovem veličastvu in njegovi ljubezni do stvari nikakor ne odgovarjajoči meri? Saj bodo ravno zveličani v nebesih njegova največja slava, večni slavospev njegovi neskončni dobroti in ljubezni.

Kaj naj si tudi mislimo o Kristusovem učlovečenju in njegovi odrešilni smrti, ako bi bilo le malo tistih, ki bi jim bila v korist? Saj je vendar rekel na cvetno nedeljo: „Zdaj je sodba nad tem svetom, zdaj bo vladar tega sveta izgnan. In jaz bom, ko bom povzdignjen z zemlje, vse pritegnil k sebi“ (Jan 12, 31-32). Judom pa je govoril: „In prišli bodo od vzhoda in zahoda in severa in juga in bodo sedli za mizo v božjem kraljestvu“ (Lk 13, 29). Ali naj vse to ne doseže svojega uresničenja? Ali naj je Kristusova Kri tekla za večino človeštva zastoj? In naj le za majho številno zveličanih točila pod križem svoje solze nebeška Mati vseh ljudi, Marija?

Res je, piše P. Faber, da ima satan kljub Jezusovi odrešilni smrti še vedno veliko moč nad dušami ljudi. Bog mu v svojih skrivnostnih načrtih to dopušča v svojo slavo in v naše preizkušnje. Ali, če je satan močan in delaven za naše pogubljenje, je Bog še neskončno bolj mogočen in delaven za naše zveličanje, čeprav je njegovo delovanje navadno manj vidno našim očem, kot satanovo. Hudobija je sploh vedno bolj očitna, kot dobrota, ki je često nevidna, kakor je neviden Bog in skriv-

nostno delovanje njegove milosti. Res je v svetu veliko greha in hudobije, veliko pa tudi dobrote, plemenitosti in svetosti. Pa pravijo prav dobri in plemeniti ljudje, da so grešniki bolj nesrečni kot hudobni; da je često tudi v najbolj grešnem, izgubljenem sreču najti na dnu nekaj dobrega, plemenitega, na kar se milost božja vedno lahko upre.

Ne pozabimo tudi prizadevanja in delovanja svete Cerkve, ki neprenehoma moli za zveličanje sveta, ki dnevno po vseh krajih zemlje obnavlja Kristusovo zveličavno daritev, ki po svojih zakramentih, katerih moč je gotovo večja in obsežnejša, kot si moremo predstavljati, neštetim dušam prav v zadnjih trenutkih pomaga v večno življenje. Navzočnost svete Cerkve na svetu je, po lepi besedi p. Fabra, kakor neprestano, večno zarotovanje proti silam pekla.

V premišljevanju o umirajočih smo že rekli, da nič ne vemo, kaj se v poslednjih trenutkih godi med Bogom in dušo. Bog si do zadnjega prizadeva, da bi vsaki duši pomagal v zveličanje. P. Condreu pravi, da moramo biti Bogu neizmerno hvaležni za milosti, ki jih deli umirajočim. Smrtna ura je za človeka vsa pod vplivom božjega usmiljenja, ki se umirajočim poslednjic in na poseben način razodeva. Nihče ne more zanikati, da so v zadnji uri prav zaradi božje dobrote in usmiljenja možna nešteta skrivnostna spreobrnenja.

Po vsem tem in, ker je izven dvoma, da božje usmiljenje zagrinja zemljo, kakor vode zagrinjajo morsko dno, smemo v svojo tolažbo in pomirjenje zaupati, da se bo zveličalo zelo veliko ljudi; da bomo enkrat pri Bogu v nebesih našli svoje ljube starše, svoje domače, prijatelje in znance, od katerih nas je ločila smrt. Našli bomo tam

Krstni kamen

ljudi, ki so šli z Bogom spravljeni in s svetimi zakramenti okrepani v večnost, a tudi take, ki so umrli nagle smrti, pa so živeli krščansko. In še več, upati smemo, da bomo v nebesih srečali tudi neštete ljudi iz vseh narodov in ljudstev in jezikov, ki so, če ne v življenju, pa v zadnji uri spoznali Boga in se mu ponižno uklonili. Da, celo mnoge take bomo tam našli, ki so živeli slabo in umrli kakor grešnik, brez vidnih znamenj kesanja, pa jih je usmiljeni Bog v zadnjih trenutkih pridobil zase in jih skozi vice pripeljal v svoje kraljestvo. Vedno imejmo pred očmi neskončno božje usmiljenje do grešnikov in moč božje milosti, kj lahko v hipu grešno dušo spreobrne in zveliča. Po nauku in zgledu Cerkve ne smemo v življenju nad nikomur obupati.

Usoda nekrščenih otrok

Jezus pravi v pogovoru z Nikodemom: „Resnično, resnično, povem ti, ako se kdo ne rodi iz vode in Duha, ne more priti v nebeško kraljestvo“ (Jan 3, 5). Pred svojim vnebohodom naroča apostolom: „Pojdite po vsem svetu in učite vse narode; krščujte jih v imenu

Očeta in Sina in Svetega Duha. Kdor bo veroval in bo krščen, bo zveličan; kdor pa ne bo veroval, bo pogubljen“ (Mt 28; Mr 16).

Iz teh slovesnih Jezusovih izjav sveta Cerkev izvaja, da je sveti krst nujno potreben za zveličanje. Krst z vodo pa lahko nadomestita krst krvi in krst želja.

Pri odraslih je krst želja gotovo lahko prav pogostna pot v zveličanje. Krst krvi, ki obstoja v mučeniški smrti za vero, zveliča otroke in odrasle.

Toda nešteto otrok umrje vsaki dan po svetu, ki niso bili krščeni z vodo, pa tudi ne z mučeniško krvjo, krsta želja pa še niso zmožni. Kako je z njimi v večnosti?

Sveta Cerkev v svojih učiteljskih izjavah stalno poudarja potrebo svetega krsta za zveličanje. Ena zadnjih izjav je od Pija XII., ki je leta 1951 izjavil zbranim italijanskim baticam: „V sedanjem redu ni drugega sredstva, ki bi posredovalo otrokom, kateri še niso prišli k pameti, nadnaravno življenje, kakor zakrament svetega krsta.“

Stari cerkveni očetje, ki so morali braniti potrebo svetega krsta proti krivovercem, so vse nekrščene, tudi otroke, obsodili v pekel, čeprav naj bi bile muke peklenškega ognja za nekrščene otroke lažje od drugih pogublencev.

Na lionskem cerkvenem zboru, v 13. stoletju, Cerkev izjavlja, da gredo duše tistih, ki umrjejo v smrtnem ali tudi le v izvirnem grehu, takoj po smrti v pekel, da pa so kaznovane z neenakimi kaznimi. Isto je Cerkev potrdila na koncilu v Florenci, v 15. stoletju.

Ker se je to stališče glede usode umrlih nekrščenih otrok zdelo le preostro, je papež Janez XXII. v dekretu za Armence leta 1321 izjavil: „Sveta rimska Cerkev uči, da gredo duše ti-

stih, ki umrjejo v smrtnem ali le v izvirnem grehu, takoj po smrti v pekel: da pa so kaznovane z neenakimi kaznimj in ne v istih krajih.“ S tem je bila odprta pot nauku, ki ga je potem leta 1794 potrdil Papež Pij VI., ki uči obstoj posebnega kraja, latinsko imenovanega limbus, po naše predpekeli, kjer duše onih, ki so umrli le z izvirnim grehom, pač ne gledajo Boga in so s tem na nek način pogubljene, ne trpe pa nobenih čutnih kazni, zakaj te so po božji pravičnosti določene za kaznovanje osebnih grehov. Sveti Tomaž misli, da duše nekrščениh otrok na svojem kraju ne samo ničesar ne trpijo, marveč, da uživajo vso naravno srečo in tudi naravno spoznanje in ljubezen do Boga Stvarnika.

Proti temu nauku pa se dviga v novejših časih v krogih bogoslovnih učiteljev novo naziranje, ki ga Cerkev ni obsodila. V naši cerkveni reviji „Revista eclesiastica argentina“, je v 14. številki iz leta 1960 napisal o tem vprašanju nad vse zanimivo in tolažljivo razpravo tukajšnji bogoslovni pisatelj Jezus Montánchez. Njegove misli so v glavnem naslednje: Redna pot do zveličanja je krst. Ali pa ni morda Bog za take, ki krsta niso prejeli, bodisi ker ga niso mogli, bodisi po krivdi svojcev, določil drugo pot, ne zgolj izjemno, ampak normalno, nadomestno in splošno, po kateri bi mogli otroci, ki niso ne krščeni, ne mučeniki, dospeti v večno blaženost? Da je Bogu to mogoče, je izven dvoma. Za to nam zadostuje ugotovitev sv. Tomaža, ki uči: „Roka rešujoče božje vsemogočnosti ni bila po ustanovitvi svetih zakramentov ne oslajljena, ne skrajšana.“ Brez njih in z njimi Bog lahko posveti in zveliča, kogar hoče. Ker pa Bog hoče, da se zveličajo vsi ljudje, resno hoče to tudi za take otroke. V tej vsezveličavni božji

volji ni nobenih izjem. Kristus je umrl za vse ljudi. In isti Kristus, ki je Nikodemu zatrdil potrebo svetega krsta, je glede otrok dejal: „Pustite otročiče, naj prihajajo k meni, in ne branite jim; zakaj takih je božje kraljestvo“ (Lk 18, 16). „Glejte, da ne boste zaničevali katerega teh malih, zakaj povem vam, da njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega očeta, ki je v nebesih. Kajti Sin Človekov je prišel zveličat, kar je bilo izgubljenega. Tako ni volja vašega nebeškega Očeta, da bi se izgubil kateri teh malih“ (Mt 18, 10-14). Ako bi bil krst edino sredstvo zveličanja tudi za umrle nekrščene otroke, potem jih je na milijone in milijarde izključenih iz nebes. Samo računajmo, koliko jih vsako leto umrje v takem stanu po vsem svetu, kjer danes živi nad tri milijarde ljudi. Koliko jih umrje v 50, 100 letih! Koliko jih je v tem stanju umrlo od začetka Cerkve, od začetka sveta! Štejmo k rojenim še nerojene, ki umrjejo v materinem telesu, po njeni krivdi ali brez nje, in take, ki nikoli ne pridejo k pameti ter zato osebnega greha niso zmožni, potem je njih število naravnost neizmerno. V najrazličnejših teorijah skušajo bogoslovni učenjaki rešiti to tako težko vprašanje, ne da bi prišli v nasprotje z rednim učenjem Cerkve. Montánchez jih navaža celo vrsto, zaključ pa svoja nadvse zanimiva izvajanja takole: „Vprašanje je še v razvoju in kipenju in zadnja beseda o njem še ni izrečena. Naj pa bo že kakorkoli, beseda Jezusova, da ni volja nebeškega Očeta, da bi se kateri teh malih pogubil, nam zagotavlja, da se bodo ti otroci, po eni ali drugi poti, nam neznani, a po Bogu uravnani, gotovo zveličali, ne da bi to mogla preprečiti mnenja ljudi, pa naj se imajo še za tako velike teologe.“

To mnenje nekaterih novejših katoliških teologov, ki ga Cerkev ni obsodila, a tudi ne odobrila, ostane pač samo mnenje, skrivnost božja pa ostane skrivnost. Vsekakor ostane v veljavi merodajno in pomembno naročilo Cerkve, naj krščanski starši s krstom svojih novorojenih otrok ne odlašajo, zakaj krst je gotova pot umrlih otročičev v nebesa. Po drugi strani pa morejo biti ti novi pogledi katoliških teologov na to vprašanje nam vsem v veliko tolažbo.

+

Naj bo s tem zaključeno to naše razmišljanje o skrivnosti, ki nam je in nam ostane neznana. Gotovo pa ni bilo napak, da smo se ustavili pri njej in skušali tudi v tem skrivnostnem vprašanju odkriti na našem velikem Bogu poteze velikodušne dobrote in neskončnega usmiljenja, kar vse more samo potrditi naša srca v zaupanju in ljubezni do njega. Bog si je skrivnost števila zveličanih pridržal v svojo slavo in v naše dobro. Naj bodo hvaljene njegove nedoumljive sodbe! V naša srca pa naj se po vsem povedanem naselj velik m'r. Bog je neskončno dober in usmiljen. Ako bi mogli združiti vso dobroto in ljubezen vseh človeških src, bi ostali še daleč, daleč od tega, kar polni srce nebeškega Očeta. Vsakega človeka spremlja božja ljubezen skozi vse življenje, do zadnjega trenutka. Je to neskončna ljubezen Stvarnika in Očeta. Pogubi se samo tisti, ki se Bogu tudi v zadnjem trenutku trdovratno upre in ga zavrže. Gledati na skrivnost števila zveličanih z očmi zaupanja, pravi blagi sveti Frančišek Saleški, odgovarja bolj božji naravi in našemu srcu, kot misliti glede tega s strahom in malodušnostjo.

ALOJZIJ KOŠMERLJ

PROTESTANTI V LAT. AMERIKI

Po podatkih tajništva za obrambo vere je bilo ob koncu preteklega leta v Lat. Ameriki 7.300.000 protestantov.

KATOLIŠKI SHOD V NEMČIJI

Od 12. do 26. avgusta se je vršil v Hannoveru 79. nemški katoliški shod. Obravnavali so predvsem verska vprašanja: „Kaj je vera?“, „Kaj otežuje vero v današnjem človeku?“

POSEBNA ROMANJA V LURD

Preteklo leto so se zelo uspešno vršila 24-urna romanja iz Anglije v Lurd. Ker so potovali z letali, so imeli romarji 20 ur časa bivati v tem Marijinem mestu. Romanja so se vršila vsako soboto pod geslom: „Za trpečo Cerkev in za spreobrnjenje sveta“.

USTANOVITEV CERKVENEGA NAČELSTVA NA KOREJI

Sveti oče Janez XXIII. je ustanovil škofijsko cerkveno načelstvo na Koreji. Vpeljal je tri cerkvene province, ki so bile doslej apostolski vikariati. Seul je prva cerkvena provinca; pripadajo ji škofije Pyeong, Yang, Ham Heung, Chun Cheon, Tae Jeon in Inchon. Druga provinca je Taegú; podrejeni sta ji škofiji Cheon Ju in Pusan. Tretji cerkveni provinci je podložna škofija Jeon Ju. Na Koreji je zdaj okoli 23 milijonov prebivalcev. Med njimi je 487.953 katoličanov.

DVA JUBILEJA NADŠKOFA UJČIČA

Dva lepa jubileja obhaja letos beograjski nadškof, naš prijatelj in dolgoletni profesor na ljubljanski teološki fakulteti dr. Josip Ujčič. Dne 28. marca je preteklo 25 let, odkar je bil v Beogradu introniziran za nadškofa in 27. julija bo minilo 60 let, odkar je postal mašnik. — Visokega cerkvenega dostojanstvenika naj varuje Bog!

V Združenih državah Severne Amerike je veliko materializma. Težko je zato reči, ali je država, svetovna velesila, materialistična ali duhovna. Bog daj, da bi kakor vse kaže sedaj, duhovnost prevladala. — Presodite!

Materializem in duhovnost v ZDA

Potnik, ki je prepotoval to ogromno državo po dolgem in po čez, pravi, da je na to vprašanje zelo težko odgovoriti. Našteva pa svoje vtise od vsega, kar je mogel videti in soditi oziroma ugibatj — iz vsega, kar je doživel. Po teh vtisih si vsak sam naredi približno sodbo.

ZNAKI AMERISKEGA MATERIALIZMA

Potnik pravi, da je na svoji poti prišel skupaj z nemškim duhovnikom, kateremu je izrazil priznanje in začudenje nad nemškim napredkom v prvih 10 letih po vojni. Ta duhovnik pa je samo zmajal z glavo in rekel: „Da, prav gotovo, v gospodarskem napredku in življenjskem udobju je to čudežen napredek. Vendar je z velikansko gospodarsko pomočjo Združenih držav hkrati v Nemčijo prišel tudi materializem. Saj se čisto jasno vidi vpliv amerikanske miselnosti, ki daje prednost materialnemu udobju pred duhov-

nimi ideali. Posebno mladina raste danes brez tistega duha požrtvovalnosti in odpovedi, ki je bil prej značilen za Nemčijo. Resni ljudje so zaradi tega zelo v skrbeh.“ V nekem oziru je gotovo imel prav. Čudno se mi je zdelo le mišljenje tega duhovnika o Ameriki, ko je označil ameriško življenje za materialistično.

Moremo dodati temu še mnenje mnogih izobražencev in sociologov iz Južne Amerike, ki pravijo, da je gotovo potrebno braniti se pred komunističnim materializmom, vendar moramo vedeti, da so Združene države prav tako materialistične — in pravzaprav ni med obema nobene razlike. Oboji po-

skušajo uničiti duha in temelje vere in človeškega dostojanstva — oni po državni organizaciji komunizma, ti pa po svojih trustih.

Pečat materializma se vidi v povečevanju čisto samo zemeljskih vrednot: skrb za telo, za njegovo udobnost in uživanje, ki se vidi tudi v verskih ustanovah. Opazen je tudi strašen lov za dolarji, za zaslužkom.

Če bi šli pogledat filozofske nauke, ki se uče po univerzah, bi videli, da se predava pretežno utilitaristična in pragmatična filozofija — res in dobro je samo to, kar ti koristi. Tudi velikanski trusti in družbe, pri katerih je v službi na milijone ljudi, vodijo samo v materializem. Prav tako je tudi s kinom in televizijō. Zdi se, da tam ljudje mislijo, da je to življenje dan, ki se nikoli ne bo nehal, zato je treba poskrbeti za čim več ugodja.

ZNAKI DUHOVNOSTI

Kakor znakov materializma, tako tudi znakov duhovnosti ne moremo posplošiti na celo ozemlje Združenih držav. Omenjeni potnik jih našteva. N. pr. pravi, ko je vstopil na tramvaj v Washingtonu, se je čudil napisom v vozu: Jutri je nedelja, pojdi v svojo cerkev, ali drugi napis: Če imaš skrbi, pojdi v cerkev in moli! In te napise izobraženci in delavci gledajo kot nekaj naravnega, nekaj dobrega, nihče se ne pritožuje.

Država in Cerkev sta ločeni. Vendar država zelo spoštuje vse vere. Ustava omenja Boga; za odproritve državne skupščine vsako leto moli molitev protestantski pastor. V vseh ameriških mestih je izredno veliko cerkva; so seveda zelo različnih ver, vendar vse polne. Dnevniki imajo vsi po eno stran samo za oznanila različnih verskih poobžnosti.

Tudi veliko število verskih vzgoj-

nih zavodov je zelo značilno. Vsaka katoliška župnija ima svojo osnovno šolo, ki se večkrat nadaljuje prav do visoke šole. Tudi ni nič posebnega, če kdo pride n. pr. v univerzitetno kapelo v Washington, da bo našel tam akademike, ki molijo. Tako molijo akademiki ponekod vsak večer rožni venec. Lahko tudi omenimo, da po radio, televiziji in kinih dobimo izredno dobre duhovne programe. Škofa Fulton Sheena vse posluša. Za božič n. pr. so imeli čisto krščanski program. Moramo omeniti še nekaj, kar je zelo značilno za duhovnost v Ameriki, to so duhovniški in redovniški poklici; med redovnimi poklici zlasti v zadnjih letih zelo napredujejo kontemplativni redovi. Mladi Amerikanci, ki vstopajo, dobro vedo, da se bodo morali odpovedati vsemu udobju, pa vseeno se odločijo; to je čisto gotovo znak globoke duhovnosti. To velja skoro gotovo tudi za protestante in jude.

Po drugi svetovni vojni se kaže velik verski preporoč. Državna oblast sama nastavlja vojaške duhovnike in to katoliške, protestantske in judovske in je do njih zelo spoštljiva in pozorna.

Nič čudnega, če kdo po vlaku potuje kake tri ure, pa sliši po eni strani samo pogovore o dolarju in kupcih, po drugi strani pa vidi, kako duhovnika vsi spoštujejo; jud govori o Rimu, kjer je bil tudi pri papežu in je prinesel rožne vence, da jih bo podaril svojim katoliškim prijateljem; strežnica v avionu na primer pa sprašuje, če je post pred božičem.

To so vtisi potnika iz Amerike. Težko je reči, ali je materialistična ali duhovna. Veliko je materializma, veliko duhovnosti — in Bog daj, da bi, kakor vse kaže sedaj, duhovnost prevladala v Združenih državah.

Priredil J. KN.

MLADINSKA ANKETA

SPOLNA VZGOJA

4. Je zdržnost mogoča, edino pravilna, nemogoča ali nesmiselna?

To je bilo četrto vprašanje. Tako so odgovorili:

- a) Mogoča in edino pravilna — 40%
- b) Ni mogoča, a je edino pravilna — 15%
- c) Nemogoča — 15%
- d) Ni odgovorilo — 30%

Eden od anketarjev, ki odgovarja, da je zdržnost v spolnem pogledu nemogoča, piše: „Popolna zdržnost je nemogoča. Padec pride, škoda je le, kadar človek ostane v blatu.“ Drugi pa, ki je nasprotnega mnenja, razmišlja tako: „Je pravilna in v glavnem mogoča. Toda treba je precej volje, predvsem pa vere in zupanja v cilje, zaradi katerih se človek zdržuje in s pametjo bori proti nagonom.“

5. Kaj misli splošno tvoja tovarišija o skladnosti med moralo in naravo?

- a) Da si nasprotujeta — 10%.
- b) Duhovnikom se meša — 10%.
- c) Mnenja so različna in zmešana — 35%
- d) Nič, ker praktično morale ne poznajo — 35%.
- e) Ni odgovorilo: 10%.

Po mnenju naših anketarjev ni med tukajšnjo mladino ne duha na sluha o poznanju, kaj šele o izpolnjevanju krščanskih moralnih načel. In kdo pozna bolje od njih samih okolje, ki jih obdaja... Vendar bi si človek želel in upal, da je slika morda le malo prečrna. Vendar če ni — kakšna odgovornost za naše družine, ki morajo pripravljati svoje otroke za vstop v to družbo... kakšna naloga za duhovnike... za nas vse, ki smo poslani med to ljudstvo, ne da ga obsojamo temveč, da pomagamo...

6. Kaj misliš ti o tem?

„Treba je vedeti, kam gremo — imeti trden cilj! Ni važno, če gremo čez hribe in doline — le da napredujemo...“

RECEPTI ZA TELO

- Delo ukazuje Bog. Pred grehom je bilo prijetno in določeno kot odpočitek, po padcu pa trdo in naloženo kot kazen.
- Tudi Jezus Kristus je delal z lastnimi rokami. S tem je delo posvetil, plemenitil in mu dal zveličavno vrednost.
- Nihče nima pravice živeti brez dela, na račun drugih.
- Lenuh je sam prva žrtev svoje lenobe.
- Tvoje zmožnosti so ustvarjene za delovanje, sicer propadajo.
- „Človek,“ pravi Job, „je rojen, da dela, kakor ptič, da leta.“
- Če je lenoba mati vseh pregreh, je delo varuh čednosti.
- Fant, dekle, ki dela, navadno brez škode preide skozi mladostne borbe.
- Nasprotno pa lenuh skoraj splošno postane v življenju žalosten pojav.
- Kdor dela, ima veselo dušo. Lenuh pa je vedno žalosten.
- Delavnost navadno dopolnjuje notranja sreča. Veselje pri tem, ko kaj narediš, je eno največjih, ki jih more človek užiti tu na zemlji.

„Življenje po morali je mogoče...“

„Narava in morala sta si nasprotnika. Dobro čtivo in dobra družba sta nam dobra zaveznika.“

„Pomanjkanje pouka je vzrok zmedenim nazorom. Ni dovolj, če rečemo: 'Ne nečistuj'. Za prepričanje je treba več kot dveh besed!“

V tehle štirih odgovorih je povzeto mnenje velike večine. Le dva očitvidno ne soglašata. Eden namreč na vprašanje ne odgovori, le zakaj ne?; drugi pa pravi: „Taka vprašanja so za starejše...“

Isti anketar je bil tudi med onimi, ki so bili pri prvem vprašanju mnenja, da spolna vzgoja še ni potrebna 'za naša leta'.

To je verjetno najtežji odgovor v vsej anketi. Ima fant prav? Ali pa je odgovor posledica nepoznanja nevarnosti. Je mogoče, da živi fant pri najmanj dvanajstih letih brez problemov? Ima srečo, da je obvarovan pred slabimi vplivi, ali pa se le krčevito trudi, da ne bi videl hudobije, ki jo je polno krog njega in strasti, ki se prebujajo v njem? In če je tako, zakaj? Strah, občutek, da je brez moči, sram?

Sram česa? Svoje človeške marave, slabosti ali greha? Ni vseeno, kakšen je odgovor na to zadnje vprašanje, kajti sram se utegne spremeniti ob pomanjkljivi vzgoji v nevarnega in zahrbtnega sovražnika, ki nas oslepi, da ne ločimo med naravo in grehom zoper njo.

Nepoznanje nevarnosti je slepa priprava na obrambo in naivnost, je nasprotje krščanskega realizma. Vendar...! Vsak človek je svet zase in morda bo imel naš nezaupni anketar prav.

Kaj bi rekli vi, starši, vzgojitelji... in kaj vi mladina?

BESEDA O VERSKI VZGOJI

Ti meseci so mrzli na tej polovici zemeljske oble, zato se ne čudimo, da sta gospe A in B zavreli čaj in da je gospa A vlila tudi nekaj kapljic ruma v obe skodelici. Malo zaradi mraza, malo pa zaradi tega, da bi se ves pogovor lepše razvijal. Kdo bi jima zameril, da sta si kruhke namazali z maslom in vsuli v čaj nekaj več sladkorja, kakor je bilo potrebno.

● Le delo daje pravo zabavo, le delo koristi človeku, državljanu, domovini.

● Naj živi delo! je klicala sveta Ivana Arška. Da, naj živi delo, bodisi umsko ali ročno.

● Delo prinaša s seboj rodovitnost, razširja srce in ustvarja veselje.

OD KOD SE JE VZEL

Marko je bil prej dober, prijazen in ubogljiv, postrežljiv, nadebuden. Po tretjem letu je bil večkrat bolan (operacije, nezgode, notranje bolezni). Takrat je bil kajpak deležen posebne nege in pažnje. Odkar je zdrav, se seveda ata in mama manj zanimata zanj. O-trok pa je čedalje bolj občutljiv, svojeglaven; vsaka stvar mu sproži cele potoke solza in jeznih izbruho, cepeta z nogami, grize, se meče na tla. Medtem je dobil še brata. Mami očita, da ga nima rada. Oče je zelo strog. Svoj ponos je stavil na sina, a ta ga je razočaral. V šoli slabo napreduje. Večkrat mu oče stavi sebe za zgled. Ker to nič ne pomaga, ga pretepa; za vsako napako zaušnica. Deček na to samo klju-

bovalno žvižga. Ker je doma stroga disciplina in ker se starši zanimajo predvsem za malega, ki je več let mlajši, začne tudi sam uhajati z doma. Pri tovariših na cesti je kolovodja; vsi se mu pokoravajo; silno je iznajdljiv. Laže, da se kadi; predrzen in iznajdljiv je pri rabutanja sadja: vrtove dobro obvlada. Podobno je v šoli. Do učitelja je predrzen, ugovarja, zvezke in knjižice podpisuje sam, goljufa na debelo. Tovariši ga imajo radi. Junak razreda je: če je treba ugovarjati učitelju ali zagovarjati součenca, je neustrašen. Ponaša se s svojim dejanji. Organiziral je že izlete brez vednosti staršev. Starši so iz sebe, obupani. „Moj sin, pa tak; od kod se je vzel? Oče je bil vedno vzoren učenec, njegov sin pa vzor vsem ptepuhom. Na ravni poti je do zločinca.“

„Marsikaj sva že videli,“ je začela gospa A s polnimi usti, „in bojim se, da nama bo zmanjkalo snovi za najine razgovore, če bova tako solidno reševali vzgojne probleme naših malčkov.“

„Kar brez skrbi,“ je hitela gospa B tudi s polnimi usti. „Vse najino početje je le nazatno dokazovanje težkih problemov, s katerimi se mora baviti vzgoja.“ Videti je bilo, da je gospa B čaj prav po godu, sicer se pa ne sme pozabiti, da se je ona pripeljala z drugega konca mesta in si je takorekoč zaslužila to majhno malico.

„Mislila sem, da bi govoril danes in še kdaj kasneje o verski vzgoji,“ je nadaljevala gospa A. „Ali ste vi za to?“

„Popolnoma prav. Že večkrat sem mislila, da bi se lotili tako težkega vprašanja, kakor je prav to,“ je dodala gospa B.

A: Odlično. Da bo najin razgovor imel rep in glavo, bi se pogovorili najprej o verskem pouku, potem pa o Cerkvi in njenem vplivu na versko vzgojo.“

B: Prav. Lahko začneva.

A: Cerkev oznanja verske desnice. Te so visoko nad nad vsem, kar se more otrok naučiti v šoli ali pri opazovanju narave, v družini ali pri igri. Vera pokazuje začetek in konec časov, odgovarja na velika življenjska vprašanja, kaže pot, ki nam jo je hoditi, zagotavlja večno plačilo v nebesih ali povračilo v peklu. Velike osebnosti Stare in Nove zaveze in cerkvene zgodovine so ideali, ki govorijo otroku.

B: Sredi vsega je Kristus, pravi božji Sin in pravi človek, poln dobrote in ljubezni, prijatelj ljudi in zlasti prijatelj otrok. Vsaka njegova poteza otroke zaslužni, vsaka beseda jim je zanimiva.

A: Prepričana sem, da ni vzgojne sile, kakor je krščanstvo. Le ono more otroku tako jasno vtisniti najgloblje resnice in le ono dati volji tako močne motive za dobro, tako silo nad čustvi.

B: In ne smeva pozabiti, da krščanske resnice otrok zlahka razume, čeprav morejo biti iste za zrelega moža predmet dolgih premišljevanj.

A: Če hočeva konkretno določiti, na kaj naj pazi veroučitelj, bi rekli, da se mora vedno zavedati svojega poslanstva. To poslanstvo je: utrditi in izpopolniti v otrokih božje sinovstvo, ki so ga prejeli v krstu.

B: To se pravi, da mora skrbeti, da postajajo otroci vedno bolj polno člani božjega kraljestva, Cerkev.

A: Točno! Truditi se mora, da ohranijo v sebi milost in da se imajo zares za božje otroke, a taki bodo le, če izpolnjujejo zapovedi in se skušajo izpopolnjevati v krščanskem življenju.

B: Če to splošno učiteljevo nalogo razdrobiva na manjše naloge, bi se moral veroučitelj brigati za to, da bi se otroci živo naučili verskih resnic, goreče gojili molitev, pogosto in vredno prejemali zakramente, se borili proti nagnjenju v slabo.

A: Da, pa obenem še, da bi z vero plemenitili svoje delo, ljubili bližnjega v dejanju, bili koristni družbi, sodelovali pri gradnji Cerkev z molitvijo, zgledom in delom.

B: To se pravi, da ni dovolj, da bi veroučitelj otrokom samo prikazal verske misli, ampak mora versko vzgojo razširiti na vso mlado osebnost.

A: In na vse okolje, v katerem se ta giblje.

B: Še na nekaj sem mislila pri tem: učitelj bi moral upoštevati to, da se otroci ne navežejo na ideje, ampak na osebe. Ko se bodo navezali nanj, bodo sprejeli obenem tudi njegov verski svet. Otroke si je treba pridobiti, da jih potem pelje h Kristusu.

A: Dobrota, veselje, vedrost mu bodo dale „vsemogočnost“ pri otrokih.

B: Mora biti obenem resen, ne osladen, narejen.

A: Pravilo bi bilo: Ljubezen se prenaša in vse zmaga.

B: Ne vem, če nisva šli preko mere: midve bi radi dajali nauke veroučiteljem.

A: Nikakor. Človeško plat pri učenju verouka sva hotelj pregledati. Nikomur nisva očitali, da bi ne delal tako, kot sva govorili.

Končali sta — do drugič.

OBISK V CERKVI

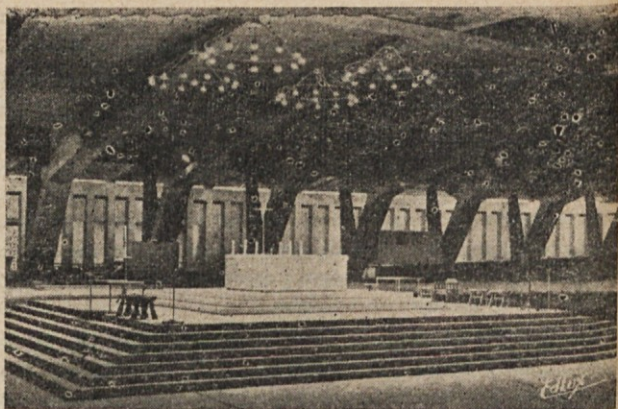
Na prvi obisk v cerkvi moraš otroka dobro pripraviti. Otrok mora že ob prvem obisku dobiti sveto spoštovanje do hiše božje ter do vsega, kar je svetega in in božjega. Vtisi, ki jih bo dobil otrok pri prvem obi-

Vzroki trme so tudi tu očitni. Najprej je bil fant razvajen in raznežen, ker je bil bolan; potem pa mu je to manjkalo; ni se mogel privaditi na vsakdanje življenje, ker so se manj menili zanj. Stari so prav na to premalo pazili, da bi otroka počasi navadili na samostojnejše in trše življenje, ki bi ne bilo samo iz trme, marveč iz lastnega nagiba.

K temu se je pridružila še ljubosumnost na „ta malega“, ki je na mah postal središče zanimanja v družini. Starši bi bili moralj pravilno gojiti fantov ponos, da je pač on sedaj „starejši“ in močnejši ter zato ne potrebuje otroške nege.

Zelo neugodna je bila tudi očetova skrb za vzorno disciplino, ko ni pomislil, da ima opravka z odraščajočim otrokom, ki potrebuje gibanja, živahnosti in sproščenosti. Ker je bila ta prepovedana v družini, jo je otrok iskal na cesti in vsepovsod, kjer očeta ni bilo. Oče tudi ni pomislil, da je razlika med njim, ki je odraščal kot kmečki otrok v vsej sproščenosti na dvorišču in na pašniku, ter med njegovim otrokom, ki mora biti ob isti živ-

*Velika bazilika
sv. Janeza Vianneya,
patrona župnikov,
v Arsu na Francoskem*

ljenjski sili utesnjen v ozke meje štirih sten majhnega meščanskega stanovanja.

V tem je iskati vzroka znani okoliščini, da imajo „odlične“ družine izvrstnih kulturnih delavcev velike težave z vzgojo svojih sinov. „Sin je živo nasprotje očetovo,“ pravijo. In vendar je sin morda celo izrezan oče po podobji in značaju, samo oče mu je s svojo enostransko disciplino in zahtevami že zgodaj spačil značaj. S trmo, ki je z njo otroku dobro hotel, je izval otrokovo trmo. Te si otrok ni upal odkrito pokazati doma, zato se je začel vedno drznejše zmikati lastni družini in domu, izven katerega se je vedno bolj razvijal v posebneža, človeka, ki je iztiril, ki ne najde prave

sku cerkve, morajo še dolgo prevladovati v njegovi duši. Ves prevzet od teh vtisov bo otrok še cele tedne pripovedoval o vsem, kar je v cerkvi videl. Zato pripoveduj otroku že ves teden naprej, da bo smel iti s teboj v cerkev, če bo priden. Otrok mora dobiti neko sveto hrepenenje in zveličavno radovednost po kraju, kjer Bog stanuje.

Ogled cerkve

Za obisk cerkve moraš izbrati primeren čas, da se boš mogla dalje časa pomuditi v cerkvi. Morda kako nedeljo popoldne, ko te čas ne bo priganjal domov. Da se bo otrok bolj zavedal slovesnosti te poti, ga lepo umij in obleci v boljšo obleko kot za praznike. Že ta zunanja okolnost bo vplivala na otroka, da bo dobil spoštovanje do božje hiše.

Ko greš z otrokom proti cerkvi, mu razlagaj že med potjo ob pogledu na veličastno cerkveno stavbo in visoki zvonik vse, kar otroka zanima. Ko vstopita v cerkev, pelji otroka najprej h kropilnemu kamnu, pomnoči njegovo roko v blagoslovljeno vodo in mu napravi z njo znamenje svetega križa. Pojasni mu, da se moramo vedno pokrižati, kadar stopimo v cerkev, ker je to hiša božja.

Nato mu pokaži, kako se poklekne na eno koleno do tal. Ob tem poučj otroka, da moramo pred Bogom, ki stanuje v cerkvi, vedno lepo počasi do tal poklekniti.

Zatem mu po vrsti razkazuje notranjščino cerkve. Verjetno te bo otrok kar prehitel z različnimi vprašanji, da ti bo treba samo odgovarjati in pojasnjevati.

Ob cerkvenem vhodu mu pokaži krstni kamen, kjer je prejel sveti krst in postal otrok božji. Ob pogledu na malo leseno hišico za cerkvenimi vrati mu razloži, da je ta hišica spovednica, kamor se hodijo verniki spovedovat svojih grehov. Kdor greši, zamaže svojo dušo. Tu v spovednici se grehi odpustijo in človek dobi nazaj zopet lepo dušo.

Ko bosta šla po cerkvi proti glavnemu oltarju, bodo otroka verjetno zanimali razni kipi na stranskih oltarjih in razne podobe na stenah. Pojasnuj sproti, koga ti kipi prikazujejo, kdo je ta svetnik, kaj pomeni ta in ona slika na oltarju. Ne pozabi zlasti na Marijino sliko!

Ob njej boš otroku povedala kaj več, kakršna je pač slika, ali je Marija z Jezuškom v naročju, ali slika Marije Brezmadežne s peklenko kačo pod njenimi nogami, ali rožnovenska Mati božja, ali pa vnebovzetje Marijino. Otroka bo zanimala vsaka beseda, saj je v tej uri njegova duša tako zelo sprejemljiva za verski pouk.

Pred tabernakljem

Osrednja točka vajinega obiska v cerkvi naj pa velja glavnemu oltarju, posebej še tabernaklju. Pokaži otroku na tabernakelj in mu reci: Glej tam sredi oltarja malo zlato hišico! To je tabernakelj. Tam notri stanuje živ Bog v sveti hostiji. Kjer pa Bog stanuje, tam mora goreti luč. Glej tu ob strani, tu visi lučka, ki gori moč in dan pred Jezusom v tabernaklju. Zato se imenuje ta lučka večna lučka.

Nato pred obhajilno mizo spoštljivo pokleknita in počastita Jezusa. Povej otroku, da ga Jezus iz tabernaklja vidi in sliši, četudi mi Jezusa ne vidimo. Jezus je navzoč v sveti hostiji skrivnostno s poveličanim telesom, zato ga mi s telesnimi očmi ne moremo videti. Otrok bo dobil nehote občutek božje bližine in ga bo prevzelo sveto spoštovanje do svetega kraja. Sam od sebe se bo zavedel, da se moramo v cerkvi pred Bogom lepo obnašati, ne smemo glasno govoriti, se okrog ozirati ali celo smejati.

vključitve v družbo. Tako gre ravna črta od razočarane otrokove ljubezni, ko vidi, da imajo mlajšega rajši ko njega, preko odkrite trme do vloge grešnega „kozla“, ki je v družini vedno vsega kriv, pa do predrznih izmikov iz kroga družine v „rabutarja“, tatiča, lažnivega pustolovca in morda celo zločinca.

KORISTNE MISLI

Ljudska šola, gimnazija ali univerza te zaposli tri do pet ur na dan. Ta čas skušaj čim bolje izkoristiti! Kako?

O kakem soščolcu si pogosto dejal: „Ta ima pa res srečo! Nihče si ne dovoli toliko prostega časa, nihče toliko ne bere, nihče ni tako brezskrben, ko se bližajo izpraševanja in izpiti. Pa vendar povsod uspe in ob koncu leta je skoraj povsod prvi. Kakšna sreča zanj, da more tako in da ima vse talente. Jaz pa se ubijam, kolikor morem, pa vse zastoj.“

„Srečo ima!“ Morda. Najdeš mladega človeka, ki je izredno obdarjen z razumom, spominom in domišljijo. Dobiš celo genije, so pa redki.

Vendar mislim, da je tvoj „srečko“ le bolj „kavelj“, ki zna bolje kot drugi porabiti svoj čas in ga izkoristiti; ki zna najvišjo umetnost: dobro urediti svoje delo.

Glavna skrivnost takih je navadno: popolnoma izkoristiti šolski čas. Ti pa ga verjetno v veliki meri zapravljaš.

Med poukom si kvečjemu nabral nekaj spačelih in neprebavljivih hieroglifov, ki krase tvoje zvezke in ki si jih boš moral osvetliti, urediti in prisvojiti v nekaj urah študija.

Boš aktiven! V šolskih urah so se pač obogateli tvoji zvezki, ne pa tvoja glava. Zakaj? Ker si bil bolj pasiven kot aktiven.

Zgled: V šoli prevajate angleško besedilo. Po-trudi se, da boš vedno sam že vnaprej prestavil, kot da bi bila naloga dana samo tebi. Nove besede s svinčnikom podčrtaj. Bolj zamotane stavke si ob robu zaznamuj. Besedilo že doma preglej in pripravi prevod.

Skratka: sodeluj!

Ob odhodu iz cerkve boš otroka zopet lepo pokrižala z blagoslovljeno vodo in z njim skupaj pobožno pokleknila. Otrok se mora navaditi na to takoj spočetka, da se bo držal tega potem vse življenje. Vtisi, ki jih je dobil ob prvem obisku cerkve, morajo ostati v njegovi duši živi čim dlje. Obljubi mu zato, da bo smel iti odslej še večkrat v cerkev, če bo priden.

Izrabi za to ugodno priliko zlasti ob raznih praznikih. Za božič na primer naj gre otrok gledat jaslice, o veliki noči k božjemu grobu in vstajenju, za praznik sv. Rešnjega Telesa naj gre trositi cvetje za procesijo itd. Vsakokratni obisk mora otroku cerkev bolj približati, da jo bo vedno bolj vzljubil in bo vedno rajši zahajal vanjo. Na vsako nespoštljivost v cerkvi, ki jo opaziš na otroku, pa otroka takoj spočetka resno opomni, da se bo vedno zavedal svetosti kraja, ki je hiša božja in vrata nebeška.

Slovenska mati

Nova kapelica na slovenskem Primorskem, kjer deluje č. g. Joze Kunčič, vnet širitelj naše revije

DROBTINICE

1 Drevje, ki se preveč košati, zarodi malo sadja ali pa nič. Taka se godi tudi mladini, ki se baha in bogato vede: le malo ima in malo velja.

2 Tri reči imej vedno pred očmi: božje oko, ki vse vidi; uho božje, ki vse sliši, in pa tisto knjigo, v katero piše Bog vsako tvoje dejanje.

3 Gospodarja hvali čeden dom, hlapca snažen kup nastelje, gospodinjo pa kolovrat. Pri vsem tem pa pregovor pravi resnico: Kakršni starši, takšni otroci. Po gospodarju in gospodinji se tudi družina pozna, odrasla mladina pa po šoli, ki jo župnija ima.

4 Naj te zadene hudo ali dobro, si lahko obrneš v srečo, ako se v nesreči ponižaš, v sreči ne povišaš in hvališ Boga za vse, kar ti da.

5 Žal naj ti bo le za tri reči tvojih preteklih dni: za storjeno hudo, za zamujeno dobro in pa za izgubljeni čas. Blagor mu, kdor se varuje tega trojnega.

6 Vsak dan je od Boga poslan hlapec, ki te brez usmiljenja tira bliže smrti, bliže sodbi, bliže večnosti, srečni ali nesrečni. Vsak dan torej tako živi, kakor da bi moral danes umreti, in boš srečen.

7 Telo naj bo pokorno duši, duša pa Bogu. Naj bo vse po sveti volji božji. Kjer ni te dvojne pokorščine, je vse narobe in napak.

8 Ako hočeš po svetu srečno hoditi, bodi pohleven in dober vsem, pa le redkim se zaupaj. Pobožen bodi vpricho Boga, sramežljiv do sebe, pravičen vsakemu. Ljubi prijatelje, trpi sovražnike, stori dobrega, kolikor moreš, in vse te bo imelo rado.

9 Na onj svet ne pojde z nami posvetna čast ne oblast ne bogastvo ne dobrota tega sveta. Le dobra in pa hudobna dela nas bodo spremljala v večnost, da nam bo blagor ali pa gorje.

10 Prevzetija in napuh človeka oslepita. Le ljubeznivi ponižnosti je resnica odkrita.

Med vprašanji, na katera je treba odgovoriti, preden se začne proces za
proglasitev božjega služabnika za blaženega je tudi to, se li strinja
njegovo življenje in delovanje z apostolskim opominom:
škof mora biti gostoljuben, dobrotljiv, zmeren,
pravičen, svet, zdržen, ki se drži zane-
sljive besede, ki je v skladu z
naukom. Ali je bil škof
Slomšek tak?

SLOVENSKI FRANČIŠEK SALEŠKI

Stoletnica smrti škofa Antona Martina Slomška je doma in v zdomstvu vzbudila silno zanimanje zanj in za njegovo povišanje na oltar. Doma in po svetu obhajamo letos Slomškovo leto. Naj bi vsi verni Slovenci spet močno oživili v svojem spominu in v svoji duši njegovo svetniško podobo. Mi si skušajmo vsaj malo ogledati tisto, ki nam jo je takoj po njegovi smrti naslikal kanonik Franc Kosar, njegov prijatelj in redni spovednik. Lepo ga primerja kot škofa s sv. škofom in cerkvenim učnikom Frančiškom Saleškim. Skušali bomo kolikor mogoče ohraniti kar njegov slog.

Sv. Frančišek Saleški Slomškov vzornik

Večkrat so opominjavali bogoslovce, naj radi berejo življenje svetih mašnikov in naj si tistega svetnika izvolijo v svoje posebno počestčenje in zgled, do katerega vsakega izmed njih srce najbolj nagiba. Kar so bogoslovci učili so tudi sami storili.

Svetnik, katerega so oni s posebno pobožnostjo častili, je bil sv. škof Frančišek Saleški. V št. Andreju in v Mariboru smo našli v njih molitvarnici v

stolni cerkvi, kjer so opravljali svoje vsakdanje obiskovanje sv. Rešnjega Telesa, poleg Obiskovanj sv. Alfonza tudi Filotejo sv. Frančiška Saleškega, tako da vemo, katera knjiga jim je služila za vsakdanje pobožno branje. Kakor so v vladanju škofije posnemali tega sv. škofa, ravno tako tudi v svojem notranjem življenju.

Sovražnik zunanjih posebnosti

Kakor ta sv. škof so bili tudi oni sovražnik vseh zunanjih posebnosti, ki se tolikokrat najdejo tudi pri sicer pobožnih osebah; saj pravi sv. pismo, da „je vsa lepota kraljeve hčere od znotraj“ — ta kraljeva hči pa je naša duša. Nihče ni zapazil kdaj kaj posebnega v njih zunanjem življenju, bodisi v tej ali oni čednosti. Med ljudmi so bili prijazni pa tudi resni, vselej pa častitljivi, ali smo jih videli pri oltarju, ali pri delu v njih sobi, ali v prijazni tovarišiji. Vsak jih je mogel ljubiti, vsak pa jih je moral spoštovati.

Trud za pohlevnost

Kakor ta sv. škof so bili tudi oni po naravi nagle jeze; da bi jo zmagali, so imeli hudo vojsko zoper sebe notri

do smrti in velikokrat so v bridkosti svojega srca obžalovali, če jih je ta sovražnik v še tako mali stvarci premagal. Pa kakor se pravemu vojščaku Kristusovemu spodobi, so si prizadevali vsako zgubo nadomestiti s toliko slavnjšo zmago s tem, da so pregrešek urno popravili, kakor hitro so zapazili, da so morebiti koga s kakšno preostro besedo razžalili. Ko so bili še špirtual, jim je nekj sicer priden bogoslovec, ki je tudi bil nagle jeze, dal odgovor, ki je zoper spoštovanje, ki gre predstojnikom. To je tudi njih spekle in odpravili so ga s precej ostrimi besedami. Pa le malo minut je preteklo, že so ga nazaj poklicali in mu

s kaj milim obličjem neke bukve podali, rekoč: „Oba imava enak pogrešek, da sva prenagla. Sprejmite to knjigo v spomin kakor znamenje moje ljubezni do vas.“ Ko so nekoč že kot škof nekemu svojih korarjev v nekem sitnem poslu nekoliko ostro odgovorili, akoravno so besede zadevale le samo reč, nikakor pa ne osebe, jim je že vest delala tolik nepokoj, da so ročno popoldne poiskali tistega korarja in se mu bližali prijazno smehljaje se, rekoč: „Se morava zopet spraviti, zakaj pisano je: Sonce naj ne zajde nad vašo jezo.“ Večkrat so močno žalostni tožili svojim prijateljem, da so se pri tem ali onem svarjenju zopet prenaglili in govorili nekatere preostre besede, kar pa pogosto še res ni bilo. In videlo se je, da pri takih priložnostih njih srečo dobro de, ako so se jim povedale.

Vaja v resnični ponižnosti

Kakor sv. Frančišek so si tudi oni poleg **pohlevnosti** najbolj prizadevali za sv. **ponižnost**. Saj sta oni dvojčkinji sestri, ki se nikdar ne dasta ločiti; sta čednosti, brez katerih nihče ne more biti Kristusov učenec, kakor sam pravi: „Učite se od mene, ker sem krotak in iz srca ponižen“ (Mt 11,29). Kot prijatelj prave ponižnosti pa so močno sovražili tisto **spako ponižnosti**, ki se na videz globoko priklanja in se v ponižnih besedah ponižuje, pa z vsem tem išče le čast ponižnosti, ker hoče biti spoznana za ponižnost. Imenovali so jo „**sloko ponižnost**“, pred katero so mlade duhovne pogosto svarili kot pred najgršo ošabnostjo. Po njih misli je bila prava ponižnost: nikjer se naprej siliti, služb ne iskati, pa se jih tudi ne braniti, ampak se celo predstojnikom dati v roke, naj z njimi storijo, kar hočejo — zaničevanje in obrekovanje pa tiho in z veselim srcem prena-

Slomškova stolnica v Št. Andražu

šati. In v tej ponižnosti so nam zares zapustili zgled velike popolnosti.

Nikdar oni niso časti in visokih služb, ampak vselej so čast in visoke službe njih iskale. Pa tudi nikdar se niso nobene službe ne ustrašili, ne branili, če so jim jo predstojniki sklenili izročiti. Saj ponižni človek ve, da nihče sam iz sebe ne more kaj dobrega, ampak da volja in moč pride od Boga, kateri more tudi po najslabšem človeku največja dela storiti ravno zato, ker je vsemogočen. In ravno zato, ker so pri vseh delih le v Boga, nikdar pa sami v sebe zaupali, se tudi nobenih zadržkov niso ustrašili, ker so vedeli, da ljudje ne morejo ubraniti, kar Bog hoče. Ravno njih ponižnost pri vseh delih — taka je naša misel — je storila, da se jim je vse tako po sreči izteklo in da je bil božji blagoslov vidno nad njimi.

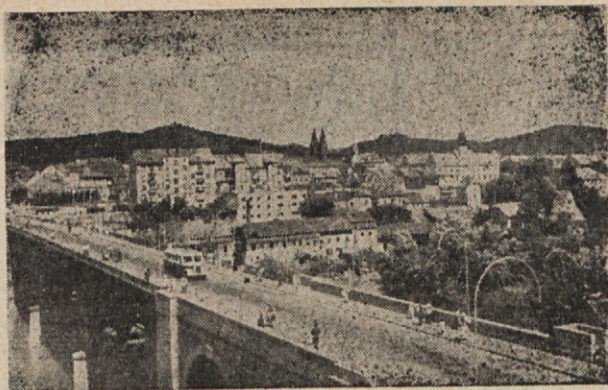
Če se je potem zgodilo — in takih bridkosti je nanje veliko prišlo — da so se njih delom podtikali slabji nameni, se nam je zdelo, da imajo kamnito srce, tako malo jih je vse to zadelo. „Ljudem se mora pustiti govoriti, sami pa moramo storiti, kar je prav,“ so rekli. Težko jih je bilo pregovoriti, da bi bili brali časnik, v katerem je bilo govorjenje o njihovi osebi, bodisi že pohvala ali graja. Pa vendar so se še laže razklenili, da so svojo grajo brali kakor pa svojo pohvalo. „Tako hvaljenje nič ne koristi, ampak le popači človeka“, so dejali. Ko je neki mašnik večkrat pisal v časnike, koliko se trudijo in koliko dobrega storijo po misijonih, so od začetka le pohlevno rekli: „Morebiti bi bilo bolje, ne govoriti o takih rečeh.“ Pozneje so pa naravnost dejali: „Jaz vam prepovem še kaj pisati o misijonih; ta vedna hvala bo storila, da nam bo Bog vzel svoj blagoslov.“ Najtežja preizkušnja

za njih ponižnost pa je bila, ako jih je kdo od podložnih razžalil. Če so ga kakor škof hoteli kaznovati, so se kakor kristjan bali pregrešiti se zoper ponižnost, katera veleva tiho prenašati osebno žaljenje. Le težko so se dali pregovoriti, da bi kakor škof kaznovali, rajši so kakor kristjan molčali in odpustili; tako da si je vsak, kateri jih je razžalil, mogel biti svest njih prizanesljivosti in dobrotljivosti. Zares le v življenju svetnikov se berejo taki zgledi ponižnosti, kakor so nam ga pri naslednji priložnosti dali. Nekoč jih pride nekaj kmetov prosit, da bi njih podružnico povzdignili v faro, kar se pa nikakor ni moglo zgoditi. Ko vse prošnje niso nič pomagale, se je eden izmed njih tako razsrdil, da jim v svoji surovosti reče v obraz: „Niso vredni, da so škof.“ Kdo bi se čudil, ako jim je pri teh besedah morebiti hudo gorelo pri srcu. Pa kaj so storili, da bi zadušili jezo in ohranili ponižnost? Eden teh kmetov je pozneje sam svojemu župniku takole pravil: „Pri teh besedah so križec, ki jim je visel na zlati verižici na prsih, vzeli v roko in precej dolgo bridko martro gledali. Niso na te besede odgovorili, ampak nam celo mirno rekli, da smemo iti. Pa ne dolgo potem so ravno tistega, ki jih je tako hudo razžalil, nazaj poklicali, ter rekli: „Ker vam nisem mogel dovoliti, za kar ste prosili, bi vam vsaj rad stroške potovanja povrnil. Nate tole za popotnico. In pri teh besedah so mu potisnili v roke bankovec za deset goldinarjev.“

Mož zatajevanja samega sebe

Kakor sv. Frančišek so bili tudi oni **mož zatajevanja samega sebe**, ki izvira iz ponižnosti in jo podpira. O sv. Frančišku se bere, da je v svojem velikem dvoru vendar vedno le v zelo mali

Iz St. Andraža
je prenesel
sedež škofije
v Maribor

hišici prebival; tudi Anton Martin so zlasti v Mariboru večji del časa prebili v malj izbici, ki ni veliko večja od meniške hišice. Sv. Frančišek je imel vsak teden svoje posebne poste, tudi Anton Martin so jih imeli. Dvakrat na teden so si pritrkali zajtrk in post darovali Bogu za svoje grehe, drugega pa za grehe svojih ovčic. In če so si poslednja leta ta post nekoliko olajšali, da so zjutraj nekoliko toplega vzeli, so to storili le prisiljeni od svoje bolehnosti. Sv. Frančišku je bilo vedno zatajevanje pri mizi za tovariša, brez razločka je jedel tudi prav neokusne jedi, celo neslane jedi; in škof Anton so si prizadevali posnemati ga. Največja težava za njih družino je namreč bila, da ni nikdar vedela, katere jedi ljubijo in katere ne. Še celo, ko so bili bolni, niso nikoli dali vedeti v kuhinjo. Jedi, ki bi jim utegnile škodovati, so samo pustili iti mimo, pa ne rekli besedice. Vselej so domači gospodje brez njih volje in celo zoper njih voljo morali naravnati potrebno, če so pri škofu opazili kako obolenje.

Mož uboštva

Kakor sv. Saleški so bili tudi oni mož uboštva. Ubožno je bilo njih sta-

novanje, imeli so pohišje, ki bi ga prosti meščan sedanje dni ne hotel rad trpeti. Sedeli so vedno na trdem, nepolitiranem stoleu, ki so si ga omislili še kot kaplan in ki jim je pri molitvi služil tudi za poklek; pred očmi pa so imeli bridko martro. Ubožna je bi'a njih obleka; najrajši so nosili talarje iz sukna, ki se je kupovalo za bogoslovce, in le težko jih je bilo pregovoriti, da so se pri posebnih priložnostih posluževali dražjih oblačil. Ubožna je bila njih postrežba, pa le, ker so sami tako hoteli. Postreči so si dali le vpricho drugih zavoljo visokosti svojega stanu, na skrivnem so si odrekli tudi najpotrebnejšo postrežbo. Kakor so bili od nekdanj vajeni, so si tudi še kot škof vsak dan sami postiljali posteljo, le zadnji čas se jim je strežaj toliko časa vsiljeval, da so mu poslednjič prepustili to delo. Na misijonih so hoteli živeti še bolj ubožno. Niso hoteli imeti nobene prednosti pred drugimi duhovniki. Še svojemu kaplanu so rekli, če jim je hotel kaj postreči: „Ni treba, saj si to lahko sam storim, zadosti je, da mi pri sv. maši strežete.“
(Nadaljevanje prihodnjič)

DR. FILIP ŽAKELJ

Na drugi seji Meddržstvenega sveta v Buenos Airesu, katerega so se udeležili zastopniki društva „Zedinjene Slovenije“ in Domov: Berázategui, Carapachay, Slovenska vas v Lanusu, Ramos Mejía, San Justo in San Martín, je Marko Kremžar imel tale referat:

Mladina in Slovenski domovi

Ko je Gutenberg v petnajstem stoletju izpopolnil tiskarsko tehniko, je s tem obudil k življenju novo velesilo — TISK.

Brata Lumiere sta pred približno 50 leti postavila z iznajdbo filma temelje novi umetnosti in industriji.

In ko je Karel Jenkis pred nekako 30 leti pričel oddajati prve javne programe televizije s svojim pravkar dodelanim oddajnikom — ni sanjal, da ustvarja sredstvo, ki bo odločujoče vplivalo na razvoj človeške družbe.

Tako Gutenberg, kakor brata Lumiere, Jenkins in na stotine drugih iznajditeljev, so se verjetno zavedali, da odpirajo človeštvu nove možnosti na področju znanosti in kulture, niso pa mogli slutiti, da postavljajo človeštvo pred nove probleme. Ni bil njih namen povzročati problemov, a vendar govorimo danes o „problemu tiska“, o pozitivnih in negativnih strujah v filmski industriji ter razpravljamo ali je televizija mamilo ali vzgojno sredstvo.

Teh vprašanj izumitelji niso ne slutili — in še manj rešili — pač pa so jih povzročili kakor „sub-produkt“ svojih pridobitev.

Iz teh primerov moremo potegniti zaključek, da ustvarjeno sredstvo ne sledi nujno zamisli izumitelja ali ustanovitelja, ter da zaživi prej ali slej lastno življenje — ali če hočete, ubere

svojo pot pod vplivom ljudi, ki sredstvo uporabljajo.

Tudi naši domovi ne bodo izjema. Zrasli so iz potrebe, in iz požrtvovalnosti posameznikov in skupin. Zdaj so tu. Pričenjajo živeti samostojno življenje in vpliv ustanoviteljev bo nanje iz dneva v dan šibkejši — dokler ne bo povsem izginil.

Ustvaritev sredstva je le začetek poti. Ali vodi ta pot k dobremu ali slabemu pa ni odvisno le od iznajditeljev, ali ustanoviteljev dobre volje, temveč od ljudi, ki sredstvo uporabljajo. Ti mu dajejo smer.

Tisk, prav kakor film, radio televizija, športni klubi, organizacije in naši domovi so sredstva, ki so jih ustanovitelji položili v roke družbi. Družba jih more uporabljati v dobro ali zlo.

Naši domovi so bili ustanovljeni zato, da družbi koristijo, da služijo skupnosti, da pomagajo posamezniku, o tem ni nobenega dvoma. Njih namen niso ne oblast niti dobiček, temveč pomoč Slovincem, ki so zapustili skupni Dom — domovino. Vendar dober namen ustanovitelja ni dovolj... Če hočemo, da domovi svoj namen resnično dosežejo in vrše, moramo imeti neprestano pred očmi njih končni namen. Vedno koristiti — nikdar škoditi. In sicer ne le eno leto ali dve, temveč neprestano — rod za rod.

Kaj je potrebno?

Da bo pa to mogoče, je neobhodno potrebno dvoje:

1. Jasnost cilja — (namena).
2. Ljudje, ki imajo voljo tem ciljem slediti.

To nas privede do naslednjega na videz samoumevnega zaključka: Za vzgojo novih generacij mladine bomo potrebovali vzgojene ljudi, in če hočemo jutri imeti take ljudi, moramo danes vzgajati mladino. Ne, to ni besedna igra. To je zakon življenja. Vzgajati mladino je torej centralni problem naših domov. Če ne rešimo tega, smo gradili orodja drugim, ne sebi.

Vzgoja mladine — je obširen pojem, ki se razteza od športa in lepega vedenja pa do načelne jasnosti in npravne zrelosti. Taka harmonična vzgoja rodi — celega človeka.

Na žalost se tudi pri vzgoji ustavimo večkrat na četrt ali pol poti in se zaverujemo bolj v forme kakor v končni cilj. Nočem reči, naj vzgajajo Domovi mladino, v ministrante, člane KA, kongreganiste itd. — ne — tudi to so le sredstva, četudi sredstva višjega reda, vendar važno, bistveno važno je, da Dom kaže smer k Bogu in ne od Njega. V teoriji to ni težko, v vsakdanjem življenju pa ni tako.

Kdaj nas sredstvo usmirja k Bogu, kdaj proč? Na to odgovor ni lahak. Navadno se preradi zadovoljimo z izgovorom indiferentizma, češ, „če ni slabo, je dobro, ali vsaj boljše kakor nič“, a ne pozabimo, da puščica, ki kaže v prazno — ne doseže cilja, vabi potem takem na krivo pot...

Pa naj bo dovolj teorije. Poglejmo mladino: Naši otroci so se v tej generaciji že za čudo približali po načinu mišljenja in čutenja svojim argentinskim tovarišem. Če ne najdejo lastne poti, bodo drveli z njimi — kamorkoli.

Družina se večkrat brezuspešno bori z okoljem za življenje in dušo mladega človeka. Tu je naloga Doma, da prisloži na pomoč družini — kakor veliki jez — med mladino in slabim okoljem. Dom naj pomaga domovom v boju za mladino.

Ne delajmo si utvar. Ne gre le za družabnost, ne le za slovenstvo, gre za poštenje naših otrok, gre za njihovo časno in večno srečo.

Kako naj dosegaajo cilje?

A kako naj Domovi opravijo to nalogo? Naloga ni lahka in vsako nenačrtno delo je že v naprej obsojeno na neuspeh. Zdi se mi, da s j moramo zadeti tri, med seboj neločljive podnaloge.

1. Ustvariti mladini primerno privlačno okolje, ki bo dovolj močno, da jih bo iztrgalo s ceste ali indiferentnega kluba.

2. Priučiti mladino v tem okolju, da bo znala ceniti duhovne vrednote. Pokazati ji na visoke ideale, ki bodo spsobni vzgati idealizem, ki tli v vsakem mladem srcu.

3. Utrditi z zgledom, kar bomo učili z besedo. Biti kažipot h končnemu, večnemu Cilju.

Navadno se vrti vsa naša skrb le okoli prve naloge. Skoraj vse naše prireditve gredo v ta namen. Zbrati mladino, zagotoviti udeležbo, pohvaliti vsak, še tako šibek nastop, zabavati... kvaliteto nadomestiti z množino... in tarnati o čudni mladini. Vendar to ni dovolj.

Če bomo iskali le polne dvorane, le udeležbo in ne kakovosti, ter pozabljali, da so polne dvorane le sredstvo in ne cilj, se utegne zgoditi, da bomo imeli čez leta domove polne pobalinov in deklin, ki ne bodo niti za stopnjo boljši od najslabše predmestne „patote“, morda kakor izkoreninjenci, celo slabši. Dom, ki ostane le na tej prvi stopnji poslanstva, ni vreden truda, ki je bil vložen v njegovo zidavo, pa najsi stoji na Ramón Falconu, Lanusu ali kjerkoli. Gola zabava, ločena od vzgoje, jemlje smisel za resno delo in je najboljši način, da izkopljemo slovenski emigraciji nečasten in prezgoden grob.

Če ne verjamete, poglejte Domove naseljencev, ki so prišli sem pred vojno. Zidovi stoje, a ne služijo ne narodu — ne Bogu.

Razumimo se prav. Zabave, šport itd., so potrebni in predstavljajo kakor rečeno prvo podnalogo, vendar če se ustavimo na tej stopnji, se nam bo zgodilo kakor z vodo, ki zaide iz potoka v mlako. Usmradi se. Če se katerikoli naš Dom spridi, je škoda neprimerno večja, kakor, če ga sploh ne

bi bilo, kajti starši imajo do tukajšnih klubov pomisleke, zaupajo otroke Domovom brez pomisleka.

Pri doseganju tega prvega namena, ki je zbirati mladino v privlačnem okolju delamo večkrat bistveno taktično napako, mislimo, da bomo mladino pridobili, s tem, da ji v vsem ugodimo in od nje ne zahtevamo ničesar.

Ni res!

Po nekaj mesecih veseljačenja se bomo znašli pred dejstvom, da nam uhajajo na tuje zabave ne le tisti, ki smo jih hoteli pridobiti, temveč celo naši lastni sodelavci; ali pa, da bomo imeli zadovoljivo udeležbo, toda na zahtevo članstva bomo prisiljeni nižati kvaliteto prireditve medtem, ko bomo vedno bolj v zadregi za sodelavce ali boljše, za delovno ekipo Doma.

Komodnost je nalezljiva. Delavnost pa je posledica vzgoje. Komodnost odaljuje, delavnost približuje cilju.

Izgovor, da tukajšna mladina nima smisla za delo — ne drži. Nima smisla, dokler ji smisla ne damo in ne pokažemo.

Res je — teže je vzgajati tu, kakor doma, a prav zato je potrebno.

Edini način, da mladino resnično pritegnemo je, da ji zadamo naloge, odgovornosti, delo... pomešano z zabavo.

Samo delo odbija, sama zabava plitvi, oboje skupaj — vzgaja.

Ne ostanima na prvi stopnji

Recimo, da smo dosegli prvo etapo. Mladina se je navadila na naš Dom, organizira turnirje šaha, ping-ponga in odbojke, ima zborček, oder, lutke in zabavne prireditve. Vse pripravi sama, je vesela in delavoljna. Smo dosegli cilj? Ne.

Dovolj bi bilo morda za odrasle. Za mladino pa ta prvi korak ni dovolj.

Kmalu bo postala nemirna. Pomanjkanje idealov jo more usmeriti ali v iskanju tujih ideologij ali pahnuti nazaj v uživaželjnost.

Ideali, kakor narod, družina, skupnost, vera, kultura so mladini lahko dosegljivi, če so ji prikazani na primeren način. Vendar ta del vzgoje je preobširen, da bi mu bili Domovi sami kos. Izvajajo naj jo s pomočjo organizacij, krožkov, šol in tečajev, ki vedre pod gostoljubno Domovo streho. Dom sam na sebi ni vzgojna organizacija, a daje okrilje organizmom, ki se trudijo za mladino, ki mu pomagajo pri doseganju njegovega lastnega namena, ki je vzgoja celega človeka.

Dom naj ima odprta vrata za vse mogoče oblike dejavnosti in združenj, ki se trudijo za dobrobit mladine.

Ed'ni kriterij, ali ima ta ali ona organizacija pravico do prostora v Domu naj bo: če pomagata usmerjati mladino k njenemu končnemu cilju — dobrodošli — če ne, ni mesta za vas.

Ne politična usmerjenost, ne lokalni patriotizem, ne osebni okusi ali načrti ne smejo zamegliti nikdar tega osnovnega načela.

Dom naj ne bo luksuzna organizacija, temveč je skupna streha vsem, ki delajo za dobrobit rojakov in še predvsem mladine.

Tukaj bi bilo programiranega dela konec, vendar Dom svojega namena še ni dosegel, če ne izpolni še tretje naloge in ne postane resnično to, kar je že po imenu — Dom.

Skupni Dom naj bo podaljšek dru-

žinskega doma. Kakor pazi oče v družini, kaj se dogaja v njegovi družini, tako naj Dom pazi, kaj se godi pod njegovo streho.

Dom naj bi bil kraj toplote, medsebojnega prijateljstva in dobrega zgleda.

Vse teorije se zrušijo v prah ob slabem zgledu.

Uspeh je res da odvisen v veliki meri od načrtnega dela, a še veliko bolj od duha, ki veje v Domu.

Če se bodo člani in obiskovalci Doma resnično zavedali božje pričujočnosti, tako za točilno mizo, kakor pri kosilu ali kartah, potem bo Dom izpolnil tudi svojo tretjo in najtežjo nalogo ter dosegel svoj namen.

Ni potreba, da bi se spremenili vsi odrasli obiskovalci Domov v pridigarje, dovolj je, da se ne sramujejo svojega prepričanja in da po njem živijo.

Mladina rada sledi naukom, ki so podprti z doslednim življenjem.

Naloga je resna, zato se je moramo tudi resno lotiti. Zdravo vzdušje v Domovih bomo dosegli le, če se bomo vsi prizadeti zavedali odgovornosti, ki jo imamo do mladine. Resna beseda s stalnimi obiskovalci Domov, križ v kotu, Marijina slika na steni obdana vedno s svežim cvetjem, geslo nad točilno mizo in v telovadnici, ki nas opozarja na cilj, osebni opomini, vse to so sredstva, ki nam bodo pomagala pri čiščenju ozračja. In nobenega dvoma ni, da bo zdrava mladina rasla le v čistem ozračju dobrega zgleda.

Največje darilo, ki ga moreš dati mlademu človeku, ni knjiga, marveč dober svet, kako naj knjige bere. — Herder

SLOVESNOT POVZDIGNITVE
LJUBLJANSKE ŠKOFIJE V
NADŠKOFIJO IN PREVZVIŠENEGA
GOSPODA ANTONA VOVKA V
NADŠKOFA

Slovesnost se je izvršila na 3. predpostno nedeljo dne 4. marca. Začela se je ob pol sedmih zvečer. Po naročilu papeške bule je povzdignitev izvršil ekscelenca zagrebški nadškof dr. Franjo Šeper. S svojo navzočnostjo so slovesnost počastili: prevzvišeni nadškof koadjutor beograjski dr. Gabrijel Bukatko, prevzvišeni lavantinski škof Maksimilijan Držečnik, presvetla apostolska administratorja dr. Mihael Toroš in Albin Kjuder, Navzoči so bili: stolni kapitelj, ljubljanski župniki, zastopniki redov in teološke fakultete, mnogo dekanov in župnijskih upraviteljev z dežele ter redovnikov, bogoslovci ter množica vernikov. Ob vhodu cerkvenih do stojanstvenikov je stolni pevski zbor pel *Ecce sacerdos magnus*.

Ekscelenca nadškof dr. Šeper je v uvodnem govoru razložil pomen slovesnosti in svojo nalogo. Nato je bila prebrana papeška bula v latinščini in v slovenskem prevodu. Potem je novi ljubljanski nadškof v roke ekscelence dr. Šeperja prisegel zvestobo apostolskemu sedežu, nakar ga je zagrebški nadškof umestil s tem, da je odpeljal na sedež in mu izročil pastirsko palico. Za tem je spregovoril duhovnikom in vernikom novi nadškof. V imenu vse duhovščine in vseh vernikov ga je nato pozdravil stolni prošt dr. France Kimizec, na kar se mu je v imenu vseh duhovnikov stolni kapitelj poklonil. Nato je apostolski administrator, presvetli Albin Kjuder, novemu nadškofu izročil dragocen srebrn kelih, ki ga je za petstoletnico stolnici poklonil sveti oče

OD
DOMA

Janez XXIII. Kelih ima na notranji strani podstavka napis: JOANES XXIII P. M. templo principii labacensi quinto vertente saeculo ex quo Labacensis diocesis condita est. D. D. anno MCMLXII.

Med pontifikalno mašo novega nadškofa sta stolni pevski zbor in orkester izvajala Haydnovo marijacejsko mašo. Po maši je vsa cerkev pela zahvalno pesem. Za sklep je prevzvišeni dr. Bukatko zapel v staroslovensščini molitev za papeža, škofa in slovenski narod.

Lepa zgodovinska slovesnost je bila spontan izraz naše vernosti, hvaležnosti do svetega očeta za podeljeno povzdignitev, zvestobe do svete Cerkve in vdanosti klera in vernikov našemu nadpastirju.

VSEBINA GOVORA EKS. NADŠKOFA
DR. ŠEPERJA

To je zgodovinski dogodek, ki ga morajo biti veseli vsi Slovenci, z njimi pa vsi katoličani.

Ljubljanski stolni kapitelj je sprožil misel, da bi ob petstoletnici ljubljanske škofije zaradi zaslug njenih

Pontifikalna maša v ljubljanski stolnici ob priliki razglasitve ljubljanske nadškofije. Ob nadškofu Vovku na desni prošt dr. Kimovec, na levi pa kanonika prof. J. Šolar in prof. dr. Čepon; za nadškofom kanonik prof. Glinšek

škofov in zveste vernosti njenih vernikov ter zaradi osrednjega pomena Ljubljane v Sloveniji sveto stolico proslili, naj ljubljansko škofijo poviša v nadškofijo. V tej zadevi je prosil za svet jugoslovanske nadškofe in za odobrenje vse slovenske ordinarije. V soglasju z vsemi slovenskimi ordinariji je vložil prošnjo na Sveto Stolico, jugoslovanski nadškofje so jo pa z veseljem in toplo priporočili. Zagrebški nadškof je to storil še posebej kot predsednik škofovskih konferenc in kot dober sosed ljubljanske škofije.

V Rimu so prošnjo ugodno in izredno hitro rešili. Sveta Stolica je ljubljansko škofijo povišala v nadškofijo in njenega nadpastirja v nadškofa. S tem je dala priznanje za stoletno vernost Slovencev in njih zvestobo katoliški Cerkvi.

Razumljivo je, da je Ljubljana dosegla to odliko, ker je gospodarsko, kulturno in politično središče Slovenije; zato je prav, da ima tudi najvišje cerkveno dostojanstvo. Njemu je zaupana naloga, da to povišanje izvrši in prevz. škofa Antona Vovka umesti v nadškofovsko dostojanstvo.

Vesel je, da se je to povišanje uresničilo v času škofovanja prevz. Antona Vovka, ki za Cerkev trpi in dela. Čestital je nadškofiji, nadškofu in vsemu slovenskemu narodu in ukazal prebrati papeška pisma.

GOVOR PREVZVIŠENEGA GOSPODA ANTONA VOVKA, LUBLJANSKEGA NADŠKOFA

Srečno ljubljeni verniki!

Zgodovinska naloga, ki jo je poveril sveti Oče Ekscelenci, prevzvišenemu zagrebškemu nadškofu, je bila v tej uri izvršena. Ljubljanska škofija je po posebni naklonjenosti poglavarja sv. Cerkve postala nadškofija in njen krmar je postal nadškof. Duhovna dela vernikov ter zvestoba pastirjev in črede v srečnih in težkih časih, vse to je prineslo pomembno odlikovanje, za katero moramo biti hvaležni Bogu, posebej svetemu Očetu in tudi Vam ekscelenca, ki ste to povišanje z nekaterimi odličnimi člani jugoslovanskega episkopata pripravili in ga nocoj izvedli. Lahko rečem, da je s tem povišanjem upošteván in odlikovan ves slovenski narod, ki ima v svetem Očetu svojega izrazitega prijatelja.

Petsto let pozdravlja Ljubljana in ljubljanska škofija svojega škofa. Tri-deset jih je prihajalo in odhajalo. Na škofijskem sedežu je najdalje sedel drugi škof Krištof Ravbar. Celih 43 let. Pa je bil že 22-leten imenovan za škofa. Dal je sezidati škofijsko poslopje, ki je bilo prvotno enonadstropno, in vršil tudi mnoge državne posle, ki so ga pri vodstvu škofije kar ovirali, saj je vodil tudi obrambo zoper Turke. Najbolj kratko je škofoval višnjegorski rojak Baltazar Radlič, odličen borec zoper protestante, ki je moral čakati na potrditev iz Rima celo leto; ko je potrditev v majniku leta 1579 prišla, tedaj je ležal že na smrtni postelji. Sedeli so na ljubljanski škofijski stolici grofje, baroni, plemenitaši in sinovi preprostega rodu. V času turških vpadov so morali biti škofje tudi vojaki, v času verskih zmed pa odločni branilci prave Kristušove vere. Izkazali so se. Edino viharji cesarja Jožefa II. so hoteli zamajati tudi zvestobo ljubljanskih škofov, vendar spričevalno se je izkazalo, da je škofovska oblast božja, katere nobena človeška slabost na napačno pot zavesti ne more. Rad bi počastil danes vseh 30 škofov, ki so našo slavno škofijo vladali, rad bi se jim hvaležno poklonil! Ni časa. Bodo pa za to letos še dane prilike.

Zvesta je bila ljubljanska škofija vedno svetemu Očetu. Za 500-letno zvestobo prejema izredno odlikovanje. Bodo dimo iskreno hvaležni svetemu Očetu za to priznanje naše vernosti. Pobuda naj bo za lepše naše versko in cerkveno življenje. Meni pa, nevrednemu, ki sem za nadpastirja naši dragi ljubljanski nadškofiji postavljen, pa naj bo to zgodovinsko povišanje opomin, da Bog izbira velikokrat tudi nezmatne, neučene in nevredne za velike stvari. Amen.

GOVOR STOLNEGA PROŠTA DR. FRANCETA KIMOVCÁ

Prezvzišeni gospod nadškof, dragi bratje in sestre!

Za ta veličastni dan se imamo za Bogom prvenstveno zahvaliti velikemu prijatelju Slovanov, svetemu očetu Janezu XXIII. V svoji očetovski naklonjenosti je ljubljansko škofijo povzdignil v nadškofijo, nje glavo, njenega pastirja pa za njegovo zvesto pastirsko delo poveličal z nadškofovskim dostojanstvom.

Sveti Oče je s tem dal posebno priznanje zvesti in neomajni vernosti našega naroda, ko smo malodane enajst stoletij skozi toliko viharjev svetemu Petru in njega naslednikom ohranili neokrnjeno zvestobo.

In tako ob tej, za stoletja pomembni priliki z vsem srcem ponavljamo: to več kot tisočletno, Bogu in Cerkvi zvesto vernost hočemo ohraniti do konca dni. Zato ljubljanski kapitelj v imenu vse duhovščine in vseh vernikov ljubljanske nadškofije, Vam, v nadškofovsko čast povišanemu nadpastirju, v zunanji slovesni poklonitvi to zvestobo katoliški Cerkvi in njenemu poglavarju obnavlja in se Vam, prevzvišeni gospod nadškof, z najbobljim spoštovanjem, v sinovski zvestobi, pokorščini in vdanosti poklanja.

V imenu vseh src, pred sedežem našega nadškofa zbranih, pa tudi vseh ne-navzočih, a z nami v eni misli, eni sreči in eni prisrčni vdanosti združenih to slovesno klanjanje sklenimo s prastaro cerkveno hvalnico:

Našemu nadpastirju, nadškofu gospodu Antonu, ki za nas nosi Kristusov križ in njega breme, od Boga moč in pomoč — in dolgo, dolgo ter srečno življenje.

161.

Pavla je Vinicij videl šele drugi dan po prihodu v Antium. Dobil ga je pod marmornatim stebriščem, čigar lepota se je zrcalila v sinjem morju. Apostol je bil ondi z modrijanom Senekom, ki je že prej slišal o njem, in s Petronijem. Zatopljeni so bili v živ pogovor. Ko se je Vinicij približal Pavlu, ga je vprašal, kaj dela.

„Sejem,“ je odgovoril apostol ter ga pomenljivo pogledal.

162.

Tisti večer, ko je Vinicij prvč govoril s Pavlom o Kristusovi veri, je bil poprej v gosteh pri cesarju. Neron jim je najprej bral svojo pesem o uničenju Troje, potem pa je začel tožiti, da ni še nikoli videl gorečega mesta. Tedaj je vstal Tigelin, rekoč:

„Reci, božanstveni cesar, samo besedo, pa ti žažgem Antium!“

„Bedak,“ mu je dejal cesar, „kam bom potem hodil zdraviti svoje grlo z morskimi zrakom? Škoduje mi sa-

Quo vadis?

mo Rim in zadušljivi hlapi iz Subure z Eskvilina. In ali ne bi goreči Rim nudil stokrat lepšega pogleda kakor Antium?“

Pijani gostje so takoj začeli prositi cesarja, naj da zanetiti Rim. On pa je rekel otožno:

„Moral bi imeti zvestejše prijatelje.“

163.

Ko je Vinicij slišal to blaznost, ga je prevzel strah. Linova hiša, kjer je prebivala Ligija, je bila v Suburi, in če bi cesarju ali komu drugemu res prišlo na um, da mesto zažge...?

Pobegnil je z dvora in šel v svojo hišo. Tam je dobil Pavla ter začel pogovor z njim. Hodila sta v mesečini ob morju in apostolova beseda mu je segala v srce tako, da ne bi bil mogel popisati, tudi če bi imel Petronijevo besedo in pero. Ni se nadejal, da more kdo na svetu viiti človeku v dušo tako srečo in tak mir in tako lepoto.

Ko sta nehala govoriti, se je že oglasila zora. Toda Vinicij ni mogel spati. Krenil je v knjižnico ter Ligiji napisal dolgo pismo o svoji novi sreči in o svoji stari ljubezni...

164.

Urzus je na vrvi vlekel amforo, polno vode, iz vodnjaka ter zraven popeval neznano pesem svojega rodu. Z veselimi očmi je gledal Ligijo in Vinicija, ki sta kakor kipa stala sredi cipres na Linovem vrtu. Na zemljo je legal zlat, bajen somrak. Stala sta v večerni tišini, se držala za roke in se pogovarjala.

„Vedela sem, da boš prišel.“ je govorila Ligija. In res je bilo videti, da ga je pričakovala, zakaj na sebi ni imela preproste obleke, temveč mehko, belo stolo, iz katere je njena lepa glava kukala kakor zvonček iz snega. V lasih je imela nekaj rdečih anemonk.

165.

Na cipresah je ugasnil poslednji svit in vrt je začela zalivati srebrna mesečina. Vinicij ni nič čutil, da ure beže, temveč je sanjaje govoril Ligiji:

„Povej mi, Ligija, kaj je to? Vidim, da more človek ljubiti z vsako kapljo krvi, pa vendar čutiti zraven tako sladek mir, kakor da bi mu že bila dušo upokojila sen in smrt. Pa saj ni treba odgovora! Vem, ta mir mi daje Kristus. Vaše vere sem se bal. Mislil sem si, da v njej ni ne modrosti, ne krasote, ne sreče. Zdaj vem, da je vse drugače. Vem tudi, da bom le po njej mogel dobiti tebe vso. Zato sem srečen, kakor bi nikoli ne bil, če bi se te bil skušal polastiti s silo.“

166.

„Da, dragi, taka je resnica,“ je tiho odvrnila Ligija ter mu naslonila glavo na ramo. On je stisnil njeno drobno telo k sebi. Ligija je uprla vanj sinje oči, ki so bile podobne dvema skrivnostnima cvetovoma, in zajela ju je neizmerna sreča. Čutila sta, da ju veže ne samo ljubezen, temveč poleg nje še

neuničljiva, skrivnostna moč, zaradi katere je njuna ljubezen postala večna.

Začela sta sanjariti in kovati načrte. Poročila se bosta, ko bo Peter krstil Vinicija. Potem se bosta s Pomponijo in z njenimi vred preselila na Sicilijo, kjer je Vinicij imel velika posestva. S sabo bi vzela še Petra, pa bi vsi skupaj živeli v miru, daleč od Rima, od dvora in njegovih pregreh...

167.

Tedaj pa je tišino pretrgalo nepričakovano rjojenje. Ligija je vztrepetalala, Vinicij pa je vstal in rekel:

„Levi rjovejo v svojih zverinjkih. Igre so blizu, zato so vsi brlogi polni. Ne boj se, draga! Pojdiva!“

Stopila sta proti hiši, toda za njima je odmevalo vedno močnejše rjojenje. Prvemu kriku je odgovoril drugi, tretji, deseti, dokler ni rjojenje zajelo vsega mesta ter z grozo in mračno slutnjo polnilo srca preplašenim ljudem...

Če je bil v Rimu zaradi izvajanja oblasti cesarju potreben Tigelin, je ob morju, kjer so se vdajali samo uživanju in umetnosti, imel pri cesarju prvo besedo izobraženi, uglašeni, duhoviti in ostroumnij Petronij. Petronij je nad njim — na Tigelinovo silno jezo — dobival vedno več oblasti. Drznil si je do cesarja toliko, da se je pogosto zdelo, da se igra z življenjem.

Lepega dne je cesar dvorjanom prebral odlomek svoje nove pesnitve o Troji. Hvalili so jo na vsa usta, le Petronij, na čigar sodbo je cesar čakal, je dejal:

„Slabi stih, vredni, da zgorijo!“

Vsem je zastal dih in prepričanji so bili, da je Petronij zaigral glavo. Petronij pa je na cesarjevo vprašanje, kaj je v stihih slabega, stopil k Neronu, rekoč:

„Ti stih bi bili dobri za Ovida, Vergila ali Homerja, ne pa zate, ki si večji od njih. A polenil si se, namesto da bi nam dal kaj boljšega. Lahko bi

nam ustvaril delo, kakor ga svet še ni videl!“

169.

Neron je nekaj časa strmel, potem se mu je obraz razlezel. Oči so se mu zameglile od veselja in ganotja. Pritisljiv je Petronija na srce, kar je pri dvorjanih vzbudilo hudo zavist, ter dejal:

„Bogovi so mi dali nekaj daru, a poleg tega so mi dali še nekaj več: resničnega poznavalca umetnosti in prijatelja, ki zna resnico povedati v obraz.“

170.

Pri teh besedah je stegnil kosmato roko k zlatemu svečniku, uplenjenem v Delfih, da bi na njem sežgal zvitek s svojo pesnitvijo. Toda preden se je ogenj dotaknil papirja, mu ga je Petronij potegnil iz roke ter vzkljnil:

„Ne, ne! To so sicer slabi stih, vendar niso več tvoji, temveč pripadajo človeštvu. Daj jih meni!“

Neron mu je obljubil, da jih bo poslal v zlatem ovitku in Petronij je v ozračju prilizovanja, h'navščine in medsebojnega izpodrivanja spet zmagal nad drugimi iz cesarjeve okolice.

171.

Ko so znova posedli, je cesar vzel liro, da bi jih razveseljeval s petjem. Toda neprenehoma ga je mučila misel, da je pesnitev o Troji zanič. Začel je dajati duška svojim skritim mislim in željam, rekoč:

„Ti, Petronij, si mi odprl oči. Če hoče kipar izklesati kip, si poišče vzorec. Jaz pa nisem še nikdar videl gorečega mesta, zato ne morem požara Troje popisati. Nisem še nikdar videl gorečega mesta, to je...“

Zakril si je obraz z rokamj ter tožil naprej:

„Leto se bliža in v Rimu neznansko smrdi. A vendar bo treba iti tja na igre! In moja umetnost ne dobi nikjer vzpodbude...“

Spet se je ponovil prizor, ki so ga bili na dvoru že doživeli. Kozjebradi Tigelin se je prihuljeno primuzal do cesarja ter mu dejal, naj veli zažgati Antium. Ali pa mu na albanskih bregovih on, Tigelin, postavi lesenó mesto, da ga bo sam zažgal?

Neron je vse te ponudbe odklonil, češ da so za njegov pesniški dar in njegovo umetnost poniževalne, kakor je poniževalno, če Tigelin misli, da bi kokršna koli žrtev bila za to prevelika. Tigelin mu je nato dejal:

„Ko boš odslovil dvorjane, dovoli mi, da bi za trenutek sam spregovoril s tabo...“

Cesar je dovolil in usoda Rima je bila s tem pogovorom zapečatená.

Petronij in Vinicij sta odšla od cesarja. Vinicij je pripovedoval o svoji sreči, zraven pa zlih slutnjah, katerih se ni otresel vse od tistega večera, ko sta z Ligijo poslušala levje rjojenje v Rimu. Dejal je, da se boji, da ga cesarica zasleduje in da se bo skušala maščevati. Prosil je Petronija, naj mu pomaga, zakaj zdi se mu, da Ligiji in njemu grozi nevarnost. Tisti levi...

„Jaz se smejem slutnji in usodi,“ mu je smeje se odgovoril Petronij ter mu položil roko na ramo. „Glej, kako jasna je noč in zvezde se utrinjajo kakor dež. Marsikomu je to zlo znamenje. Jaz pa si mislim, če je med njimi tudi moje, potem mi ne bo manjkalo spremeljevalcev.“

Pomolčal je, potem pa je pristavil:

„Sicer pa, če je vaš Kristus znal vstati od smrti, bo nemara tudi vaju znal ubraniti pred smrtjo.“

In Vinicij mu je moral pritrditi.

Ko se je Neron prihodnji dan naveščil petja in godbe, si je ohomotal vrat s svilenim robcem ter dejal, da mora k morju na sveži zrak. Izmed vseh dvorjanov je povabil samo Petronija in Vinicija. Vinicij mu je moral podati roko, da se je naslanjal nanjo, ko so hodili. Spotoma jima je razodeval svoje srce.

„Cesar sem, premorem vse in ves svet je moj. Toda godba mi odkriva nova kraljestva, nova razkošja, nove svetove. Čutim Olimp in bogove in jaz, cesar in bog, se zdim sam sebi kakor prah. Ljudje me imajo za spako in pošast. Vem, kaj govore omeni. Toda nihče ne ve, kako sem dober, kadar

me prevzame umetnost s svojo čisto močjo.“

Petronij ni dvomil, da govori Neron resnico. Pritrjeval mu je, se laskal njegovi darovitosti in veleumju, rešil mimogrede življenje nekaj ljudem, ki jih je cesar hotel dati pobiti kot tekmece v poeziji in godbi, ter skušal v teh rdečebračdevih šibkih trenutkih doseči od njega čim več dobrega.

175.

Dospeli so na ploščad pred palačo. Ploščad je držala na morje. Bila je tlakovana z alabastrom in posuta z zafranom. Sedli so na marmornate klopi. Nerona je morje in razpoloženje prevzelo tako, da se je nagnil Petroniju k ušesu ter se mu začel spovedovati strašnih skrivnosti, ki so mu te-

žile dušo. Začel se je opravičevati, zakaj je dal ubiti mater in ženo. Rad bi bil doživel nekaj velikega, neznanega. A vse te grozote so bile še premalo. Vrata tiste skrivnosti, ki jo je pričakoval, se mu niso hotela odpreti niti potem. Treba bo še večjih žrtev..., zatorej se zgodi, kar zahteva usoda.

„Kaj nameravaš storiti, cesar?“ je prestrašeno vprašal Petronij.

„Videl boš prej, kakor si sam misliš,“ je dejal Neron. „Duši me praznота tega življenja. Moram jo napolniti, če ne drugače, pa z železom in z ognjem!“

176.

Vinicij je ob tem cesarjevem pripovedovanjem stal ob strani ter zrl na morje. Njegove misli so se spet izgubljae v daljavo, tja, kamor mu je hrepenelo srce. Ko se je Neron pomiril, je začel Petronija spraševati, kaj je mlademu vojaku. Petronij je izkoristil priliko, začel govoriti, kako je Vinicij nesrečen zaradi ljubezni do ligijske kraljčine, ki jo Neron pozna, in kako čaka, da bi mu cesar dovolil poročiti se z njo. Vedel je, da ima te trenutke cesarja popolnoma v svoji oblasti, zato je govoril in govoril, da je Neron nazadnje poklical Vinicija ter mu zapovedal, naj takoj naslednji dan odrine v Rim in naj gleda, da se mu ne vrne pred oči brez poročnega prstana.

„Skaži nama še eno milost, božanstveni,“ je poprosil Petronij. „Ponovi to zapoved tudi pred cesarico. Vinicij se ne bi nikdar drznil poročiti se z žensko, ki ne ugaja Popeji, kakor je to z Ligijo. Ti jo s svojo zapovedjo lahko potolažiš.“

„Tebi in Viniciju ne morem odreči ničesar,“ je dejal Neron in krenili so v palačo.

V atriju sta mladji Nerva in Tulij Senecio razveseljevala cesarico z duhovitim pogovorom. Godca Terpnos in Diodor, ki ju je Neron še pred dobro uro hotel iz ljubosumnosti dati ubiti, sta ubirala strune na citrah. Neron je vstopil, pomignil lepemu grškemu dečku ter mu zašepetal nekaj na uho. Deček je izginil.

Cesar je sedel poleg Popeje na razkošen stol, okrašen z želvovino, in čakal. Deček se je vrnil z zlato skrinjico ter pokleknil predenj. Neron je vzel iz skrinjice dragoceno ovratnico iz debelih opalov, jo pokazal cesarici in dejal:

„Te dragotine so pač vredne večera, kakor sem ga doživljal nocoj.“

„Lesketajo se kakor zarja,“ je odvrnila cesarica, misleč, da so dragulji namenjeni njej. Cesar se je poigral v ovratnico, potem pa rekel:

„Vinicij, v mojem imenu oddaj to ovratnico mladi ligijskji kraljici, s katero se moraš na mojo zapoved poročiti!“

Popea je jezno in začudeno pogledala cesarja in Vinicija, potem pa Petronija. Vedela je, da ji je to zagodel on. A Petronij se ni menil za bliske, ki so leteli iz njenih oči vanj, temveč je malomarno božal z roko lepo izdelano lutnjo.

Vinicij je zdaj planil k njemu, ga prijel za roko in dejal:

„S čim naj se ti zahvalim za vse, kar si storil danes zame?“

„Žrtvuj boginji ljubezni nekaj lahobov, hvali cesarjeve pesmi in smeji se vsem zlim slutnjam. Naj bo sreča naklonjena tebi in tvoji ligijskji liliji. A pozor, cesar je vnovič vzel v roke liro. Pridrži dih, poslušaj in toči solze!“

Usoda

KRIŽA NA GORI

Ravno pred desetimi leti so idealni in za lepoto gora navdušeni bariloški fantje sklenili, da postavijo na enem najlepših vrhov ob jezeru Nauhel Huapi — na gori Capilla — slovenski križ.

Duhovno življenje je prineslo v junjski številki leta 1952 prvo sliko tega križa in pripisalo: „Slovenski alpinisti so v pričevane tisočletne vere Slovenlev v Boga, Kristusa in Cerkev postavili na enega najvišjih argentinskih vrhov tale mogočni železni križ.“

Ob letu, dne 16. februarja 1953, je bil ta križ slovesno blagoslovljen ob navzočnosti 17 planincev in je bila takoj nato na vrhu pod križem prva sveta maša za žrtve gora in za naše vojne žrtve.

Poročilo o tej slovesnosti je priobčilo Duh. življenje v svoji majski številki leta 1953 s fotografijo križa in vseh navzočih.

Vendar naravne sile temu križu niso prizanesle; štirikrat so ga podrle in zvale in zlomile, pa so ga pridne slovenske roke vedno znova popravile in postavile.

Visok je bil 4 m, težak 270 kg, ploščat in ni čudno, da ni zdržal na taki višini sredi neviht in viharjev. Podrlo ga je popolnoma. Cela je ostala le spominska ploščča z napisom v kasteljanščini in latinščini in pritrjena na novi križ: „In hoc signo vincis (v tem znamenju boš zmagal) ter „Esta Cruz fue erigido por los andinos eslovenos el

24 de Febrero de 1952“ (Ta križ so postavili slovenski andinisti 24. febru- arja 1952.) Sedaj je spodaj na plošči pripisano: „Ta križ je bil na novo po- stavljen 18. II. 1962.“ Zvito ogrodje starega križa smo izročili zaradi pre- velike privlačnosti elektrike v svetišče gorskih prapadov.

Leta 1959 se je pričela v Vel. Bue- nos Airesu nabiralna akcija za novi križ — nabralo se je nad 3000 pesov in leta 1960 je g. Joško Simčič v Barilo- čah napravil iz votlih cevi nov, lahek, zelo lep križ, ki ga vidite na sliki.

Šele v januarju letošnjega leta je poromal na hrbtih naših ljudi v dveh zaporednih odpravah na vrh Capille. Pa je sreča hotela, da je bil dne 17. febr- letos že sestavljen in dvignjen, takoj drugi dan 18. februarja pa blagoslov- ljen.

V petek dne 16. feruarja popoldne je odrinila iz Bariloč skupina 7 andi- nistov: dr. Arko, Joško Simčič (Bari- ločana), na Tine Debeljak ml., Andrej Žužek, Joža Tomaževič, č. g. Milan Pov- še in jaz. Vse je slabo kazalo: vse gore v oblakih, težka sopara, kazalo je na dež. Nekateri, ki so nameravali iti z nami, so obupali in odpovedali udeležbo. Stane Žužek se je na poti moral vrniti, ker je zbolel za gripo. Kljub slabemu vremenu nas je čakala v pristanišču Llao-Llao motorna barka in nas odpe- ljala čez razburkano jezero cilju na- proti. Visoki zeleni valovi jezera so ladjo temeljito premetavali in nas tudi oškropili, nazadnje smo pa le pristali pod goro na belih sipinah na robu divjega pragozda.

Ko smo se izkrcali smo šele videli, koliko nahrbtnikov in vreč in druge šare se je nabralo skupaj in koliko bo moral vsak nositi: šotor, spalne vreče, posodo, orodje za postavitve križa, 16 metrov debele železne vrvi, natezalne,

vrečo cementa, jezerskega peska, hra- no, vso opremo za maševanje in še mnc- go drugih malenkosti. Potrudili smo se težko oprtani priti še do noči čim višje. In res smo še tisti večer premagali več sto metrov višine v gori po ljudskem pravilu: „kar lahko storiš danes, ne od- lašaj na jutri!“

Pripravili smo čaj ob ognju in v za- silnem taborišču pod stenami gore po- spali. Med tem se je vreme neprižako- vano izboljšalo; zavel je drug veter, ki je težke oblake kar za večerjo pojedel. Prišel je mesec in pokazale so se zvezde na jasnem nebu.

Sobota, 17. februarja

Ob prvem svitu smo se dvignili, za- deli vsak svoje težko breme — za po-

Slovenski križ v bariloških gorah

koru smo rekli — in hajdi naprej v borbo z divjo goro brez poti. Sprva boreč se z gostim grmovjem, z več metrov visokimi skalnimi pragi, včasih kar po strugi potoka, kakor je kdo vedel in znal. Če se je kdo pogrnil (Tirolci pravijo: alle viere von sich strecken — vse štiri od sebe pomoliti), je morda še zaklel. Kako smo se oddahnili, ko smo le prilezli po strmi grapi na sedlo med Malo in Veliko Capillo. Ob najlepšem vremenu smo zagledali v vsej mogočni lepoti glavni vrh, precej podoben drugi najvišji gori naše domovine Slovenije: Škrlatici v Julijskih Alpah, ki je soseda Triglava; vse je čudovito nazobčano. Grebeni fantastično nasekani, polni stolpov in stolpičev in figur in nad vzemi elegantna granitna kupola glavnega vrha, kjer bo še danes stal novi križ.

Na drugi strani sedla je nekaj sto metrov nižje čudovita visokogorska dolina s potokom in nekaj malih jezerc, nekaj nizkega drevja in vse zeleno. Tja smo jo po kratkem počitku ucvrli in tam uredili taborišče. Fantje so po skromnem prigrizku odrinili proti vrhu, da sestavijo in postavijo križ, midva z g. Povšetom, ker sva pač duhovnika — sva bila oproščena tega dela in sva ves dan samo prebila v taborišču ob ognju, brevirju, sprehodih in kopanju. V mraku so se vsi štirje vrnili trudni in lačni. Imeli smo dolgo pot in dosti dela s postavitvijo križa. Zato so trdneje zaspali kot midva, ki sva občudovala gore ob luni in uživala božji mir gora.

Nedelja, 18. februarja

Krasen dan! Po zajtrku smo vse pobrali in s težkimi nahrbtniki odrinili na zadnji del naše ture — proti vrhu navzgor do znanega sedla. Od tam smo kar hitro prečkali ostrine grebena, prišli do prvih snežišč in potem po snegu do prvih polic, ki so nekatere tako ši-

roke in gladke, da nosijo ime: „Avenida de los yugos“. Če bi kdo tu zdrčal, bi se prav lahko polomil ali pa ubil. Na prvem vrhu smo že zagledali novi križ in kmalu smo bili gori na glavnem vrhu. Ob 11 smo bili vsi na vrhu in približno ob 12 se je pričela slovesnost blagoslova. Najprej sem blagoslovil sol in vodo in potem se je izvršil blagoslov križa: botra sta bila g. Joško Simčič v imenu Bariločanov in g. Tine Debeljak ml. pa v zastopstvu Buenos Airesa. Kako lepo je zvenela molitev iz obrednika: „Naša pomoč je v imenu Gospodovem, ki je ustvaril nebo in zemljo.

Molimo: „Blagoslovi, gospod Jezus Kristus, ta križ, po katerem si iztrgal svet iz oblasti hudobnih duhov in si premagal s svojim trpljenjem zapeljivca v greh, ki se je veselil, ko je prvi človek greši, ko je jedel s prepovedanega drevesa. (Tu sem poškopril križ s tam blagoslovljeno vodo.) Naj bo posvečeno to znamenje križa v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha, da zadobe dušno in telesno zdravje tisti, ki bodo molili in se zaradi Gospoda priklanjali pred tem križem. Amen. — Nato smo poklekli in poljubili križ na kolenih in tako počastili novo blagoslovljeno sveto znamenje.

Po kratkem nagovoru o pomenu spominskega križa sem blagoslovil še kralj liturgičnega obreda: goro, vse sosednje gorske vrhove, prepade, doline, premnoga jezera, snegove, ledenike, šumeče potoke, gozdove. Izza vzhodnih grebenov so se tedaj pojavili kralji gorskih ptic — kondorji; ko je bil prvi križ blagoslovljen pred 9 leti, so trije kondorji pluli ravno med sveto mašo nad nami.

Začela se je sv. maša, ker je bila nedelja, svet, Gospodu posvečen dan.

Oltar — visok in mogočen — je bil

ta dan gora sama. Na gori križ, brez katerega ni daritve; svetišče, kakršnega ne more nuditi nobena katedrala; okoli in okoli v nebo kipeči beli vrhovi: Milaues — Speči, Catedral, López — Indijanec, Jonete, Cuernos del Diablo, Monte Negro, Tres Reyes, Pico Turista in v bližnjem ozadju kraljevski vrhovi Tronadorja, ki pošilja v prepade cele sklade svojega zelenega ledu, da grmi in buči mogočno kot orgle. Nad kristalno čistim zalivom. Huemula že stoletja molče molijo Boga „Trije menihi“ (Los Monjes), tri, 1800 m visoke skale, ki so lepo skupaj kot trije v molitev vtobljeni menihi v cerkvi.

Spodaj, okrog in okrog gore šumijo temnozeleni valovi jezerskega zaliva Blesta na eni in Brazo Tristeza na drugi strani. Proti vzhodu se širi jezero Nahuel Huapi s svojimi otoki, prav bližju našega vrha pa blesti v veliki višini sredi gorskih vrhov Lago Escondido — Skrito jezero — čudovito lepe temnomodre barve kot krasno božje oko. Iz ozadja na zapadu kipijo v nebo že v čilah ognjeniki: Osorno, Monte Agudo in Lanin in še mnogo drugih vrhov, ki nimajo imena in na čijih vrhove še ni stopila človeška noga. Tam ni ne cest, ne steza, ne hiš, ne ljudi, vse je še tako, kot je Bog ustvaril in narava sama spremenila tekom vekov. Vse je tako deviško, tako nedotaknjeno, tako božansko. Nad vso to lepoto pa modro nebo in sonce — nebesna luč, ki osvetljuje to svetišče.

Zato je maševati v gorah čudovito doživetje za duhovnika in za turista. Vsak planinec že tako občuti v gorah svojo neznatnost in majhnost in božjo bližino. Pri posvečenju in povzdigovanju pa smo še prav posebno občutili vsi, da se nam je vrhu gore božji Sin sam pridružil zakrit skrivnostno v podobo kruha in vina, pa resnični, pravi Bog

in človek. Tisti Bog, ki je vse to ustvaril in ki ga mi duhovniki vsak dan molimo v svojem brevirju:

Pridite, radujmo se v Gospodu,
Proslavljajmo Skalo našega
zveličanja!

Pridite, molimo,
zakaj Bog je velik Gospod in Kralj.
V negovi roki so globine zemlje,
V negovi roki so globine zemlje,
vrhovi gorā so Njegovi.

Vsi smo občutili svete trenutke osebnosti božje navzočnosti med nami kot težko kdaj v naših cerkvah. Z veseljem se je napolnila duša. Ni čudno, če je zapisal apostol: „Tu gledamo Boga kot v zrcalu, tam ga bomo pa gledali iz obličja v obličje.“ Stara slovenska pesem poje:

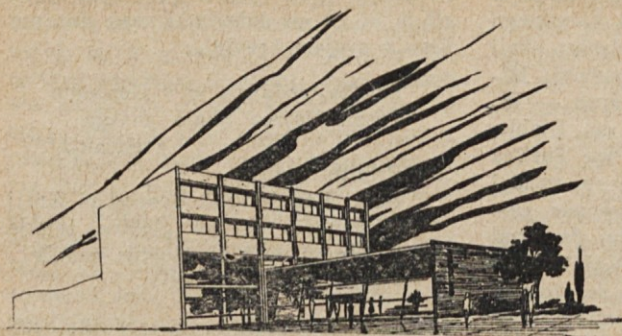
Smo vandrovc,
smo rajžovci
nebeškega Očeta;
nekoč pa bomo erbovci
nebeškega kraljestva.

Ni čudno, če se je po sv. obhajilu oglasila navdušeno pesem: „Kraljevo znamenje križ stoji...“

Sveta maša je bila brana za vse sodelavce pri akciji za križ, za njegove dobrotnike in njihove svojce v domovini, za vse pokojne žrtve 2. svetovne vojne, ki brez križa počivajo, Bog ve kje, za umrle žrtve gora. Pokojni ljubitelj gora Tonček Pangerc je iz te bariloške skupine prvi, ki je odšel nenadoma v večnost in počiva zakopan v večnj led pod goro Peine.

Vsem tem je posvečen ta slovenski križ na gori kot hvaležen spomin tistih, ki radi pravice trpijo v tuji zemlji križ izgnanstva in domotožjo.

Po končani slovesnosti smo dvignili čaše na čast vsem, ki so pripomogli do

MED NAMI V ARGENTINI

novega križa. Ob dveh popoldne smo začeli odhajati navzdol. Vročina, težka in dolga pot, nadležni brenclji, neprijetno breme nehrbtnikov, huda strmina in nerodna grapa, vse to nas je zdelalo kar do kraja. Priznati moram, da še nikdar v svojem življenju nisem bil tako izčrpan in izmučen. Mislil sem si: še malo in ne bom mogel več naprej! Pa smo le prišli srečno do jezera, kamor nas je prišel iskat motorni čoln ob pol 7 zvečer in notri mnogo naših znancev in prijateljev iz Bariloč, ki so nam prišli naproti in nas ljubeznivo sprejeli. Pa mi nismo imeli smisla za to, ker smo bili do konca izčrpani, zmučeni, prepoteni, ožuljeni, opraskani in umazani. Mislim, da nam Bariločani niso tega zamerili, saj so vedeli, v kakšnem stanju smo bili! Pa je tako prav, saj smo prišli z gore Gospodovega križa, ki je znamenje Njegovega trpljenja.

Nepozabni so bili ti dnevi na gori Capilla, ki je najbrže edina od vseh nešteti vrhov izvoljena gora, ki nosi svesto znamenje slovenskega križa.

Bog daj, da bi stal trdno mnogo let na gori naš križ, posvečeni križ, živim in mrtvim v oporo in spomin!

ALBIN AVGUŠTIN

SLOVENSKA HIŠA V BUENOS AIRESU

Slovensko dušno pastirstvo v Argentini je v letu 1954 s sodelovanjem in pomočjo rojakov kupilo sredi Buenos Airesa velik prostor s hišo, kjer naj bi zrastle slovensko središče, dom vseh Slovencev v Argentini.

Ker je bilo potrebno leta 1955 zapustiti osrednje prostore na Víctor Martínez 50, ki nam jih je iz gostoljubnosti dal v začasno uporabo župnik sv. Julije, smo na svojem zemljišču — hišo so imeli pač zasedeno še Slovenci — zgradili začasne prostore za naše osrednje pisarne in kapelo. To je v novembru 1956 blagoslovil rajni škof dr. Gregorij Rožman.

Vsa ta leta so novo zgrajeni prostori odlično služili. V kapeli je bila dnevno sv. maša, ob nedeljah celo dve, ob večjih slovesnostih pa je bila verska slovesnost kar na prostranem dvorišču. V Slovenski hiši so nadalje: Dušnopastirska pisarna, pisarna našega osrednjega društva „Zedinjena Slovenija“, pisarna tednika „Svobodna Slovenija“. Tu so številne seje, sestanki, tečaji — slovenski srednješolski tečaj obiskuje letos okrog 50 srednješolk in srednješolcev — in družabne prireditve. Sem

pride končno vsak, ki potrebuje te ali one pomoči.

V letu 1961 smo pričeli z nabiralno akcijo z namenom, da v Slovenski hiši zgradimo to, kar smo g. škofu Rožmanu ob blagoslovitvi obljubili. Predno je prišlo do gradnje, je bilo treba premagati še sto in sto ovir. Ovi-re so bile na občini, kjer se iz dneva v dan menjevajo uradniki in stvar tako zavlačujejo; ovi-re so bile dolgo časa zasedeni prostori. Sedaj pa je, hvala Bogu, toliko urejeno, da smo v zpraznjene sobe v zidani stavbi preselili kapelo in pisarne ter pričeli z gradnjo slovenske dvorane. Kako pa bo ves načrt, če bo božja volja, izgledal, pa naj pove arhitekt g. Marijan Eiletz:

Ko me je odbor za gradnjo Slovenske hiše naprosil za pr'pravo načrta, mi je predložil tudi gradbeni program, sestavljen po daljšem študiju razmer in potreb slovenske skupnosti. Program je obsegal v glavnem te točke:

1. Dvorana za 600—700 ljudi, ki bi služila vsem mogočim namenom društvenega, kulturnega in družabnega življenja.

2. Kapela za 150—200 ljudi, katere kapaciteta bi se dala eventualno povečati z gibljivo steno v sosedni foyer.

3. Upravni prostori za naša društva in uredništva, stanovanje za duhovnika, jedilnica, kuhinja in soba za kuharico.

4. Čitalnica, mala dvorana, stanovanje za hišnika in tujske sobe.

Po kratki razčlembi programa in po študiju tehničnih, finančnih in praktičnih pogojev smo se zedinili, da prostori pod št. 4 počakajo na kasnejšo uredništev, in sicer na sprednjem delu terena. (Op. Sedaj je tu stara hiša, v kateri je še nekaj strank inčasne pisarne ter kapela.) Ostale tri točke programa sem razdelil, kot je razvidno iz načrta, na tri prostorninske grupe, ki

bodo tvorile tudi tri različne gradbene etape:

Dvorana z balkonom, oder in prostori pod odrom, skupaj 908 m² površine.

Blok upravnih prostorov, sestavljen iz pritličja in treh nadstropij, ki vsebuje tudi jedilnico, kuhinjo, sobo za kuharico, projekcijsko sobo s skladiščem, stanovanje duhovnika, v pritličju pa vhodno vežo in foyer. Ta etapa obsega 655 m² pokrite površine.

Prj osnovanju projekta sem iskal praktične in ekonomske rešitve, v duhu sodobne arhitektonske estetike. Dvorana bo intimna, družinska. Polkrožni, v dvorano segajoči oder bo prinesel misterij igre ali napetost predavateljevega izvajanja prav v sredo publike. Kapela bo široka, svetla in brez ornamentalne navlake. Ploskovna in plastična kompozicija bo njena edina dekoracija. Kasneje bomo povabili še naše likovne umetnike, da bodo s svojimi stvaritvami obogatili naš skupni Dom, ki bo Slovencem v ponos, argentinskemu svetu pa simbol naše kulturne in duhovne biti.

TELOVSKA PROCESIJA

Čeprav je v Argentini zima, je vendar v nedeljo, 1. julija, prisijalo pravo pomladansko sonce. In kar prav je bilo: kajti Slovenci Veliškega Buenos Airesa smo imeli procesijo svetega Rešnjega Telesa.

Telovo smo imeli kot prejšnja leta v Don Boscovem zavodu. Ob 10 dopoldne je bila sv. maša, katero je daroval č. g. Janko Mernik, ki že več let deluje v tem zavodu. Več slovenskih duhovnikov je med sv. mašo spovedovalo; pel pa je pevski zbor „Gallus“ pod vodstvom dr. Julija Savellija.

Po sv. maši se je razvila procesija po obširnem zavodskem vrtu. Za križem so stopali fantje in možje, šolska

mladina, nato narodne noše: otroc, dekleta in fantje, zatem Najsvetejše in duhovščina ter bogoslovci, potem pa žene in dekleta.

Procesijo je letos zaradi bolezni g. direktorja Oreharja vodil g. župnik Mali, ki živi v Slovenski hiši, Evangelije pa sta pela gg. Janko Mernik in dr. Alojzij Starec.

Oltarje so pripravili: 1. rojaki iz San Martina in Flor'de; 2. iz Slovenske vasi; 3. iz San Justa; 4. pa iz Ramos Mejía.

IZSELJENSKO ROMANJE V RIMU

Na prigovarjanje sobratov iz Evrope in Argentine je g. dir. Orehar odšel 12. julija na proslavo desetletnice izseljenske okrožnice „Begunska družina“. Pot so mu omogočili slovenski duhovniki v Argentini, zbrani na duhovniškem sestanku v juniju v Slovenski hiši.

Izseljenski kongres, o katerem smo že več pisali v prejšnji številki, je bil od 3. do 7. avgusta v Rimu.

OBČNI ZBOR SFZ

Slovenska fantovska zveza, ki ima sedaj šest odsekov in sicer: v Mendoza, Moronu, Ramos Mejía, San Justu, San Martinu in Slovenski vasi, je imela v nedeljo, 22. julija redni občni zbor v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

V ožji zvezni odbor SFZ so bili izvoljeni: Franc Markež, predsednik; Jernej Tomazin, podpredsednik; Mirko Danjko, tajnik; Gabrijel Petkovšek blagajnik; Jože Černak, športni referent.

V širšem odboru SFZ pa so poleg ožjega odbora še vsi odsekovni predsedniki. Ti so Tone Burja, Slovenska vas; Janez Hren, San Martín; Marijan Intihar, San Justo; Tone Javoršek, Ramos Mejía; Ivo Majhen, Morón in Rudi Škamlec, Mendoza.

Zvezni duhovni vodja pa je č. g. dr. Alojzij Starec.

SEPTEMBER

Splošni molitveni namen: Molimo, da bi delo cerkvenega zbora neovirano napredovalo in doseglo zaželjeni zaključek.

Molitvena zveza za slovensko domovino: V mesecu stoletnice smrti božjega služabnika Martina Slomška, svetniškega slovenskega škofa in gorečega narodnjaka, bomo molili v dvoje namenov: najprej za njegovo beatifikacijo, potem pa tudi za slovenski narod in za ohranitev našega jezika, ki ga je Slomšek tako ljubil. Pri tem imejmo v mislih njegovo oporoko, pet dni pred svojo smrtjo: „... Mrzi mi malik poganškega nacionalizma ... spoštujem pa in častim posebnosti vsakega ljudstva kot dar božji in zato tudi materini jezik vsakega ljudstva kot prvo sredstvo njegove izomike ...“

Tri zaobljube

POVEST IZ SLOVENIJE

SPISAL JANEZ JALEN

Za osem zgornjih vasi je bilo vzdane temeljnega kamna praznik. Peli in pili so kakor na semenj. Za spodnje tri vasi pa, Za Krnice in Rodine in Studenčice pa je bil ta dan kakor žalostna pogrebščina. Le Studenčani so se po tihem smejali. Zase so bili veseli kar ponujenega izgovora, da jim ni bilo treba hoditi delat. Saj so imeli svetega Florijana, ki daleč na okrog vse ognje varuje. Zato se zgrinjajo na njegov god, na svetega Florijana dan procesije na Studenčice in se bodo še zanaprej, če nočejo, da jim domačije ne pogore.

Z dnem vred je začela tudi cerkev rasti. Da jim ni bilo treba dvigati težkega kamenja, ki so ga vozili izpod peči, so z Rebra na odre kar most napeljali, ki se je višal s cerkvijo vred.

Sčasoma so tudi Studenčani prijeli za delo. Zato so še zmeraj obdržali pri-tekklaj „žabarji“, ki se jih drži, odkar skozi njihovo vas teče Blatnica. v kateri menda tudi voda reglja. Krničanom in Rodincem so pa za vedno in pa za trdno zgranje vasi vzdele ime „Puntarji“. Še dandanes se jim dobro zdi, če jim kdo tako reče. So se res po večini odkrito puntali. Še Petelin, po dedu niti Rodinec ni bil, je hotel veljati za puntarja. Bil je pa na obe strani brusen nož. Vaščane je hujskal, naj nikar ne popuste, k župniku je pa zvečer in

naskrivaj hodil in mu zagotavljal, da bi tudi on rad prijel za delo, pa se boji puntarjev. Salezij ga je kmalu pregledal in ga pritisnil. Ni se mogel drugače izviti, kakor da je moral dati dvajset goldinarjev za novo cerkev. Naskrivaj seveda. „Nič ne de, očitno ali naskrivaj,“ se je smejal dobrodušni sveti mož, Dermastjev gospod.

Kljub puntu je nova cerkev z zvonikom vred v dveh letih do vrha zrastla. Manjkalo je pa obema še strehe. Denarja pa še bolj.

Janeza Petelina je začelo skrbeti. Puntarska stran noža se je do dobra skrhalo. Niti črnega kruha bi ne mogel več z njo odrezati, nikar pogače. Že je premišljal, če bi mu ne kazalo zapreči in čimbolj potuhnjeno iti vsaj po en voz macesnovih skodelj v Rateče in še naprej skozi Planico v Tamar.

„Naa, ne bo treba,“ mu je šnila misel v glavo. Prav gotovo jo izpelje in gospod Salezij bo bolj vesel, kakor če bi mu vse skodelje za vso streho zvozil iz Tamarja na Breznico. Saj voznikov ne bo manjkalo, denarja mu pa že manjka.

Pa je v ponedeljek zapregel in se peljal kakor na semenj v Kranj. Morebiti tudi res kaj kupi. Namen pa je imel povsem drug.

Že doli grede se je ustavil, kakor na ogled, pri Brodarju na Bistrici. Stari Rok je polegla za pečjo, kjer je tudi noč prespal. Z bčem v roki je vstopil Petelin, udaril z njim trdo ob tla, da bi koga priklical:

„Hej! Kaj ni žive duše več pri hiši?“

„Seveda je. Kaj bi rad?“ se je dvignil gospodar.

„Požirek žganja bi se mi prilegel.“

„K peči sedi in se pogrej, če ti je hladno.“

Stari Rok se je s težavo skobacal izza peči:

K J E
J E
K A J

Sto let po Slomšku	513
Skof Slomšek vzgojitelj in učitelj Slovencev	514
Družina moli za duhovnika	520
Od vzhoda do zahoda	524
Kulturne vrednote	526
Glas iz Rima	532
Število zveličanih	534
Materializem in duhovnost v ZDA	542
Spolna vzgoja	544
Misli za vsak dan	544
Beseda o verski vzgoji	545
Obisk v cerkvi	547
Drobtinice	551
Slovenski Frančišek Saleški	552
Mladina in slovenski domovi	556
Quo vadis	563
Usoda križa na gori	568
Med nami v Argentini	572
Molitveni namen	574
Trj zaobljube	575

LETO XXIX.

št. 9

SEPTEMBER 1962

POVERJENIKI

Argentina:
Dušnopastirska pisarna.
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:
Marija Mestnik.
C. Postal 7058,
Sao Paulo,
Brasil

U. S. A.:
Rev. Julij Slapšak,
1547 East 80th Street,
Cleveland, Ohio

Kanada:
Ivan Marn,
131 A Treeview Drive
Toronto 14
Ontario

Trst:
Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:
Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:
Naročnino pošljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec.

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejiyo (razen Uruguaya)
400 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;
za Avstrijo 95 šilingov;
za Italijo 2.000 lir;
drugod
protivrednost dolarja.

Editor responsable: Antonio Orehar, Ramón Falcón
4158, Bs. Aires. Registro de la Prop. Intelectual N° 574.991.
Tiska tiskarna Vilko S.R.L. Estados Unidos 425, Bs. Aires

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

*Slovenci v Vel. Buenos Airesu v Argentini
vsako leto v mesecu avgustu poromamo
v argentinski Lard*

Naslovna stran: *Slovenci v Venezueli s svojim dušnim pastirjem
č. g. Janezom Grilcem na romanju*

Zadnja stran: *Gojimo in širimo v svetu slovensko narodno nošo*

„Duhovne življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anten Oreh)
uredjujejo pa dr. Jože Rant, dr. Branko Rozman, dr. Alojzij Stare